

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ФОНД ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ

Діяльність Президента України
в умовах російсько-української війни

2023

Діяльність Президента України в умовах російсько-української війни

Інформаційно-аналітичний бюлетень

Головний редактор збірника

В.М.Удовик, директор Фонду Президентів України,
канд. іст. наук, старш. наук. співроб.

Відповідальний за випуск

М. Б. Кушнарьова, ст. наук. співроб. інформаційно-аналітичного відділу
Фонду Президентів України, канд. філос. наук

Інформаційні та аналітичні матеріали підготували

М. М. Хилько, завідувач відділу, канд. філос. наук; Л. Г. Дем'яненко, ст. наук. співр., канд. філол. наук;
Л. І. Кукоба, наук. співр., канд. істор. наук; Є.В. Глушук, мол. наук. співр.; Л. О. Матвійчук, ст. наук. співр.,
канд. соц. ком; М. М. Степченко, мол. наук. співр.

Заснований у 2022 р.

Виходить щотижня

Адреса редакції:

НБУВ, пр-т Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 525-54-70

E-mail: fpu@nbuv.org.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

Матеріали ЗМІ подано в їхній редакції

Діяльність Президента України в умовах російсько-української війни

Випуск 44 (88)

(огляд матеріалів ЗМІ за 30 жовтня – 5 листопада 2023 р.)

Офіційна діяльність Президента України	4
Офіційна діяльність дружини Президента України	27
Міжнародна підтримка України.....	32
<i>Політико-правова допомога .....</i>	<i>32</i>
<i>Військова допомога .....</i>	<i>36</i>
<i>Гуманітарна та фінансова допомога .....</i>	<i>40</i>
Плани врегулювання. Переговорний процес	45
Плани повоєнного відновлення України	50
Коментарі європейських та американських політиків	56
Реакція представників української громадськості.....	73
Реакція представників світової громадськості та бізнесу	77
Експертні оцінки	79
Додатки	85
<i>Додаток 1 УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №715/2023 .....</i>	<i>85</i>
<i>Додаток 2 УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №719/2023 .....</i>	<i>88</i>
<i>Додаток 3 УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №725/2023 .....</i>	<i>92</i>
<i>Додаток 4 УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №726/2023 .....</i>	<i>97</i>
<i>Додаток 5 УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №731/2023 .....</i>	<i>106</i>
<i>Додаток 6 УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №732/2023 .....</i>	<i>111</i>

Офіційна діяльність Президента України

Володимир Зеленський обговорив із Марком Рютте оборонні потреби України та ситуацію на Близькому Сході ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський провів відеорозмову з Прем'єр-міністром Нідерландів Марком Рютте.

Глава держави подякував за непохитну підтримку України з боку Нідерландів і своєчасне виконання досягнутих раніше домовленостей, зокрема щодо надання додаткових ракет до систем ППО Patriot, підготовки до передачі Україні літаків F-16, патрульних катерів, а також довготривалої фінансової підтримки.

Співрозмовники докладно обговорили ситуацію на фронті. Володимир Зеленський розповів про оборонні дії в Авдіївці на Донбасі, наступальні операції на Бахмутському напрямку та на півдні нашої країни. Окремо він торкнувся питання підготовки енергетичної системи України до зимового періоду.

Глава держави поінформував про продовження роботи «зернового коридору» в Чорному морі й оборонні потреби України для захисту людей, критичної та портової інфраструктури країни.

«Дуже важливо зберегти нашу інфраструктуру, «зерновий коридор». І ми вдячні за вашу підтримку – ваших людей, вашої команди, і, звичайно, за військову підтримку. Це дуже важливо. Також дякую за рішення щодо літаків. Вони допоможуть нам контролювати небо», – сказав Президент України.

Сторони відзначили успішне проведення третьої зустрічі радників на Мальті щодо реалізації ключових принципів Української формули миру. Володимир Зеленський подякував за участь у цьому заході представника Нідерландів.

Президент також висловив подяку за початок двосторонніх переговорів про безпекові гарантії відповідно до Спільної декларації про підтримку України. Він зауважив, що Нідерланди стали першою країною, що не входить до G7, яка розпочала такі переговори.

Глава держави також закликав ЄС пришвидшити роботу над 12-м пакетом санкцій проти Росії та розробити дієвий механізм спрямування прибутків від заморожених російських активів на відбудову нашої країни.

Володимир Зеленський і Марк Рютте також обговорили ситуацію на Близькому Сході, зокрема зосередили увагу на допомозі громадянам України та Нідерландів, які її потребують.

Президент заявив, що в інтересах усього світу не допустити подальшої ескалації та розпалювання великої війни. За його словами, Україна готова спільно з партнерами робити все, щоб терор програв і щоб захистити мирне населення.

Президент України провів зустріч із делегацією американських конгресменів ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський прийняв двопартійну делегацію Палати представників Конгресу Сполучених Штатів Америки у складі Джеймса Френча Гілла, Майкла Квіглі та Стівена Лінча, які перебувають в Україні з візитом.

Глава держави наголосив, що такі візити солідарності є потужним сигналом підтримки нашої країни та всього українського народу з боку США. Це особливо важливо напередодні зими, коли держава-агресор планує продовжити ракетний терор проти українських міст та об'єктів критичної інфраструктури.

«Ми високо цінуємо те, що Республіканська й Демократична партії, адміністрація Президента Джозефа Байдена, а також обидві палати американського Конгресу об'єднані в підтримці України. Це справді потужний сигнал світу про те, що ми переможемо в боротьбі за наші спільні цінності – свободу й демократію», – наголосив Володимир Зеленський.

Під час зустрічі було обговорено питання продовження дієвої та всебічної підтримки України з боку Сполучених Штатів. У цьому контексті акцентовано на важливості внесення Президентом США Джозефом Байденом бюджетного запиту до Конгресу щодо фінансування видатків на допомогу Україні, який містить забезпечення бюджетної та військової допомоги.

«З перших днів широкомасштабного вторгнення підтримка США залишається незмінною, це допомогло об'єднати світ навколо України. Продовження такої допомоги є запорукою успіху нашої країни в боротьбі з російською агресією», – зазначив Президент.

Володимир Зеленський також докладно поінформував американську делегацію про ситуацію на передовій та першочергові потреби сил оборони України. У цьому контексті було предметно обговорено ключові напрями подальшої американської допомоги нашій державі у сфері безпеки й оборони.

Ми всі маємо бути міцними, єдиними, маємо вистояти й довести, що свобода точно сильніша, ніж агресія – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Передусім я хочу відзначити наші бойові бригади. Усіх воїнів, які б'ються на найбільш гарячих напрямках фронту. Дякую всім воїнам, які своїми штурмами та своєю стійкістю – героїчною стійкістю – доводять на ділі, що Україна здатна протистояти російському тиску, здатна знищувати окупантів, здатна перемогти.

53-тя та 110-та окремі механізовані бригади, 79-та бригада ДШВ. Дякую, хлопці, за Авдіївку та Мар'їнку! 14-та, 32-га та 57-ма окрема

мотопіхотна бригада – дякую за захист Куп'янського напрямку. 80-та окрема десантно-штурмова бригада та 93-тя окрема механізована бригада – дякую вам, воїни, за Бахмутський напрямок, за просування вперед! 33-тя окрема механізована бригада – дякую за вашу силу в боях на півдні України!

Сьогодні провів важливі перемовини з Прем'єр-міністром Нідерландів Марком Рютте. Поінформував його про ситуацію на передовій, про наші дії, наші можливості. Я вдячний за допомогу! За системи ППО, за снаряди для наших воїнів, за потужні речі, які допомагають нам тримати безпеку східної частини Чорного моря. Наші домовленості з Марком, про які ми говорили під час зустрічі в Одесі, виконуються. Дуже важливо також і те, що Нідерланди стали першою державою з-поза меж «Великої сімки», із якою ми почали двосторонню роботу щодо безпекових гарантій. Обговорили з паном Прем'єр-міністром і результати зустрічі радників щодо Формули миру на Мальті.

Зустрівся з делегацією Конгресу США – троє конгресменів, які перебувають із візитом в Україні. Важливий візит солідарності. Я вдячний усім у Конгресі – в обох партіях, – хто допомагає захищати свободу, Президенту Байдену, його команді та кожному американцю, хто відчуває, що свобода у світі може вистояти лише тоді, коли Америка сильна й коли у ворогів вільного світу немає сумніву в американському лідерстві. Я поінформував конгресменів про ситуацію на передовій, про дуже успішне застосування американських «атакамсів», нещодавно переданих нашим силам оборони. Звичайно, ми обговорили й питання продовження військової та бюджетної підтримки.

Провів сьогодні й кілька важливих нарад щодо наших подальших міжнародних кроків. Підсумкову нараду щодо зустрічі радників на Мальті та наступних планів стосовно Формули миру. Нараду щодо очікуваної оцінки від Єврокомісії щодо нашого прогресу у європейській інтеграції. А також нараду щодо нашої стратегії зі збереження уваги світу до України, з підтримки тієї єдності, яка допомагає нам захищатися та забезпечувати системне послаблення держави-агресора.

Ми маємо тверезо оцінювати російську систему. Вони мобілізували всі сили, щоб спробувати не втратити захоплене в Україні, але свою територію при цьому забруднили таким рівнем ненависті та деградації, що вже вдруге за цей рік у Росії втрачається контроль над подіями. То заколотники йдуть на Москву, і ніхто їх не зупиняє, то випаровується вертикаль влади в Дагестані, і відбувається справжній погром. Це все сигнали того, що Росія поки – поки – може витримувати бойові дії та подекуди збільшувати тиск на фронті, але не здатна витримати це протистояння стратегічно.

Стратегічно ми всі маємо бути міцними, маємо бути єдиними, маємо робити можливе й неможливе, аби вистояти, і повернути своє, і довести, що свобода точно сильніша, ніж ненависть і агресія. Для цього потрібна наша з вами єдність, єдність усієї Європи, єдність Америки, єдність усього вільного світу... Єдність – це найбільш ефективна, точна та далекобійна зброя. (...).

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України №715/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 1)

Президент нагородив військових, які змінили ситуацію в Чорному морі на користь України та світу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

З нагоди Міжнародного дня Чорного моря Президент України Володимир Зеленський зустрівся із захисниками України та вручив їм державні нагороди.

Він зазначив, що в цей день Україна відзначає хоробрість українських воїнів, які змінили ситуацію в Чорному морі на користь нашої країни та міжнародного порядку.

«Битва за Чорне море ще триває, але ми вже можемо бути впевненими, що Росія в цій битві не переможе. Українці не дозволили ворогові використовувати Чорне море як плацдарм для десантів, атак проти наших південних регіонів», – наголосив він.

Володимир Зеленський нагадав, що звільненням острова Зміїного українські воїни забезпечили повернення контролю України над західною частиною акваторії Чорного моря.

«Російський флот поступово знищують наші морські дрони, наші ракети. І наші операції в Чорному морі поступово досягають усе більш далеких рубежів», – додав Глава держави.

За його словами, український альтернативний «зерновий коридор» також є заслугою тих, хто розробляє й випробовує українську зброю, захищає українські порти й боронить небо, і, звичайно, тих, хто безпосередньо на морі виконує бойові завдання та знищує ворога.

Президент переконаний, що Чорне море стане взірцем того, як Україна вміє відновлювати безпеку – для себе та своїх партнерів.

Володимир Зеленський закликав пам'ятати кожного українського воїна, який віддав своє життя, очищуючи наше море від окупантів.

Присутні вшанували хвилиною мовчання всіх загиблих захисників України.

Володимир Зеленський зазначив, що сьогодні наша держава віддячує тим, хто знищував російські військові кораблі, розробляє вітчизняну зброю, зокрема морські дрони, захищає українські порти та судна, розмінує море в тих коридорах, які дуже потрібні для глобальної продовольчої безпеки.

Військовослужбовці, які представляють Військово-Морські сили Збройних Сил України, Державну прикордонну службу та Службу безпеки України, отримали з рук Глави держави три відзнаки Президента «Хрест бойових заслуг».

Володимир Зеленський вручив військовослужбовцям ВМС України, Держприкордонслужби, СБУ та Головного управління розвідки Міноборони України ордени «За заслуги» III ступеня, Богдана Хмельницького III ступеня, «За мужність» III ступеня, ордени Данила Галицького.

Глава держави побажав нагородженим, їхнім рідним і близьким безпеки, здоров'я і всім українцям – перемоги.

Президент України провів телефонну розмову з Прем'єр-міністром Болгарії ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

У Міжнародний день Чорного моря Президент України Володимир Зеленський провів телефонну розмову з Прем'єр-міністром Болгарії Ніколаєм Денковим.

Було обговорено проблематику забезпечення безпеки в регіоні Чорного моря в контексті грубого порушення Росією свободи судноплавства та стан реалізації комплексу домовленостей, досягнутих під час офіційного візиту Глави держави до Болгарії в липні 2023 року.

«Символічно, що наша розмова відбувається в Міжнародний день Чорного моря. На жаль, агресія Росії перетворила Чорноморський регіон на зону бойових дій і загроз для свободи судноплавства. Ми маємо спільними зусиллями знайти шляхи забезпечення безпеки в цьому важливому для Європи та світу регіоні», – наголосив Володимир Зеленський.

Президент докладно поінформував про зусилля України із забезпечення світової продовольчої безпеки шляхом функціонування альтернативного експортного коридору. У цьому контексті було відзначено спільну ініціативу за участю Болгарії, Туреччини та Румунії щодо протимінної діяльності в акваторії Чорного моря, яка є практичним внеском у забезпечення безпеки в Чорноморському регіоні. Володимир Зеленський заявив про готовність України брати активну участь у проєктах із розмінування.

Окрему увагу було приділено ключовим питанням двосторонньої взаємодії.

«Я надзвичайно позитивно оцінюю активізацію українсько-болгарської співпраці. Ми вже бачимо, як наша єдність, як міцна позиція чорноморських держав працює проти російської агресії. Ми також вдячні за політичну підтримку Болгарією європейських прагнень України, за активну участь у реалізації «Шляхів солідарності» та імплементації Української формули миру», – зазначив Глава держави.

Президент окремо поінформував Ніколая Денкова про ситуацію на передовій та першочергові потреби сил оборони України. У цьому контексті він подякував за нещодавні рішення болгарського уряду щодо посилення військових спроможностей нашої країни й наголосив на пріоритетності зміцнення української ППО перед початком зимового періоду.

Успіх України в битві за Чорне море – це те, що буде в підручниках історії – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Сьогодні було кілька важливих подій.

Перше – Ставка. Сьогодні Міжнародний день Чорного моря – спеціальний день, присвячений нашому регіону, нашій спільній із партнерами акваторії. На Ставці першим питанням розглянули саме це – роботу наших експортних коридорів, захист Півдня України – наших міст, наших портів від російських атак. Усе це має значення не лише для нашої держави, не лише для безпеки України, а значно ширше. І за час повномасштабної війни ми це довели – довели, що, коли Україна разом із партнерами повертає безпеку Чорному морю, світ отримує як дивіденди більше безпеки для інших регіонів. Починаючи від продовольчої безпеки й закінчуючи безпекою соціальною, бо від стабільності ринку продовольства залежить і політична стабільність багатьох країн у складних регіонах в Африці та в Азії. Дуже важливо, що завдяки українській сміливості вдається фактично вигнати російський флот за межі східної частини Чорного моря – Росія не може використовувати наше море для поширення своєї агресії в інші частини світу, як це було із Сирією. Тоді, коли Росія вклалась у гуманітарну катастрофу на території Сирії, використовуючи Чорне море як свою базу, а згодом і наш Крим як плацдарм для дій російських військових. Тепер ситуація змінилася. Принципово змінилася. І коли ми додамо ще більше безпеки Чорному морю, Росія втратить будь-які можливості домінувати в цій акваторії та поширювати свій вплив, свою деструктивність в інші країни. Що більше захисту в нашого узбережжя, у нашого моря, то більше захисту у світу.

Сьогодні на Ставці доповідали командувач ВМС, керівник ГУР, керівник СБУ. Саме щодо наших дій на півдні та на морі. Головком, командувачі напрямків. Вдячний усім нашим людям, які залучені до відповідної роботи, за те, що Україна стає потужнішою на відповідних напрямках. Звичайно, ми проаналізували події на фронті – в усіх ключових точках. Авдіївка, Мар'їнка, Куп'янськ, Лиманський напрямок, південь – хлопці, дякую вам за сьогоднішній день! Були на Ставці доповіді й міністра оборони та міністра стратегічної промисловості щодо снарядів і техніки – ми збільшуємо наше виробництво і готуємо нові оборонні пакети від партнерів.

Провів сьогодні особливу церемонію вручення державних нагород – саме тим нашим воїнам, які збільшують українську силу в битві за море. Воїни ВМС та прикордонники, які дають захист нашій акваторії. Воїни ГУР та СБУ. Інженери, які роблять нашу нову зброю – наші морські дрони, – забезпечують її функціонування. Це всі хлопці, яких відкрито не покажеш, імена не прив'яжеш до конкретних подій. Поки що, поки війна ще триває.

Але вони справді заслуговують на вдячність держави й людей. Я подякував їм від усіх українців.

Провів підготовчу нараду щодо нашої роботи з Європейським Союзом. Одна з ключових політичних цілей України на завершення цього року – це наша готовність до відкриття переговорів щодо членства у Європейському Союзі. Всі рівні держави мають бути готовими до цього. І будуть. Очікуємо аналогічної готовності від європейських інституцій – ми чітко розуміємо пріоритети, ми готуємо наші кроки.

Говорив із Прем'єр-міністром Болгарії Денковим. Фактично про все, що є змістом цього дня, цього часу для України. Вдячний Болгарії за підтримку нашого руху у Євросоюз, за нашу дуже плідну партнерську співпрацю саме в Чорному морі – в торгівлі, в безпеці. Важливо, що домовленості, яких ми досягли під час мого візиту в Болгарію, повністю виконуються. Обговорили й наші додаткові безпекові можливості.

Сучасний світ так влаштований, що надто швидко зникає до успіхів. Коли почалася повномасштабна агресія, багато хто у світі очікував, що Україна не вистоїть. Тепер сприймаються вже просто як даність колосальні речі, які роблять наші люди, всі наші воїни. Успіх України в битві за Чорне море – це те, що буде в підручниках історії, хоч і не так часто обговорюється зараз. Але... Хай там що, нам робити своє – захищати свою державу, українську незалежність, наше життя, нашу культуру, українську свободу. І ми захистимо!

Я дякую всім у світі, хто допомагає Україні! Слава кожному нашому воїну! Слава всім, хто не відступає, не вигорів, хто вірить в Україну так само, як 24 лютого, і так само б'ється заради України, хто дбає про Україну. Кожного дня додавати сили нашій державі – тільки це потрібно. (...).

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України №719/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 2)

Про утворення військової адміністрації: Указ Президента України №720/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

На виконання Закону України «Про правовий режим воєнного стану» постановляю:

1. Утворити Сумську міську військову адміністрацію Сумського району Сумської області.

2. Генеральному штабу Збройних Сил України, Сумській обласній державній адміністрації здійснити відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» заходи, пов'язані з утворенням військової адміністрації, зазначеної у статті 1 цього Указу. (...).

Президент провів нараду щодо підсумків третьої зустрічі радників із національної безпеки щодо імплементації Формули миру ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський провів нараду щодо підсумків третьої зустрічі радників із питань національної безпеки та радників із зовнішньої політики щодо імплементації Формули миру, яка відбулася 28 – 29 жовтня на Мальті.

Керівник Офісу Президента, голова української делегації на зустрічі на Мальті Андрій Єрмак поінформував Главу держави про те, що в зустрічі взяли участь представники 66 країн і міжнародних організацій зі всіх континентів. Це на 24 делегації більше, ніж на попередній зустрічі в Джидді.

Андрій Єрмак зазначив, що представники держав-партнерів та українська делегація разом представили конкретні кроки щодо реалізації п'яти пунктів Формули миру. Ці плани заходів розробили робочі групи у складі послів, акредитованих в Україні, та представників української влади.

Члени української делегації відзначили важливість консолідації країн світу навколо реалізації пунктів Формули миру, особливо в складний час загострення конфліктів у різних регіонах світу, зокрема на Близькому Сході.

Президент наголосив, що навіть у непростий час загострень у різних частинах світу кількість учасників зустрічей радників збільшилась, і вони готові консолідуватися навколо пропозицій України щодо завершення війни та досягнення справедливого й стійкого миру.

«Важливо, що завдяки обговоренню пунктів Формули миру ми можемо привертати необхідну увагу країн світу до України, особливо в умовах загострення на Близькому Сході», – сказав Володимир Зеленський.

До учасників зустрічі на Мальті, крім Глави Української держави, звернулися: Прем'єр-міністр Мальти, Президент Фінляндії, Президент Південно-Африканської Республіки, Прем'єр-міністр Японії, Прем'єр-міністр Болгарії, Державний секретар Святого Престолу та Великий канцлер Суверенного Мальтійського Ордену.

Члени делегації наголосили на важливості ухвалення заяви співголів (Мальта та Україна) за результатами зустрічі щодо ключових принципів миру в Україні.

Андрій Єрмак зазначив, що на Мальті обговорили наступні кроки з імплементації Формули (продовження роботи на рівні послів, чергові заходи за участю радників із нацбезпеки) та щодо підготовки до Глобального саміту миру на рівні лідерів.

Крім того, Володимира Зеленського поінформували, що на Мальті відбулося понад 20 двосторонніх зустрічей із радниками з національної безпеки лідерів країн-партнерів. Метою цих зустрічей було узгодження участі держав в імплементації різних пунктів Формули миру, підтримка України та координація спільних дій у низці сфер.

Участь у нараді в Президента також взяли члени української делегації на зустрічі на Мальті. До її складу входили Андрій Єрмак, а також перша

віцепрем'єр-міністерка України – міністерка економіки Юлія Свириденко, міністр енергетики Герман Галущенко, уповноважений Верховної Ради з прав людини Дмитро Лубінець, заступник міністра закордонних справ Микола Точицький, заступники керівника Офісу Президента Андрій Сибіга та Ігор Жовква, народна депутатка Галина Михайлюк, радники керівника Офісу Президента Дарія Зарівна та Олександр Бевз.

Впевнений, що Україна зробить нашу Європу сильнішою, ніж будь-коли – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Передусім, вдячність нашим захисникам неба – воїнам мобільних вогневих груп, українським льотчикам та воїнам зенітних ракетних військ, усім підрозділам, які знищують російську авіацію, ракети й дрони... Минулої ночі збито 18 «шахедів» та одну керовану авіаційну ракету. На жаль, є кілька влучань. Але більшість ворожих цілей були знищені. І, зокрема, в Полтавській області і Чернігівській, Сумській областях, на Вінниччині та Хмельниччині, в інших наших регіонах. Я дякую за це нашим воїнам. Маємо всі чітко пам'ятати: кожне таке збиття – це порятунок людей та інфраструктури. І я прошу всіх українців зважати на сигнали повітряної тривоги та враховувати, що, хоч ми й посилюємо ППО так, як тільки можливо, все ж небезпека значна. Особливо в таких містах, як Харків, як Запоріжжя, як Херсон. У містах і селах Херсонщини, Донеччини. На Чернігівщині, Сумщині. Варто бути уважними й не ставитися до небезпеки легковажно.

Сьогодні провів кілька важливих нарад та, як і завжди, – селектор: військові, розвідка, урядовці, відповідальні за ситуацію в регіонах. Провів також нараду з нашою командою, яка представляла Україну на зустрічі радників щодо Формули миру. Ми обговорили основні деталі та результати цього саміту. Певні речі – дуже корисні для України, для міжнародного права загалом – ми поки не оприлюднюємо. Причина – вона зрозуміла: не даємо шансу Росії зірвати наші міжнародні зусилля. Але можемо сказати, що ця, вже третя зустріч радників стала ще сильнішою, ніж дві перед нею. Продовжила консолідацію світу. Є підсумковий документ співголів зустрічі радників на Мальті. І є багато сигналів від представників держав, зокрема Глобального Півдня та наших партнерів у Європі, в Америці, які підтверджують правильність нашого курсу на об'єднання світу навколо Формули миру, щоб принципи чесного миру, повного відновлення сили міжнародного права були спільним планом світової більшості. Визначили сьогодні на нараді основні кроки, які будемо робити наступними місяцями, щоб додати ще нового змісту щодо Формули миру.

Ще одна дуже важлива річ. Сьогоднішній день має особливий геополітичний і ціннісний сенс. Цей день, 1 листопада, відзначається

фактично як народження Європейського Союзу. Тридцять років тому набув чинності Маастрихтський договір, який заклав основи сучасного європейського єднання. Було багато протидії Європі в єднанні, багато зневіри щодо єдиної Європи. Та й досі антиєвропейська політика є доволі гучною частиною політичного спектра в різних країнах. Зокрема, і в тих країнах, чий єврооптимізм є критично важливим для збереження миру й нормального порядку у Європі та світі. Але Євросоюз уже не один раз доводив, що здатен долати кризи, здатен захищатися, здатен зберігати ціннісне лідерство у світі, здатен ставати міцнішим, коли вороги Європи очікують від неї тільки слабкості.

Ми цінуємо нашу Європу, Європу взаємодії, а не суперечок, Європу людей, а не ідеологій, бо тільки таким наш континент здатен захищати і захистити людські життя і в країнах Європи, й у світі. Я впевнений, що Україна зробить нашу Європу сильніше, ніж будь-коли, і ми працюємо максимально активно, щоб не залишилося жодної перешкоди для нашого вступу в Європейський Союз. А також я впевнений, що, хоч би як розвивалися події у світі, в інших наших партнерів і в Америці, і будь-де іще, все одно єдність перемагатиме. Єдність, а не розділення. Єдність, а не заклики до самоізоляції.

Я дякую всім за допомогу Україні, за спільні дії в захисті наших європейських цінностей. А також дякую всім тим у світі, хто допомагає берегти єдність: усім від Вашингтона до кожної столиці світу, у якій цінують людей і життя. (...).

Про призначення Д. Цяцкуна начальником Управління розвідки Адміністрації Державної прикордонної служби України: Указ Президента України №721/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Призначити ЦЯЦКУНА Дениса Петровича начальником Управління розвідки Адміністрації Державної прикордонної служби України. (...).

У межах плану Президента Bring Kids Back UA в Національній філармонії відбулася урочиста прем'єра дитячої антивоєнної опери ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

У межах плану Президента України Володимира Зеленського Bring Kids Back UA під патронатом радниці – уповноваженої Глави держави з прав дитини та дитячої реабілітації Дар'ї Герасимчук на сцені Національної філармонії України відбулася урочиста прем'єра дитячої антивоєнної опери «Брундібар. Голоси дітей» Ганса Краси.

Це історія про дітей, у яких вкрали дитинство. Твір чеського композитора Ганса Краси, відомий як символ боротьби з нацизмом, уперше був виконаний ще в 1943 році в концтаборі в Чехії. Головна його тема – діти, які стали жертвами війни.

Легендарна опера зазвучала голосами юних українців, які жили в російській окупації, виїхали з України, втікаючи від розв'язаної Росією війни, та чії батьки служать на фронті. Усі цитати дітей російсько-української війни були представлені на виставці від фонду «Голоси дітей», яка відбулася в день прем'єри. (...).

Глава держави зустрівся з міністром оборони Нідерландів (Президент України Володимир Зеленський).

Президент України Володимир Зеленський зустрівся з міністром оборони Королівства Нідерланди Кайсою Оллонгреном, яка прибула з візитом до нашої країни.

Глава держави подякував Кайсі Оллонгренові за її велику увагу до України та неодноразове відвідання нашої держави з початку повномасштабного вторгнення РФ.

«Нідерланди з нами з перших днів російської агресії. Ми дуже цінуємо те, що маємо таких потужних партнерів та справжніх друзів», – сказав Володимир Зеленський.

Президент України високо оцінив плідний діалог з Прем'єр-міністром Нідерландів Марком Рютте, зокрема підсумки телефонної розмови, яка відбулася 30 жовтня.

«Ми вдячні Нідерландам за важливі рішення на підтримку України, ухвалені у важливі часи. Ці рішення ставали сигналом для інших партнерів – як це було з Patriot та F-16. Це вагома підтримка для нашої армії, для наших людей», – зазначив Глава держави.

Володимир Зеленський поінформував про ситуацію на полі бою.

Було детально обговорено подальшу підтримку з боку Нідерландів у посиленні спроможностей українських захисників та безпеку «зернового коридору».

Також відбувся обмін думками щодо розвитку ситуації на Близькому Сході.

Наприкінці зустрічі Володимир Зеленський вручив Кайсі Оллонгренові орден князя Ярослава Мудрого III ступеня – за вагомий особистий внесок у зміцнення міждержавного співробітництва, підтримку незалежності та територіальної цілісності України.

Впевнений, що Україна обов'язково переможе; будьте впевнені в собі – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу (Президент України Володимир Зеленський).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Короткий звіт за цей день.

Перше – селектор. Військові, розвідка, наші сили безпеки, урядовці. Окрема увага – звичайно, фронту. Та доповідь про роботу нашого морського експортного коридору – я вдячний усім, хто б'ється та працює, щоб Україна

зберегла доступ до світового ринку. Результати хороші. Росія поступово втрачає контроль над Чорним морем і відступає в східну частину акваторії... Дістанемо й там.

Друге – тривала нарада з нашими урядовцями. Щодо тих кроків, які Україна має зробити і в контексті нашої трансформації, і в контексті нашої роботи з партнерами. Конкретні реформи. В різних сферах. Готуємо законопроекти та урядові рішення. Деякі з них будуть прийняті вже найближчими тижнями.

Третє – розмова з Президентом Європейської ради Шарлем Мішелем. Наш прогрес у русі в Євросоюз. Рішення, яке очікуємо цього року щодо початку переговорів щодо членства. Це рішення буде вагомим, дуже символічним кроком, який відображає, як багато Україна досягла. Обговорили також ситуацію на Близькому Сході – загрозу ескалації, трагічного сценарію. Важливо захистити якомога більше життів. Запросив Шарля, пана Президента, відвідати Україну.

Четверте – провів зустріч з міністром оборони Нідерландів, яка прибула в Україну. Пані міністр відвідала Харків – і я вдячний за це, за увагу до одного з найбільших наших міст, яке потерпає від фактично щоденного російського терору. Детально обговорили оборонну підтримку, яку Нідерланди надають, і це життєво необхідно. Наші домовленості з Марком, з паном Прем'єр-міністром Рютте, виконуються на сто відсотків. Я вдячний й усьому політичному класу Нідерландів, і всьому суспільству за віру в Україну, за віру в наших людей.

П'яте – вдячний Сполученим Штатам за нове та дуже потужне санкційне рішення. Більш ніж 220 російських – і не тільки російських – суб'єктів, які працюють на агресію, тепер під санкціями США. Це те, що потрібно. Критичні для агресора сектори економіки. Чутливі для терористів схеми. І кожне санкційне рішення має працювати повністю – щоб не було жодного шансу у Росії обходити санкції. Сила санкцій – це сила світу. Постійно комунікуємо з нашими партнерами заради цієї мети – об'єднаний світ має ставати тільки міцніше.

(...). Провів дуже змістовну нараду з урядовцями. Різні напрямки урядової роботи. Обговорили ті кроки, які потрібні для трансформації нашої держави, нашої роботи з партнерами, з донорами. Про рішення уряду, про законопроекти, які потрібні, про посилення інституцій. Визначились з пріоритетами й готуємо нові кроки – і найближчими тижнями, і до кінця року, і в річному вимірі.

І те, що для мене робити дуже почесно кожного дня. Наші воїни. Наша вдячність. Ті, хто відзначився за цей день. Вугледарський напрямок – наша міцна 72-га окрема механізована бригада. Я дякую вам, хлопці! Мар'їнка – десантники «Сімдесятдев'ятки», молодці! Авдіївський напрямок – 31-ша, 47-ма, 53-тя та 110-та окремі механізовані бригади. Я дякую кожному воїну!

І Куп'янський напрямок – 14-та й 32-га окремі механізовані бригади, 57-ма окрема мотопіхотна бригада – пишаюся вами, хлопці! І я впевнений у

вас – так само, як і 24 лютого. Впевнений, що Україна обов'язково переможе. Будьте впевнені в собі.

Я пишаюся усіма, хто б'ється заради України, знищує окупантів, відновлює наші позиції. Хто зараз в окопі. Хто зараз на бойових постах. Хто тренує наших воїнів. Хто виробляє для України зброю, снаряди й техніку. Хто навчає наших діточок. Хто лікує, рятує після ударів. Забезпечує нормальне життя наших міст. Хто дає нам світло. Всі, хто дає нам впевненість, – наші батьки, наші діти... Хто любить нас. Хто молиться за нас, за перемогу. Хто допомагає нам з усіх куточків світу. Хто пережив підвали та окупацію – і не зламався. Усі, хто щодня робить усе, щоб звільнити Україну й українців від російської неволі. (...).

Президент України відвідав один із центрів підготовки підрозділів ракетних військ і артилерії та ознайомився з новітніми зразками артилерійського й інженерного озброєння ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

У День ракетних військ і артилерії та День інженерних військ Президент України Володимир Зеленський відвідав один із центрів підготовки підрозділів ракетних військ і артилерії та ознайомився з новітніми зразками артилерійського й інженерного озброєння і військової техніки, що перебувають на озброєнні Збройних Сил України.

Начальник Головного управління ракетних військ і артилерії Генерального штабу ЗСУ Сергій Баранов доповів Главі держави про особливості застосування артилерійського озброєння й техніки, зокрема САУ AS-90, гармати Д-30, САУ 2С22 «Богдана», САУ PzH 2000, установки БПЛА Shark. Він поінформував Володимира Зеленського про обсяги такого типу озброєння, необхідні для війська.

Начальник інженерних військ – начальник управління інженерних військ Командування Сил підтримки ЗСУ Олександр Яковець ознайомив Президента зі зразками інженерної техніки: інженерним танком Wisent 1, бронетранспортером MaxxPro з мінним тралом Spark, машинами розмінування Ahlmann 12BS та GCS-200, танковим мостоукладачем Viber.

Олександр Яковець детально розповів Володимирі Зеленському про застосування роботизованих систем для гуманітарного розмінування на деокупованих територіях та поблизу зони активних бойових дій. Він відзначив інженерний танк Shredder, який є одним з найкращих зразків. За його словами, нині триває активне навчання особового складу із його використання.

Також Президентіві було продемонстровано взаємодію артилерії та інженерних військ під час виконання бойових завдань, зокрема придушення вогневої точки противника, розгородження мінно-вибухових загороджень та зайняття ворожої позиції.

Після стрільб військовослужбовці ракетних військ передали Главі держави планшет із гравіюванням, а інженери – свій логотип і прапор.

З нагоди Дня ракетних військ і артилерії та Дня інженерних військ Володимир Зеленський вручив державні нагороди захисникам України (Президент України Володимир Зеленський).

У День ракетних військ і артилерії та День інженерних військ Президент України Володимир Зеленський зустрівся з військовослужбовцями цих родів військ та вручив державні нагороди.

«Сьогодні ми відзначаємо професійний день саме тих наших воїнів, які є опорою для всіх Сил оборони та безпеки України. Це – День ракетних військ та артилерії, і це – День інженерних військ. Саме тих родів військ, які створюють надійну базу і для стійкості оборонців України, і для просування наших підрозділів уперед», – наголосив Глава держави у своєму виступі.

Президент зазначив, що українські ракетні війська та артилерія стали одними з найпотужніших у світі, адже вміють бути ефективними навіть в умовах, коли ворог переважає за ресурсами.

«Українці вміють дивувати потужними влучаннями по окупанту – по його позиціях, по його системах – навіть тоді, коли більшість не вірить у реалістичність тих чи інших наших ударів. Українці вміють бути такими результативними, як це потрібно, щоб виходити з будь-яких складних, навіть дуже складних ситуацій», – наголосив Володимир Зеленський.

Він зауважив, що під час поїздок на фронт та спілкування з українськими захисниками на передових позиціях переконався в їхньому розумінні ситуації, тож впевнений у них.

«Всі українці впевнені у наших воїнах. І коли наші люди мотивовані, Україна здатна змінювати хід війни в інтересах нашої держави, в інтересах нашої незалежності. Зокрема, здатні наші воїни-артилеристи, наші ракетники... Воїни, вітаю вас із вашим днем», – сказав Глава держави.

Українські інженерні війська, як зазначив Президент, щодня виконують широкий спектр завдань: відкривають шлях у загородженнях ворога, забезпечуючи надійність нашої оборони, обладнують фортифікації та захищають українські позиції від російських атак.

«Майстерність ваша, інженерних військ, – це один із ключових елементів успіху всієї оборони. І я вдячний кожному солдату, кожному командирі в наших інженерних військах, які відчують саме таку свою відповідальність і максимально повно виконують поставлені завдання. Дякую й вітаю вас», – сказав Володимир Зеленський.

Він наголосив: навіть через 618 днів повномасштабної агресії Росії Україна б'ється і здобуває потрібні результати.

«Попри все щодня і щоночі наші воїни завдають потужних ударів по окупанту. Я пишаюся всіма українськими воїнами! Україна є завдяки тим, хто бореться заради неї. І хай буде світлою пам'ять про всіх наших людей, які віддали безстрашно своє життя, захищаючи Україну», – зазначив Президент.

Присутні вшанували хвилиною мовчання пам'ять усіх загиблих захисників України.

За особисту мужність, виявлену в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового обов'язку Глава держави вручив державні нагороди 30 військовослужбовцям ракетних військ і артилерії та військовослужбовцям інженерних військ ЗСУ.

Зокрема, молодший сержант Денис Дорофєєв та полковник Сергій Жук отримали з рук Володимира Зеленського відзнаку Президента України «Хрест бойових заслуг».

Також Президент вручив ордени Богдана Хмельницького I-III ступенів, ордени «За мужність» II та III ступеня та ордени Данила Галицького.

Крім того, Президент вручив бойові прапори 190-му навчальному центру Головного управління ракетних військ і артилерії та безпілотних систем Генерального штабу Збройних Сил України, 68-му окремому береговому ракетному дивізіону 360-ї окремої берегової ракетної бригади Військово-Морських сил ЗСУ, 250-му об'єднаному центру інженерної підтримки Сил підтримки ЗСУ.

Відзнаку Президента «За мужність та відвагу» було вручено 48-й інженерній кам'янець-подільській бригаді Сил підтримки ЗСУ, 808-му окремому полку підтримки Сил підтримки ЗСУ.

Почесне найменування «Чорний ліс» Володимир Зеленський присвоїв 15-й окремій бригаді артилерійської розвідки Сухопутних військ ЗСУ, «Поділля» – 143-му об'єднаному навчально-тренувальному центру Сил підтримки ЗСУ.

На заходах були присутні керівник Офісу Президента України Андрій Єрмак, секретар Ради національної безпеки і оборони України Олексій Данілов, міністр оборони Рустем Умеров, Головнокомандувач ЗСУ Валерій Залужний, начальник Генерального штабу ЗСУ Сергій Шаптала.

Щоразу, коли бачусь з нашими воїнами, я бачу готовність не просто захищати Україну, а перемагати в цій війні – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Сьогодні мав честь відвідати та привітати наших воїнів – воїнів артилерії, ракетних військ та інженерних військ. Сьогодні – професійний день саме цих родів військ. Відзначив державними нагородами наших захисників і захисниць, подякував командирам. І хочу зараз сказати кожному воїну-артилеристу, кожному нашому воїну ракетних військ та кожному воїну інженерних військ – ви справді наша опора, опора всіх Сил оборони та безпеки. Саме те, що дозволяє усім бути стійкими та визначеним підрозділам – йти вперед, просуватись на фронті – щодня додавати позицій. Кожні п'ятсот метрів, кожен кілометр, які проходять хлопці, – це нові оперативні можливості для України, зокрема для наших ракет. І, до речі, цієї осені у нас є хороші, дуже важливі результати у знищенні російських систем ППО та

бойової авіації окупанта. Будемо продовжувати цю роботу й надалі – і я дякую всім, хто нам у цьому допомагає.

Провів заміну в командному складі Збройних Сил України – призначив полковника Сергія Лупанчука новим командувачем Сил спеціальних операцій Збройних Сил України. Це досвідчений офіцер – бойовий офіцер, правильний командир і людина, яка може додати нашим Силам спеціальних операцій більшої потужності. Чекаємо нових результатів. Генерал Віктор Хоренко, який командував Силами спеціальних операцій, продовжить виконувати спеціальні завдання у складі ГУР МО України.

Провів підготовчу нараду щодо наступного тижня – політичної роботи та наших кроків разом з Євросоюзом. Кожен день використовуємо, щоб додати змісту підготовці рішення про початок переговорів про вступ нашої держави в Євросоюз. Часові межі та політичні кроки – чітко розуміємо. Та підписав сьогодні важливий закон щодо національних спільнот. Реалізували ще один критерій для нашої євроінтеграції. Додаткові гарантії для національних спільнот в Україні, додаткові гарантії для нашого руху в Євросоюз. Продовжуємо роботу далі у виконанні рекомендацій Єврокомісії.

(...). Щоразу, коли я бачусь з нашими воїнами, – з тими, хто на передовій, з тими, хто готується повернутись на передову, з тими, хто заслуговує державних нагород. Щоразу, коли я бачусь з ними, я бачу готовність не просто захищати Україну, а перемагати заради України. Перемогти в цій війні. Нам – своє робити. Це наша потреба. Я добре пам'ятаю, хто і як був налаштований 24 лютого і в перші дні повномасштабної війни. Я пам'ятаю, що говорили і хто говорив. Хто вірив і хто помилявся, не віривши в Україну. Варто бути впевненим в Україні зараз – так само, як і тоді. Росія хотіла Київ – але її змусили втекти. Хотіла Харків і казала, що це російське місто, але наш Харків є й завжди буде вільним. Так само Херсон. Так само Одеса. І ми не залишимо наших людей на окупованій території – я хочу, щоб вони почули зараз це. Йдеться про мільйони доль. Всі партнери знають, що потрібно... Для фронту, для нашого неба, для наших міст і – для нашого руху. (...).

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України №725/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 3)

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України №726/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 4)

Про призначення С. Лупанчука командувачем Сил спеціальних операцій Збройних Сил України: Указ Президента України №728/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Призначити полковника ЛУПАНЧУКА Сергія Костянтиновича командувачем Сил спеціальних операцій Збройних Сил України. (...).

Про присвоєння почесного найменування 15 окремії бригаді артилерійської розвідки Сухопутних військ Збройних Сил України: Указ Президента України №729/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

З метою відновлення історичних традицій національного війська, зважаючи на зразкове виконання покладених завдань під час захисту територіальної цілісності та незалежності України, постановляю:

1. Присвоїти 15 окремії бригаді артилерійської розвідки Сухопутних військ Збройних Сил України почесне найменування «Чорний ліс» та надалі іменувати її – 15 окрема бригада артилерійської розвідки «Чорний ліс» Сухопутних військ Збройних Сил України. (...).

Про відзначення почесною відзнакою «За мужність та відвагу»: Указ Президента України №730/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

З метою гідного вшанування мужності та героїзму, виявлених під час захисту державного суверенітету, незалежності, територіальної цілісності України, постановляю:

1. Відзначити почесною відзнакою «За мужність та відвагу» 48 інженерну Кам'янець-Подільську бригаду Сил підтримки Збройних Сил України. (...).

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України №731/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 5)

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України №732/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 6)

Президент України разом із Президенткою Єврокомісії привітав українських залізничників із їхнім професійним святом ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

З нагоди Дня залізничника Президент України Володимир Зеленський узяв участь в урочистих заходах на Центральному залізничному вокзалі Києва та вручив державні нагороди працівникам галузі.

Разом із Главою держави участь у церемонії відзначення українських залізничників взяла Президентка Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн, яка прибула з візитом до нашої країни.

Володимир Зеленський наголосив у виступі, що залізничники допомагають Україні вистояти в повномасштабній російській війні.

«Наша залізниця – це значно більше, ніж господарство. Це гарантія, що наші люди, наша українська економіка, наша держава не будуть відірвані від європейських країн, які нам допомагають. Наша залізниця – це гарантія, що області України, наші міста, села в різних частинах нашої держави навіть під обстрілами російських терористів об'єднані в один простір життя з необхідними сервісами та товарами», – сказав Президент.

Глава держави подякував усім працівникам і працівницям української залізниці, які, попри небезпеку, працюють заради держави та цінностей, що об'єднують усю Європу попри спроби ворога зруйнувати наші життя.

«Українські залізничники допомогли евакуювати 4 мільйони людей із районів бойових дій. Наша залізниця, ви всі змогли перевезти тільки від початку цього року понад 120 мільйонів тонн вантажів, зокрема й глобально важливих вантажів, як-от продовольство», – зазначив він.

Володимир Зеленський висловив вдячність країнам-партнерам і, зокрема, Європейському Союзу за підтримання залізничних шляхів солідарності.

«Від початку повномасштабної війни наші залізничники змогли побудувати життєво важливі маршрути, яких Україна потребувала десятки років. Це маршрути з Польщею, Румунією, Молдовою. Українські залізничники додають Європі внутрішньої інтегрованості, внутрішніх зв'язків», – сказав Президент.

Глава держави наголосив, що завдяки дипломатичним поїздам Україну відвідали понад 500 делегацій, що є вагомим внеском наших залізничників у єдність світу.

За його словами, українські залізничники виконують також важливу гуманітарну роботу, яка демонструє нашу людяність іншим країнам.

«Наші медичні потяги – а це фактично госпіталі на залізниці – рятують життя та перевозять поранених, постійно допомагають зберегти життя людей», – зауважив Президент.

Також Глава держави розповів про потяг, який дає змогу готувати 10 тисяч порцій їжі на добу для людей на території, що постраждала від бойових дій або від стихійного лиха.

«Для України ця війна за незалежність дійсно війна народна. Мільйони людей воюють і працюють для збереження нашого вільного способу життя та України як органічної частини Європи, нашого спільного великого дому. Ми захистимо Україну – я абсолютно в цьому впевнений: немає навіть сумніву, –

захистимо нашу незалежність! І я дякую всім, чия робота додає Україні сили», – наголосив Володимир Зеленський.

Присутні вшанували хвилиною мовчання пам'ять 530 залізничників, які загинули внаслідок російського вторгнення.

Зі свого боку Президентка Європейської комісії Урсула фон дер Ляен зазначила, що Україна може пишатися працівниками своєї залізниці, які від початку російської агресивної війни проти України невтомно трудяться в дуже складних умовах.

«Ви допомагаєте своїм співгромадянам знаходити прихисток у Європейському Союзі та потім повертатися додому. Ви доставляєте життєво важливу продукцію з України для всього світу. Ви з'єднуєте свою країну та її народ. Ви продовжуєте лінію життя», – наголосила вона.

Урсула фон дер Ляен зауважила, що під час повномасштабної війни шість разів відвідувала Україну, користуючись послугами залізниці. Президентка Єврокомісії подякувала українським залізничникам за їхній професіоналізм, віддану працю та теплоту.

За вагомий особистий внесок у розвиток залізничного транспорту, самовідданість і високий професіоналізм, виявлені в забезпеченні функціонування об'єктів залізничної інфраструктури в умовах воєнного стану, багаторічну сумлінну працю Володимир Зеленський відзначив залізничників державними нагородами. Зокрема, Президент України вручив 14 працівникам сфери залізничного транспорту ордени «За заслуги» III ступеня, ще один залізничник отримав почесне звання «Заслужений працівник транспорту України».

Рішення про початок переговорів щодо членства України в Євросоюзі матиме поворотне значення для історії всієї Європи – Володимир Зеленський після переговорів з Урсулою фон дер Ляен у Києві ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський провів зустріч із Президенткою Європейської комісії Урсулою фон дер Ляен, яка прибула до нашої держави з візитом.

«Коли ми почнемо переговори про членство України – я в це дуже вірю, – це означатиме кілька принципових речей. Перше: вже не буде сірих геополітичних зон у Європі. Друге: ми забезпечимо нову основу для зростання і України, і всіх європейських країн. І третє: ми гарантуємо нашій державі та українському народу реальну економічну та соціальну безпеку. Таку безпеку, яка відповідає нашим цінностям – цінностям європейців», – зазначив Володимир Зеленський під час зустрічі з представниками ЗМІ за підсумками переговорів із Президенткою Європейської комісії.

Глава держави акцентував, що Україна не просить для себе особливих умов на шляху в ЄС і виконує всі рекомендації Європейської комісії, які були дані нашій державі. За його словами, навіть під час повномасштабної війни Україна не зупиняється на шляху необхідних державі реформ.

«Рекомендації, необхідні для початку переговорів щодо членства, ми реалізували. Це стосується і верховенства права, і захисту людських прав та свободи національних спільнот, і більшої прозорості в роботі державних інституцій, і посилення нашої держави, антикорупційної інфраструктури», – заявив він.

Володимир Зеленський повідомив, що у Верховній Раді України вже зареєстровано законопроект щодо Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, який додасть антикорупційній системі можливостей працювати ефективно.

Крім того, готується законопроект про лобізм, який зробить прозорішими політичні процеси та надійно захистить державу від деструктивного впливу олігархів та інших осіб, що намагаються обійти верховенство права.

Триває робота щодо цифровізації державних послуг і самого функціонування державних інституцій.

«Україна буде максимально готова і до початку переговорів із Євросоюзом щодо вступу, і згодом до повноправного членства в ЄС», – запевнив Глава держави.

Володимир Зеленський обговорив із Президенткою Єврокомісії питання конкретної підтримки Української держави та суспільства в захисті від російської агресії. Він акцентував, що оборонна й фінансова підтримка має залишатися сталою та надійною.

Володимир Зеленський також наголосив на важливості спільної роботи, щоб доходи від російських активів у Європі та світі були спрямовані на компенсування шкоди, завданої російською війною в Україні.

«Я дякую нашим європейським партнерам за пошук відповідних юридичних кроків», – сказав він.

Також Україна дуже очікує на запровадження нового санкційного пакету ЄС щодо РФ, який завадить Росії обходити наявні обмеження, зокрема через європейські компанії та територію держав – сусідів РФ.

«Санкції мають працювати на сто відсотків, щоб ця війна скоріше завершилася реальною перемогою України та всієї Європи – нашого спільного європейського дому», – наголосив Володимир Зеленський.

Зі свого боку Президентка Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн зауважила, що Україна досягла значного прогресу на шляху до членства в ЄС і наступного тижня Єврокомісія презентує звіт щодо розширення.

«Ми вражені реформами, які ви здійснюєте в розпал війни. Ми не повинні забувати про те, що ви ведете війну за власне існування й водночас глибоко реформуєте свою країну», – сказала вона.

Урсула фон дер Ляєн відзначила досягнення України на шляху економічної модернізації та відбудови. За її словами, Єврокомісія працює над виділенням нашій державі додаткових 50 млрд євро на період до 2027 року.

«Ми також розробляємо план, спрямований на модернізацію, реформування та інвестиції в Україні. Тобто план реформ є ключем для

доступу до 50 млрд євро. Досягнуто значного прогресу, і ми готові протягом наступних кількох тижнів перейти до фінішної лінії», – розповіла вона.

Урсула фон дер Ляен наголосила на важливості роботи «Шляхів солідарності», які допомагають Україні експортувати сільськогосподарську продукцію. Вона відзначила зусилля нашої держави щодо відновлення навігації в Чорному морі.

Президентка Єврокомісії зауважила, що санкційний тиск на Росію треба посилювати й незабаром буде ухвалено 12-й санкційний пакет.

Урсула фон дер Ляен також відзначила важливість третьої зустрічі радників лідерів держав, яка відбулася на Мальті й стосувалася Української формули миру, і наголосила на підтриманні шляху України до справедливого й тривалого миру.

Україна може робити великі речі, коли працює об'єднано, в інтересах своєї незалежності та всіх українців – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Сьогодні відбувся дуже важливий візит. Урсула фон дер Ляен, Президентка Єврокомісії. Якраз напередодні звіту Єврокомісії про наше виконання рекомендацій для початку переговорів про вступ. Ми очікуємо такого політичного рішення вже в цьому році.

Дуже активно рухались увесь рік до виконання рекомендацій. Є і законодавчі акти, є й системні рішення. Додаємо сили інституціям держави, додаємо можливостей правоохоронним та антикорупційним органам. Є рішення щодо національних спільнот. Увесь спектр того, що було визначено Європейською комісією.

Але я хочу підкреслити, що це не щось таке, про що Україні говорить хтось у Європі, у Брюсселі. Трансформація нашої держави – це те, що нам самим потрібно.

Україна пройшла колосальний шлях – від того, що багато хто не вірив навіть у саму можливість нашого зближення з Європейським Союзом під час повномасштабної війни, до того, що ми рекордно швидко отримали статус кандидата та виконуємо необхідні пункти для відкриття переговорів.

І це знов і знов докази того, що Україна може – може робити великі речі, коли працює об'єднано, впевнено, в інтересах своєї незалежності та всіх українців.

І ми продовжуємо трансформацію нашої держави, для того щоб бути готовими – реально – до повноправного вступу в Євросоюз, для того щоб адаптувати всі наші інституції, всі наші стандарти до європейських правил.

Зараз, до речі, ми вже розуміємо, які наступні кроки будуть зроблені нашою державою. Сьогодні після зустрічі з Урсулою фон дер Ляен про частину з них я вже сказав: це і законопроект, який додає можливостей Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі, і те, що десятки років тому

потрібно було зробити, а саме законопроект про лобізм. Урегулюємо й інші необхідні питання.

Ми вже всі в Україні маємо звикати, що наша внутрішня політика – це і є політика євроінтеграції, це і є те, що наближає нас до моменту, коли український прапор буде в Брюсселі нарівні з усіма іншими прапорами держав – членів ЄС. І сьогодні від пані Президентки Єврокомісії я почув хороші сигнали щодо нашого руху до початку переговорів.

Звичайно, обговорили й усі наші основні питання: підтримку України – тривалу, різнопланову, – нові санкції проти окупанта, нашу спільну роботу щодо заморожених активів Росії, які мають піти на компенсацію шкоди від російської ж агресії.

Я дякую пані Президентці фон дер Ляєн за міцну, принципову підтримку.

(...). Вранці я мав честь разом з Урсулою привітати наших залізничників із їхнім професійним днем. Зараз, у час повномасштабної війни, усім стало очевидно, наскільки важлива робота наших залізничників – для держави, для нормального життя всіх наших людей.

І це значно більше, ніж просто транспортна функція. Це одна з основ нашої стійкості. Це порятунок людей. Це часто героїзм багатьох чоловіків і жінок, які під обстрілами, під постійною загрозою – і особливо в перші тижні повномасштабної війни – продовжували працювати заради людей, заради нашої оборони.

Дуже важливо пам'ятати про кожного й кожну, хто своє життя присвятив тому, щоб Україна вистояла. Різні люди. Наші герої на передовій. Люди багатьох професій, які допомагають. Ми маємо бути вдячними. Маємо берегти єдність. Маємо дбати про те, щоб пройти разом увесь шлях, призначений нам долею. Захистити Україну та передати дітям, онукам гарантовано безпечне життя. (...).

Щодо російського удару по війнах 128-ї ОГШБр: Головне – встановити правду про те, що сталося, і більше не допустити подібного – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Передусім щодо російського удару по війнах 128-ї гірсько-штурмової бригади, який стався в Запорізькій області.

Мої співчуття всім рідним, близьким загиблих воїнів! Це трагедія, якої можна було уникнути. Міністр оборони Умеров доповів мені про заходи, яких вжито, щоб з'ясувати всі обставини того, що сталося, хто конкретно та які розпорядження давав.

За фактом трагедії було зареєстровано також кримінальне провадження. Триває відповідне розслідування.

Головне – встановити повну правду про те, що сталося, і більше не допустити подібного. Кожен військовий у зоні бойових дій – у зоні дострілу

та аеророзвідки ворога – знає, як треба поводитися під відкритим небом, як дбати про безпеку.

Зараз розслідування має дати рідним загиблих воїнів і суспільству чесні відповіді, як сталася трагедія та чиї розпорядження були неправильними.

Друге, про що хотілося б сказати сьогодні. Коли ми проходимо такі тижні, такі як цей, сповнені болю та непростих дискусій, важливо, щоб люди розуміли: те, що в них на серці, бачать, і зміни, які потрібні, будуть зроблені.

Це стосується багатьох речей, від недбалості, яка буває, до радянщини та жажливої бюрократії, які не дають Україні, не дають багатом у наших силах оборони реалізувати свій потенціал правильно – ефективно.

Ми маємо захистити Україну. І ми захистимо – я в цьому не сумніваюсь. Вірити в Україну – це знати, що Україна й українці можуть зберегти незалежність, збережуть, повернуть своє.

Але, так само як і після 24 лютого, це можна зробити разом – і тільки разом, у єдності, дбаючи про державу, про тих, хто поруч із тобою, про українців, хоч би де вони були. Зберегти єдність народу – найважливіше. І я вдячний усім, хто докладає зусиль заради цього.

І ще одне. Авдіївка. Мар'їнка. Лиман. Бахмут. Куп'янськ. Мелітопольський напрямок. Херсонщина. Артилеристи 55-ї бригади «Запорізька Січ». 95-та окрема десантно-штурмова бригада. 68-ма окрема егерська бригада. «Сімдесятдев'ятка» ДШВ. 33-тя й 31-ша окремі механізовані бригади. Наша потужна 54-та окрема механізована бригада. 57-ма окрема мотопіхотна бригада. 82-га окрема десантно-штурмова бригада. Я дякую всім вам, воїни, хто б'ється заради України, хто вірить в Україну! Дякую всім командирам, які дійсно дбають про людей! І дякую всім, хто працює заради України та хто у світі допомагає Україні!

Кожен тиждень має робити Україну сильнішою. Це обов'язково. І це спільне завдання всіх у державі. Усіх. (...).

Офіційна діяльність дружини Президента України

Олена Зеленська: Попри вороже вторгнення мусимо давати дітям найкраще – від освіти до харчування ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Кабінет Міністрів України затвердив Стратегію реформування системи шкільного харчування на 2023 – 2027 роки. Реформа шкільного харчування стартувала у 2020 році з ініціативи першої леді Олени Зеленської. Того ж року уряд ухвалив Постанову про план заходів із реформування системи шкільного харчування.

Робота над Стратегією розпочалася взимку 2023 року, і вже наприкінці лютого документ було відправлено на розгляд Кабінету Міністрів, який затвердив її 27 жовтня.

Ухвалення Стратегії є одним із найважливіших кроків у процесі зміни системи організації харчування в закладах освіти й забезпечення дітей якісною та поживною їжею. На найближчі роки вона має стати дорожньою картою реалізації реформи для всіх її учасників – від центральних органів виконавчої влади до представників органів місцевого самоврядування. На основі документа громади можуть розробити регіональні стратегії впровадження змін на місцях.

«Попри вороже вторгнення мусимо давати дітям найкраще – від освіти до харчування. Скажу навіть більше: усе це під час випробувань воєнного часу має бути ще якіснішим. Бо з цього формується стійкість. Ось чому реформа шкільного харчування, розпочата ще 2020 року, триває. Як і все, що робимо під час війни, реформа набула навіть більшого, можна сказати, світоглядного значення: об'єднала всю країну, сотні дорослих, фахівців із харчування в бажанні створити найкращі умови, можливості, віру в завтрашній день для малих українців, яким так нелегко зростати зараз», – зазначила ініціаторка реформи Олена Зеленська.

Затверджений документ базується на низці нормативно-правових актів, включно з Конституцією України, Законом України «Про освіту», Указом Президента «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі» від 25 травня 2020 року, Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» та іншими нормативно-правовими актами.

У документі визначено план дій на 2023 – 2024 роки, пріоритетні напрями роботи до 2027 року та операційні завдання. Зокрема, йдеться про чотири стратегічні цілі реформи:

- Підвищення фінансової та інституційної спроможності громад.

- Відновлення й модернізація кухонь та їдалень і дотримання вимог системи безпечності НАССР.
- Розвиток кадрового потенціалу та підвищення кваліфікації кухарів закладів освіти. Впровадження нових норм харчування та меню.
- Формування культури здорового харчування в Україні.
- Основною метою реалізації стратегічних завдань реформи є забезпечення різноманітного, збалансованого та якісного харчування в закладах освіти, сприяння соціальному захисту вразливих груп населення та формування навичок здорового харчування у дітей і дорослих.

«Останній пункт можна назвати основною, глобальною метою всього нашого задуму. Адже так само, як зі школи починається життєвий шлях, зі шкільної їдальні, починаються харчові звички на все життя. Ми б хотіли, щоб це були правильні, здорові звички, які поширяться з дітей на їхні родини та зрештою – на все суспільство. Щоб навіть через роки кожен міг сказати про своє меню: «Смачно й корисно, як у школі!» Наші діти отримають усе, щоб стати переможцями», – резюмувала Олена Зеленська.

Олена Зеленська на третій партнерській зустрічі щодо реформи шкільного харчування: Зараз маємо унікальний шанс сформувати здорові харчові звички для цілого покоління ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Перша леді України Олена Зеленська взяла участь у третій партнерській зустрічі «Реформа харчування: виклики, досягнення, перспективи» з обміну досвідом впровадження реформи шкільного харчування. Захід відбувся в Київській області.

Очільники 12 ОВА, їхні профільні заступники разом із представниками Київської обласної військової адміністрації відвідали низку закладів освіти Київщини. Там вони ознайомилися з реформою в дії – успішними прикладами впровадження змін.

Гості побачили, як на практиці застосовуються технологічні моделі організації харчування, як-от базові та опорні кухні, почули відгуки колег щодо оновленого меню та інших інновацій, які використовують у школах і садочках Київщини, щоб забезпечити дітей здоровою та поживною їжею.

Крім того, учасники заходу побували на будівництві фабрики-кухні в Бучі, яка вже зовсім скоро розпочне роботу й годуватиме понад 10 тисяч дітей із 30 освітніх закладів Київської області.

«Важливо, що наша робота об'єднує всю країну. Вже були проведені такі зустрічі для Тернопільської, Одеської, Полтавської областей. Київщина сьогодні приймає вже третю таку нараду. Це справжнє лідерство. Але насправді кожен важливий, кожен приніс щось важливе. Так і має бути – якісна реформа твориться не згори, а саме на місцях», – наголосила Олена Зеленська, яка є ініціаторкою реформи шкільного харчування.

Київщина не випадково була обрана місцем для проведення всіх трьох партнерських зустрічей, які відбулися протягом 2023 року та які відвідали представники всіх областей. Тут уже давно триває активне оновлення й модернізація кухонь та їдалень навчальних закладів, саме на Київщині будують фабрику-кухню, яка є інноваційним рішенням для України. Крім того, в області приділяють увагу тому, як харчуються діти не лише у школах, а й у дитячих садочках, розповів під час зустрічі начальник Київської обласної військової адміністрації Руслан Кравченко.

Насичена програма відвідин завершилася робочою нарадою, де гості мали змогу обговорити побачене, можливості використання досвіду Київщини громадами й закладами в інших куточках країни, поставити свої запитання.

До участі в робочій нараді долучилися: перша леді України Олена Зеленська, заступник керівника Офісу Президента Олексій Кулеба, інші представники Офісу Глави держави, начальник Київської ОВА Руслан Кравченко. Також були присутні представники Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я, Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури, Держпродспоживслужби України, Держаудитслужби та Антимонопольного комітету України.

«Наша реформа вже давно не тільки про харчування. Вона про спільні дії. За час спротиву ворогу українці навчилися взаємодії як ніхто у світі. І це найкраща основа для позитивних змін – не чекати готових, а брати участь у їх розробці, як ви зараз. В умовах війни все набуло іншого значення. І реформа шкільного харчування теж. Вона стала ще однією формою українського самозахисту – захисту наших дітей, нашого майбутнього. Маємо дати їм усе найкраще, щоб вони відчули: життя триває, перспектива є, вони потрібні, їх люблять. Десятки дорослих фахівців у цій залі, тисячі в країні об'єдналися, щоб дати дітям не просто меню – життєві сили, не просто калорії – наснагу. Для громад це ще й економічна наснага – робочі місця, фінансове пожвавлення. Це знов-таки відбудова й побудова майбутнього для всіх нас», – зазначила Олена Зеленська.

Присутнім було презентовано Стратегію реформи шкільного харчування, яку ухвалив Кабінет Міністрів.

«Ще один результат нашої спільної роботи, саме цих зустрічей, надійшов днями – документ, який ми писали разом, Стратегія шкільного харчування до 2027 року, ухвалена Кабміном. І тепер це наш офіційний інструмент і план дій водночас. Там перелічені всі кроки, всі цілі. Але найголовніша мета сягає точно далі 2027 року. Бо це формування культури здорового харчування в Україні.

У нас зараз є справді унікальний шанс сформувати здорові харчові звички для цілого покоління. Щоб вони поширилися з дітей на їхні родини й далі на все суспільство», – наголосила перша леді.

Як зазначив під час зустрічі заступник керівника Офісу Президента України Олексій Кулеба, одним із викликів, які стоять перед спільнотою,

залученою до впровадження реформи харчування в закладах освіти, є її децентралізованість: кожна область має самостійно розробляти свій план змін. Він повинен враховувати потреби й можливості громад, їхнє бачення того, як має бути організовано процес. На це увагу присутніх звернув Орест Степаняк, керівник Національної асоціації громадського харчування та офісу реформи шкільного харчування.

Організатори сподіваються, що проведені партнерські зустрічі, активний обмін досвідом і тісна співпраця всіх областей, профільних міністерств і структур за підтримки партнерів допоможуть громадам якомога швидше й ефективніше поліпшити процес організації харчування маленьких українців.

«Ми готуємо не просто нове меню. Ми готуємо майбутні перемоги для наших дітей. А значить – перемогу для всієї країни», – підсумувала дружина Президента.

Олена Зеленська взяла участь у заході «Шкільні автобуси для України» ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Під час візиту Президентки Європейської комісії Урсули фон дер Ляєн до Києва відбулось урочисте передання шкільних автобусів. У межах кампанії солідарності «Шкільні автобуси для України», яку започаткували восени 2022 року Президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн і перша леді України Олена Зеленська, українські громади отримали понад 370 шкільних автобусів.

На церемонії передання також були присутні міністр освіти і науки Оксен Лісовий та представники громад. Перша леді подякувала Єврокомісії за допомогу.

«Торік під час візиту до Європарламенту розповіла про цю потребу пані Президентці Єврокомісії Урсулі фон дер Ляєн. І ось українські громади отримують понад 370 автобусів. Це великий прояв солідарності. Це прямий маршрут у майбутнє дітей – їхнє та всієї країни – посеред війни. Ось що таке шкільні автобуси, ось чому вони важливі», – зазначила дружина Президента.

У межах цієї кампанії Європейська комісія закупила 100 автобусів загальною вартістю приблизно 14 мільйонів євро. Державні й приватні організації в країнах – членах ЄС надали ще 271 шкільний автобус через Механізм цивільного захисту ЄС, яким керує Європейська комісія.

Урсула фон дер Ляєн, Президентка Єврокомісії, заявила: «Ця жорстока війна позбавила тисячі українських дітей невинності й дитинства. Але вона не позбавить їх світлого й щасливого майбутнього, на яке вони заслуговують. Ось чому я щаслива, що ми можемо допомогти безпечно возити українських дітей до шкіл. Надання понад 370 шкільних автобусів Європейською комісією та державами-членами демонструє нашу спільну відданість майбутнім поколінням українців».

Олена Зеленська подякувала європейським партнерам за цей цінний внесок в освіту й підтримання дітей в Україні. Передані автобуси розподілять

між шістьма областями, постраждалими від російської агресії: Київською, Сумською, Миколаївською, Дніпропетровською, Львівською та Чернігівською.

«Потреба в автобусах досі залишається. Нині не вистачає приблизно 2100 автобусів. Зокрема, бракує понад 200 одиниць транспорту для дітей з інвалідністю. Тож допомога партнерів є вкрай важливою для українських громад й учнівства», – зазначив міністр освіти і науки Оксен Лісовий.

Олена Зеленська зауважила, що серед нових автобусів є й інклюзивні, що мають підйомники для учнів, які користуються колісними кріслами. Це допоможе забезпечити доступ до освіти всім українським учням.

«Бажаю громадам, які їх отримають, користуватися. Наші діти стійко переносять усю тяжкість воєнного часу, ще й мають мужність учитися. Тож ми повинні створити для них найкращі умови. Це наш обов'язок», – сказала Олена Зеленська.

Міжнародна підтримка України

Політико-правова допомога

Україна «амбітно» рухається в Євросоюз: Урсула фон дер Ляєн заявила, що є прогрес (УНІАН).

Це офіційно засвідчать в рамках звіту, який відомство планує представити наступного тижня. Як передає кореспондент УНІАН, про це глава ЄК сказала на спільній пресконференції з президентом України Володимиром Зеленським у Києві.

Президент Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн:

Україна досягла суттєвого прогресу у втіленні реформ, необхідних для вступу в ЄС.

Шлях України до ЄС є найбільш важливою темою.

Я повинна сказати, що ви добились суттєвого прогресу. Вражаюче це бачити. Ми засвідчимо це наступного тижня, коли Єврокомісія представить свій звіт про розширення.

В ЄС вражені втіленими українськими реформами під час війни.

Ми ніколи не повинні забувати, що ви воюєте у війні за існування, і у той же час, ви глибоко реформуєте вашу країну.

Україна продемонструвала багато показників у реформуванні системи правосуддя, приборканні олігархічного контролю, у боротьбі з відмиванням коштів і у багатьох інших сферах.

Це результат наполегливої праці. Я знаю, що ви перебуваєте у процесі завершення невиконаних реформ. Якщо це станеться, я впевнена, Україна зможе реалізувати свою амбіційну мету переходу до наступного етапу процесу вступу.

Наступного тижня Єврокомісія має представити звіт про розширення, у якому йтиметься про виконання Україною семи рекомендацій, аби започаткувати переговори про вступ. У грудні лідери ЄС мають дати зелене світло початку переговорів.

26 вересня 2023 року глава Кабміну Денис Шмигаль заявив, що Україна майже завершила виконання всіх необхідних рекомендацій, щоб почати новий етап перемовин про вступ в Євросоюз. Влітку іноземні ЗМІ писали, що Україна виконала 2 з 7 рекомендацій для членства в ЄС.

У Євросоюзі розповіли, коли погодять виділення 50 мільярдів євро для України (УНІАН).

В Європейському Союзі прагнуть до кінця року погодити виділення 50 млрд євро для України. Як передає кореспондент УНІАН, про це вона сказала на спільній прес-конференції з президентом України Володимиром Зеленським у Києві.

Відповідаючи на запитання, чи зможе Євросоюз допомогти Україні, якщо у 2024 році допомога США буде скорочена, президент Єврокомісії наголосила, що Сполучені Штати – це сильний прихильник України з самого першого дня під час усього часу війни Росії проти України.

Президент Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн:

Звичайно, це внутрішнє та суверенне рішення США як рухатись, але коли у нас відбулись перемовини з США – два або тижні тому у нас відбувся саміт ЄС-США – ми доповіли про нашу частку, як ми працюємо над цим, і звичайно, я поінформувала про 50 млрд євро, які я запропонувала Європейській Раді, і що ми наполегливо працюємо, аби погодити їх до кінця року.

За її словами, вона провела розмови з американськими сенаторами і членами Палати представників США.

Ми пояснили, що ми робимо, і чому ми вважаємо, що вкрай важливо, аби Україна мала фінансову стабільність і передбачуваність в своєму бюджеті.

12-й пакет антиросійських санкцій в роботі: в Єврокомісії розкрили перші деталі ([УНІАН](#)).

Санкції передбачатимуть жорсткіші заходи щодо верхньої межі цін на нафту.

Президентка Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн:

Ми продовжимо змушувати Росію платити за її агресивну війну.

Вона уточнила, що чинні санкції глибоко вплинули на російську економіку.

Дуже скоро ми запропонуємо країнам-членам наш 12-й пакет санкцій.

Зокрема, санкції будуть запроваджені проти тих, хто причетний до воєнного вторгнення і окупації України, до жорстокого викрадення дітей, і проти тих, хто поширює фальшиві новини та пропаганду.

Більше того, новий санкційний пакет включатиме нові імпорتنі та експортні заборони. І включатиме жорсткіші заходи щодо верхньої межі цін на нафту.

Також посилять заходи з унеможливлення обходу раніше запроваджених санкцій. Президент ЄК зазначила, що з усіх цих питань відбувається тісна координація з партнерами з «Великої сімки». Як очікується, пропозиції щодо 12-го пакету санкцій будуть представлені наступного тижня.

Франція вирішила депортувати 39 росіян: відома причина ([УНІАН](#)).

Зараз триває процес узгодження цієї процедури з Москвою.

Міністр внутрішніх справ Франції Жеральд Дарманен:

Франція планує депортувати 39 громадян Росії через їхню «радикалізацію» на релігійному ґрунті.

Ми склали список із 39 громадян Росії, за якими ми особливо стежимо і яких підозрюємо в радикалізації. Ми представили список російській владі минулого тижня, видворення відбудеться, якщо Москва надасть «консульські перепустки».

Російські громадяни, за якими ведеться особливе спостереження, «не знаходяться на вулиці», а перебувають «або в тюрмі, або в ізоляторах адміністративного утримання».

Зараз під адміністративним затриманням у Франції перебувають близько шістдесяти росіян, підозрюваних у радикалізації. 39 із них мають бути вислані за згоди російської влади.

Після гучного вбивства вчителя в містечку Аррас мігрантом кавказького походження влада Франція хоче продемонструвати свою рішучість у боротьбі з радикальними ісламістами. Зокрема планують вислати з країни осіб, занесених до так званого «списку S». Місцеву владу вже попросили звернути особливу увагу на «мешканців Кавказу віком від 16 до 25 років».

Нападник з Арраса, 20-річний Мохаммед Могоучков, відповідає цій категорії: він народився в Інгушетії – автономній республіці у складі РФ.

Президент Центру Аналізу тероризму Жан-Шарль Брізар:

«Кавказька мережа» викликає особливе занепокоєння у французької влади зокрема через те, що кілька її учасників в останні роки вчиняли напади у Франції. З 2018 року у Франції троє молодих людей з Північного Кавказу були виконавцями спонтанних нападів, а шестеро брали участь у планованих нападах. З 2018 року у Франції троє молодих людей з Північного Кавказу були виконавцями спонтанних нападів, а шестеро брали участь у планованих нападах.

В Узбекистані вперше засудили чоловіка за участь у війні проти України ([Укрінформ](#)).

У Ташкентській області суд засудив до п'яти років позбавлення волі 38-річного узбекистанця, звинуваченого у несенні служби в лавах армії «днр».

Суд в Узбекистані визнав Ільдара Хайруліна, уродженця Юкоричирчикського району Ташкентської області, винним у скоєнні злочину, передбаченого статтею 154 («Найманство») КК.

Суд відбувся 23 жовтня у Ташкенті.

Згідно з документами слідства, з якими ознайомився «Озодлик», Хайрулін в 2014-2015 роках в Україні «брав участь у бойових діях проти державних збройних сил».

Проте родичі стверджують, що Хайрулін не брав участь у війні в Україні, не їздив туди і на момент звинувачення перебував у Росії.

Зазначається, що це перший відомий випадок винесення вироку громадянину Узбекистану за участь у бойових діях на території України.

Раніше Узбекистан заявив, що не визнає незалежність сепаратистських «л/днр», і виступає за територіальну цілісність України.

ЄС підтвердив підтримку Формули миру Зеленського після зустрічі на Мальті ([Хвиля](#)).

Після зустрічі радників з національної безпеки та зовнішньої політики щодо Формули миру Зеленського на Мальті у Євросоюзі підтвердили підтримку української мирної ініціативи. Також підтримали проведення глобального саміту миру.

Речник Європейської комісії Стефан де Кеєрсмакер:

Ми вітаємо ініціативу України організувати цю зустріч щодо української Формули миру, ми дякуємо Мальті за її прийняття. Це була зустріч за присутності до 70 учасників. Це підтверджує міжнародну увагу до України та потужну підтримку для справедливого та тривалого миру, а також стурбованість глобальними наслідками російської війни.

Спікер Єврокомісії також зазначив, що учасники зустрічі виявили єдність навколо принципів Хартії ООН, а також виступили за дотримання суверенітету та територіальної цілісності України.

Кеєрсмакер повідомив, що радники узагальнили прогрес зусиль робочої групи в Києві щодо реалізації окремих положень Формули миру. Також вони обмінялися інформацією щодо реалізації практичних ініціатив.

«Все це були дуже своєчасні теми. ЄС підтримує українську Формулу миру, а також проведення глобального мирного саміту за максимально широкою міжнародною участі. Як уже неодноразово наголошував ЄС, будь-які ініціативи щодо досягнення широкого, тривалого та справедливого миру в Україні мають ґрунтуватися на повній повазі до її незалежності, суверенітету та територіальній цілісності в межах міжнародно визнаних кордонів», - додав він.

У США ще три штати визнали Голодомор геноцидом українського народу ([Укрінформ](#)).

Ще три американські штати – Вашингтон, Меріленд і Аризона - визнали Голодомор 1932-1933 років геноцидом українського народу.

Посол України у Сполучених Штатах Америки Оксана Маркарова:

Ще три штати – Вашингтон, Меріленд і Аризона долучилися до визнання Голодомору 1932-1933 років геноцидом українського народу та проголосили листопад місяцем пам'яті про український Голодомор-геноцид.

За словами Маркарової, станом на сьогодні уже 31 американський штат видав відповідні прокламації про визнання Голодомору геноцидом.

У США заарештували чотирьох росіян через контрабанду електроніки для російської армії ([Цензор.НЕТ](#)).

Трьох росіян, напередодні звинувачених у змові з метою контрабанди зі США електроніки для російської армії, взяли під арешт у суді Нью-Йорка.

52-річного громадянина РФ і Таджикистану Салімджона Насріддінова, який мешкає у США, і 37-річного Ніколая Гольцева й 32-річну Крістіну

Пузирьову, які живуть у Канаді, напередодні звинуватили в контрабанді, змові з метою порушення санкцій і змові з метою шахрайства.

Паралельно стало відомо про ще один обвинувальний акт за чотирма пунктами звинувачення у незаконній експортній схемі із закупівлі електроніки для компаній із РФ, які беруть участь у розробці й виробництві безпілотників для війни Росії проти України.

Фігуранти цього акту – троє росіян: 39-річний Нікіта Архипов і 37-річний Артем Оловянніков із Санкт-Петербурга й 36-річний Ніколай Григор'єв, що живе в Брукліні. Останнього також арештували в суді Нью-Йорка, тоді як Архипов й Оловянніков перебувають на волі.

Ці обвинувачені використовували компанію Quality Life Cue LLC (QLC), зареєстровану в Брукліні, для закупівлі компонентів для російських дронів для російської «СМТ-АйЛогик». Вона є частиною схеми з виробництва дронів «Орлан-10», проти якої США запровадили санкції у травні 2023 року.

До лютого 2022 року на рахунки QLC росіяни переказали близько 273 тисяч доларів. Майже всі ці кошти пішли на закупівлю необхідної електроніки в Брукліні. Фігуранти справи також обговорвали, як їм краще ухилитись від санкцій проти Росії – зокрема через посередників у третіх країнах.

У червні 2023 року після рішення суду про ордер правоохоронці обшукали помешкання Григор'єва в Брукліні й вилучили понад 11,5 тисячі електронних компонентів, які мали бути експортовані до Росії.

Розслідуванням справи займаються Федеральне бюро розслідувань і Бюро промисловості та безпеки Міністерства торгівлі США.

Військова допомога

Швеція передала Україні артилерійські установки Archer ([Укрінформ](#)).

Міністерство оборони Швеції офіційно підтвердило передачу Україні самохідних артилерійських установок Archer.

Міністр оборони Швеції Пол Йонсон:

Це дуже вдалий день, щоб офіційно оголосити, що обіцяні шведські артилерійські установки Archer відтепер мають нового власника – Збройні сили України.

Він додав, що Archer завдяки поєднанню швидкості, точності та мобільності, «допоможуть Україні повернути втрачені території та відновити свою свободу».

Затримка постачання мільйона боєприпасів Україні: в ЄС пояснили причину ([Українська правда](#)).

Президент Литви Гітанас Науседа пояснив, що затримки з наданням Україні обіцяних Євросоюзом артснарядів пов'язані з обмеженими можливостями військово-промислового комплексу: «Ми повинні визнати, що ми ще не досягли тих обсягів, які необхідні для продовження надання цієї військової підтримки Україні».

Говорячи про фінансовий пакет у 50 млрд євро з боку ЄС на підтримку Києва, президент Литви запевнив, що політична воля для його ухвалення є. Він висловив сподівання, що консенсус щодо цього питання буде знайдений протягом декількох місяців.

«Питання в тому, чи вистачить цих грошей, адже мова йде про більш тривалий період часу, а це означає, що (сума) також повинна бути розділена на роки. Тоді ми отримаємо середньорічну суму, яка буде меншою, ніж 18 млрд (євро), виділених цього року», – сказав Науседа.

Водночас президент Литви наголосив, що країни домовилися повернутися до цього питання, якщо Києву дійсно знадобиться більше коштів.

Інструктори зі США підготували в Україні понад 90 військових фахівців (Укрінформ).

На Київщині в одному з навчальних центрів відбулася презентація підсумків тренувального проєкту, в рамках якого 93 українських військових здобули навички з розмінування, тактичної медичної допомоги та проведення пошуково-рятувальних операцій.

Генерал-майор армії США у відставці, співзасновник українсько-американського фонду «Osprey Global Solutions Ukraine» Девід Л. Грейндж заявив, що кожен з українських військових, що пройшли тренінг, має підготувати по 10 інструкторів у своїх частинах та підрозділах.

«93 українських військових було залучено до навчань. На майбутнє ми плануємо навчити ще 200 осіб у щонайменше трьох навчальних центрах України», - повідомив Грейндж.

Учасниками навчання стали представники Нацполіції, Держприкордонслужби, Нацгвардії та ДСНС. Уперше для участі були запрошені представники Командування об'єднаних сил ЗСУ, інженерних військ та Генерального штабу ЗСУ.

Серед 18 американських інструкторів, повідомив Грейндж, було п'ятеро інструкторів з технічного забезпечення, решта – спеціалісти з протимінної діяльності, медичні інструктори, а також фахівці загального керування операціями. Американські інструктори мають досвід у військовій справі, досвід роботи в поліції та є фахівцями в технологіях, які використовуються, відзначив він.

Генерал-майор не виключив, що кількість підготовлених українських інструкторів в майбутньому буде збільшуватись, адже проєкт з їх підготовки триватиме і надалі.

США оголосили пакет допомоги Україні на 425 мільйонів: що отримають ЗСУ (УНІАН).

США оголосили про новий пакет військової допомоги Україні загальною вартістю 425 мільйонів доларів. Як повідомляє прес-служба Пентагону, до пакету увійдуть боєприпаси різних типів, військові тягачі, амуніція тощо.

Пакет складається з двох нерівних частин. Меншу частину вартістю у 125 мільйонів доларів складають негайні поставки, які будуть здійснюватися із власних складських запасів американської армії. Зокрема у цій частині передбачено негайну відправку Україні наступних видів озброєння:

боєприпаси для зенітно-ракетних систем NASAMS;

боєприпаси для ракетно-артилерійських систем HIMARS;

артилерійські снаряди калібру 155 мм і 105 мм;

протитанкові керовані ракети TOW;

протитанкові системи Javelin і AT-4;

понад 3 мільйонів набоїв до стрілецької зброї та гранати;

підривні боєприпаси для подолання перешкод;

протипіхотні міни M18A1 Claymore;

12 вантажівок для перевезення важкої техніки;

спорядження для холодної погоди;

запчастини, технічне обслуговування та інше польове обладнання.

Решта пакету вартістю в 300 мільйонів доларів виділяється в межах «Ініціативи сприяння безпеці в Україні» (USAI), що передбачає фінансування витрат на замовлення нової техніки та зброї у виробників. Тобто ці військові засоби надійдуть в Україну через тривалий час після того, як будуть виготовлені американською промисловістю.

Нідерланди нададуть Україні пакет військової допомоги на €500 мільйонів (Укрінформ).

Нідерланди нададуть Україні новий пакет військової допомоги на 500 млн євро, що включатиме боєприпаси.

Міністр оборони Нідерландів Кайса Оллонгрєн:

Їм (українцям - ред.) потрібна підтримка, щоб продовжувати боротьбу. У цьому випадку йдеться про боєприпаси. У цьому плані ми змогли запропонувати Україні новий пакет допомоги.

Міністр зауважила, що допомога буде спрямована до середини наступного року, а загальний обсяг пакета становитиме близько €500 млн. З них близько €260 млн буде витрачено на артилерійські снаряди і €240 млн – на боєприпаси для танків.

Нідерланди продовжуватимуть надавати військову допомогу Україні «стільки, скільки це необхідно», запевнила Оллонгрєн.

Україна отримає більше зброї від німецького концерну Rheinmetall (УНІАН).

Голова МЗС України Дмитро Кулеба:

Зосереджена зустріч у Берліні з генеральним директором Rheinmetall AG Арміном Паппергером. Україна отримає більше зброї і боєприпасів для самооборони, захисту цивільних та інфраструктури від російських атак.

Також міністр додав, що під час зустрічі були обговорені шляхи подальшого зміцнення альянсу німецької і української оборонної промисловості.

БТри, дрони та радары для IRIS-T: Німеччина передала Україні пакет військової допомоги ([Укрінформ](#)).

Уряд Німеччини передав Україні новий пакет військової допомоги, який включає радары для ЗРК IRIS-T.

Новий пакет допомоги включає, зокрема, два радары TRML-4D для ЗРК IRIS-T.

Зазначається, що до списку увійшли 12 бронетранспортерів, 7 розвіддронів Primoco ONE, 2 захисні системи AMPS для гелікоптерів, 5 надводних дронів, 10 тисяч безпекових окулярів, 32 термінали для супутникового зв'язку, 1 РСВ-принтер (3D), 5 великовантажних тягачів та 4 напівпричепи, 12 вантажівок типу MAN TGS, 30 тисяч комплектів зимового одягу.

Також у німецькому уряді пообіцяли у майбутньому передати 25 танків Leopard 1 A5 (проект, що фінансується спільно з Данією).

Україна отримала 40 французьких бронемашин AMX-10RC ([УНІАН](#)).

37-а окрема бригада морської піхоти України отримала в своє розпорядження 40 французьких колісних бойових розвідувальних машин AMX-10RC. Ці укріплені машини, призначені для розвідки та бою, нещодавно були доставлені з Франції.

«З режимом тренувань солдатів 37-ї окремої бригади морської піхоти можна ознайомитися на доданому відеоролику, присвяченому французькій механізованій техніці. Ці спеціалізовані машини часто помилково приймають за танки, хоча насправді вони призначені для використання в якості машин вогневої підтримки», - сказано в матеріалі.

У Німеччині почалися навчання групи українських військових на ЗРК Patriot ([УНІАН](#)).

Німеччина сьогодні, 30 жовтня, розпочала навчання групи українських бійців управлінню зенітно-ракетним комплексом Patriot.

«Наша підтримка України триває», - йдеться в повідомленні ВПС Німеччини.

Відзначається, що в черговому тренуванні на Patriot візьме участь 61 український військовий. Крім того, розпочнуть багатотижневий курс навчання 10 українських мовних медіаторів.

Раніше німецький канцлер Олаф Шольц заявив, що його країна продовжить постачання зброї Україні і вже готує зимовий пакет військової допомоги. Ключовим елементом стануть засоби протиповітряної оборони.

Як зазначається, в пакет на загальну суму 1 мільярд євро будуть включені додаткові системи протиповітряної оборони: Patriot, IRIS-t вартістю близько 1 мільярда євро, а також зенітні самохідні установки Gepard.

Крім того, в найближчі тижні в Україну прибудуть ще 10 бойових танків Leopard1 A5, 15 броньованих машин і майже 20 броньованих санітарних автомобілів.

Гуманітарна та фінансова допомога

Румунія виділить €50 мільйонів у межах програми ЄС щодо субсидування боргу України ([Укрінформ](#)).

Уряд Румунії виділить до 50 мільйонів євро на субсидування відсотків для погашення кредиту ЄС для України у розмірі 18 мільярдів євро, схваленому у грудні 2022 року.

«З огляду на складну ситуацію, в якій опинилася Україна, Європейський Союз надає додаткову підтримку з боку країн-членів, покриваючи витрати на сплату відсоткової ставки. Відсоткова субсидія буде покрита державами-членами за рахунок додаткових добровільних внесків», - йдеться у постанові уряду Румунії.

Зазначається, що 50 мільйонів євро із державного бюджету Румунії будуть перераховані в період 2024-2027 рр., в середньому це по 12,3 мільйона євро на рік.

Євросоюз передав 371 автобус для українських школярів ([Цензор.НЕТ](#)).

Євросоюз надав допомогу Україні у вигляді 371 автобуса для потреб школярів.

Президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн:

Російські бомби зруйнували так багато шкіл. Але діти України повинні продовжувати навчання.

ООН звернулася із закликом зібрати \$435 мільйонів для зимової допомоги українцям ([Укрінформ](#)).

Керівництво ООН звернулася із закликом зібрати \$435 мільйонів для зимової допомоги українцям.

Речник генсека ООН Стефан Дюжаррік:

Ми та наші партнери також звернулися із закликом зібрати 435 млн доларів для надання зимової допомоги понад 1,7 млн осіб по всій Україні до березня 2024 року.

Він також повідомив, що керівництво ООН рішуче засудило останню хвилю російських атак на критично важливі об'єкти інфраструктури в різних частинах України, що призвело до поранень серед цивільного населення, зокрема й дітей, і завдало шкоди громадським, житловим та комерційним будівлям.

Він зазначав, що внаслідок атак цього тижня були зруйновані енергетичні об'єкти, школи, лікарні та інші цивільні об'єкти. Особливо постраждали Херсонська та Донецька області, минулої ночі також зазнав напад Харків. За словами Дюжарріка, партнерські неурядові організації вже працюють на місцях, надаючи психологічну підтримку та матеріали людям, чий будинки були пошкоджені внаслідок атак.

«Сьогодні ми та наші партнери продовжуємо надавати критично важливу допомогу прифронтовим громадам, і міжвідомчий гуманітарний конвой доставив життєво необхідну допомогу близько 1600 осіб, які перебувають у прифронтових містах Харківської та Запорізької областей», - сказав Дюжаррік.

У ірландському уряді не знають, чи вийде забезпечити житлом іще 30-50 тисяч українських біженців, якщо вони прибудуть наступного року ([Цензор.НЕТ](#)).

З моменту повномасштабного вторгнення Росії в Україну минулого року країна ЄС прийняла майже 100 тисяч біженців – один з найвищих показників у Євросоюзі відносно чисельністю населення країни. За офіційними даними, цей приплив біженців сприяв зростанню населення Ірландії до майже 5,3 млн осіб, що є найбільшим 12-місячним приростом за останні 15 років.

Прем'єр-міністр Ірландії Лео Варадкар:

Хоча співчуття ірландського уряду та ірландського народу не має меж, є межа нашим можливостям. Ми просто не знаємо, чи зможемо ми надати житло... ще від 30 тисяч до 50 тисяч осіб, якщо така кількість прибуде протягом наступного року – а судячи з поточних цифр, це вже не за горами.

Ця тенденція викликала напруженість у правлячій коаліції щодо перегляду політики відкритих дверей Ірландії, оскільки країна бореться з житловою кризою, особливо серед молоді.

Міністр інтеграції Ірландії Родерік О'Горман висунув пропозицію дозволити новоприбулим українським біженцям залишатися в державних установах лише 90 днів. Він стверджує, що багато інших країн ЄС вже змінили свої правила щодо українських біженців і кожен третій із нещодавніх заявників на тимчасовий захист прибуває до Ірландії після того, як спочатку шукав тимчасового захисту в інших країнах ЄС.

Варадкар сказав, що є сенс «узгодити те, що ми пропонуємо в Ірландії, з тим, що пропонують інші західноєвропейські країни».

Уряд Ірландії заявляє, що з початку повномасштабного вторгнення для тимчасового проживання зареєструвалися 98 390 українців. Близько 20% з них працюють і не проживають у державному житлі.

Швейцарія продовжує статус захисту для українців до березня 2025 року ([Укрінформ](#)).

Уряд Швейцарії вирішив не скасовувати тимчасовий статус захисту («Status S») для українців, які виїхали з країни через повномасштабне вторгнення Росії, до 4 березня 2025 року.

«Очікується, що ситуація в Україні не зміниться в осяжному майбутньому. Тому на засіданні 1 листопада Федеральна рада вирішила не скасовувати статус захисту S для українських біженців до 4 березня 2025 року», - йдеться в заяві.

Як зазначається, це рішення вносить ясність не лише для українських біженців, а й для кантонів, громад та роботодавців.

«З огляду на членство Швейцарії в Шенгенській зоні Федеральна рада вважає життєво важливою тісну координацію з ЄС, який 19 жовтня вирішив продовжити тимчасовий захист українських біженців до 4 березня 2025 року», - йдеться у повідомленні.

Федеральна рада Швейцарії вирішила надати українським біженцям статус захисту S з 12 березня 2022 року. Він надається, доки людям загрожує серйозна загальна небезпека. Станом на кінець жовтня 2023 року близько 66 тисяч українців мають статус захисту S у Швейцарії.

Термін дії статусу захисту S, який дозволяє людям виїжджати за кордон і працювати у Швейцарії, як правило, обмежений одним роком, але може бути продовжений рішенням Федеральної ради. Умовою для скасування є тривала стабільність на батьківщині біженців, щоб населення не наражалося на серйозну небезпеку.

Швейцарський уряд також активізує зусилля щодо інтеграції якомога більшої кількості українських біженців у ринок праці. Федеральна рада має на меті підвищити рівень зайнятості з нинішніх майже 20% до 40% до кінця 2024 року.

Україна отримає €335 мільйонів допомоги від Єврокомісії ([Укрінформ](#)).

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль:

Сьогодні затвердили угоду про фінансування програми «Підтримка Євросоюзу для відновлення та реформ». Після її підписання Єврокомісія виділить 335 млн євро допомоги.

Як додав глава уряду, кошти будуть спрямовані на відбудову інфраструктури, зокрема енергетичної, допомогу бізнесу, антикорупційні заходи, захист довкілля та цифровізацію.

Латвія передасть Україні ще 20 автомобілів, конфіскованих за «п'яне водіння» (Укрінформ).

Латвійський уряд підтримав пропозицію Міністерства фінансів про передачу Україні, що відбиває російську агресію, двох десятків автомобілів, конфіскованих у нетверезих водіїв. Невдовзі вони вирушать із Латвії.

Безоплатно будуть відправлені 20 одиниць загальною ринковою вартістю близько 56 тис. євро. Як сказано у підготовленому Мінфіном документі, ці машини зокрема вирушать до Полтавської 1-ї міської лікарні, медичного центру у Харкові, військової міської адміністрації Херсона та інших організацій у Херсонській області.

Азербайджан відправив Україні нову партію гуманітарної допомоги (Укрінформ).

З території Сумгаїтського технологічного парку було відправлено першу партію електрообладнання, передбачену Азербайджаном для надання гуманітарної допомоги народу України.

Згідно з розпорядженням президента Азербайджану Ільхама Алієва від 17 липня 2023 року, гуманітарний вантаж, підготовлений міністерством енергетики, включає понад 555 тис. метрів електричних кабелів та дротів.

Зазначається, що конвой із 14 вантажівок із гуманітарним вантажем «відправляється для підтримки заходів щодо відновлення стійкого електропостачання територій, які постраждали від поточної ситуації в Україні».

Чергові частини передбаченої допомоги загальною вартістю 7,6 млн доларів США, яка підготовлена відповідно до заявок, що надійшли з України, планується відправити найближчим часом.

Раніше Азербайджан уже відправляв в Україну гуманітарну допомогу з електроустаткування. Загальний обсяг її, включаючи кошти для відновлення та реконструкції, наданої Азербайджанською Республікою Україні, становить понад 33 млн доларів США.

Загалом до Азербайджану з метою медичної та соціально-психологічної реабілітації в рамках заходів гуманітарної допомоги було привезено 154 українських дітей, які постраждали від війни та втратили членів сімей.

Австрія передала рятувальникам України пожежну техніку (Укрінформ).

Чотири спеціалізованих машини, пожежну цистерну та автодрабину отримало Головне управління ДСНС у Львівській області від уряду Австрії та громади Відня.

Посол Австрії в Україні Арад Бенкьо:

За ці 20 місяців повномасштабної війни Австрія передала дуже багато допомоги Україні. Хочу висловити свою повагу українському народу, а

також всім, хто бере участь в боротьбі. Ми раді у такий спосіб допомогти врятувати якомога більше життів в Україні.

Зазначалося, що ця техніка допоможе рятувати як у Львові, так і у прифронтових територіях – її будуть використовувати саперні підрозділи ГУ ДСНС Львівщини, які працюють над розмінуванням Херсонської, Запорізької та Харківської областей.

За словами рятувальників, це вже не перша допомога, яку уряд Австрії надає ДСНС України.

Заступник голови ДСНС Андрій Даник:

В перші дні повномасштабного вторгнення ми отримали від Австрії велику кількість балістичних шоломів, які фактично закрили першу потребу наших саперів. А також ще сотні пожежних автомобілів, десятки плавзасобів та спеціалізованої техніки.

Поліція Латвії передасть українським колегам 12 дронів ([Укрінформ](#)).

Служби Міністерства внутрішніх справ Латвії безкоштовно передадуть Нацполіції України 12 безпілотних літальних апаратів. Доставку дронів в Україну організує ДПРС.

Про це заявили **Міністр внутрішніх справ України Ігор Клименко** з **латвійським колегою Ріхардсом Козловскісом** під час зустрічі.

«Щоб продовжувати надавати необхідну підтримку Україні, МВС Латвії, Державна поліція, Державна прикордонна служба та Державна пожежно-рятувальна служба (ДПРС) підтримують постійні контакти з українськими держустановами», - йдеться у повідомленні.

Плани врегулювання. Переговорний процес

Шойгу запевняє, що РФ нібито готова до переговорів про «постконфліктне врегулювання кризи в Україні» ([Цензор.НЕТ](#)).

Про це Шойгу сказав під час виступу на Пекінському оборонному форумі 30 жовтня.

За його словами, Москва готова до переговорів про «постконфліктне врегулювання кризи в Україні та про подальше співіснування із Заходом».

Втім, за його словами, є й умова - задля цього західні держави повинні «зупинитися у своєму прагненні стратегічної поразки Росії».

«Путін починає вимолювати переговори»: дипломат Огрізко про заяву Шойгу ([Еспресо](#)).

Дипломат, міністр закордонних справ України (2007-2009), керівник Центру дослідження Росії Володимир Огрізко:

Керівництву Росії конче необхідно мати можливість для передишки, переозброєння, накопичення сил, щоб знову піти у наступ під будь-яким приводом. Їм насправді потрібен перепочинок. Заява Шойгу говорить про те, що Путін вже починає вимолювати переговори. Хоча цинічно говорить про те, що це Україна хоче переговорів. Але вони ще мають потенціал, щоб тримати оборону. На жаль, у них ще є потенціал, щоб наступати. У росіян ще є м'ясні штурмові бригади, яких ніхто лікувати не буде. Це не в їхніх традиціях думати про людське життя. Треба 300 тис. військових - буде, треба 600 тис.- теж буде.

А також покласти провину на Україну, що вона не хоче вести переговори, і рішенням РНБО прийнято, що в Україні з Путіним ніхто не буде вести переговори. Це черговий сигнал для внутрішньої аудиторії, а також черговий сигнал назовні, що вони готові, але є «але». А за «але» йдуть їхні забаганки, які ми добре знаємо.

Арестович заговорив про мирні переговори з росією ([Слово і діло](#)).

Колишній позаштатний радник Офісу президента Олексій Арестович вважає, що війна з росією фактично зайшла в глухий кут і «нам потрібно миритися».

Про це Арестович заявив в ефірі програми на YouTube-каналі Ходорковський LIVE у четвер, 2 листопада (...).

При цьому він додав, що «ці переговори мають бути чесними та паритетними».

Військовий експерт Черник назвав головну причину заяви Шойгу про переговори ([Еспресо](#)).

Військовий експерт Петро Черник:

В Росії дійшли висновку, що стратегічної мети на цьому етапі війни вони не досягли. Зокрема, ліквідувати українську державність й повернути повністю Україну вони не можуть. Саме тому для пропагандистських цілей вони і оголосили вхід так званих ЛНР та ДНР до складу РФ.

Зараз вони ставлять конкретне завдання мінімум - вийти на адміністративні кордони Луганської та Донецької областей. Сьогодні Авдіївка та Бахмут є прямими перепонами до реалізації цих завдань для них. Для Путіна потрібні хоч якісь перемоги до весни. Вони знайдуть пояснення атакам по Києву та інших напрямках як відволікаючий маневр. Саме в такому ракурсі й треба дивитись на те, чому Шойгу почав говорити про переговори та мир. Адже вони вважають, що їм вистачить сил та засобів, щоб захопити повністю Донеччину та Луганщину, і вони вже перевіряють світ, чи може тема миру бути сприйнята. Такий сценарій дуже небезпечний для України.

Зеленський прокоментував чутки, що на нього тиснуть в ЄС і США щодо переговорів з РФ ([OBOZ.UA](https://oboz.ua)).

Президент Володимир Зеленський прокоментував чутки про те, що на нього нібито тиснуть у Європейському Союзі та США з приводу переговорів із країною-терористом Росією. Глава держави визнав, що на початку повномасштабної війни такі розмови з боку партнерів були.

Водночас президент запевнив, що зараз жодного тиску з боку європейських та американських партнерів щодо переговорів з агресором немає. Про це Зеленський заявив під час спільної пресконференції із президенткою Європейської комісії Урсулою фон дер Ляєн.

За словами Зеленського, він здивований, що хтось намагається підтримувати в інформаційному полі тему переговорів із російськими окупантами. Однак глава держави зазначив, що жодних розмов із цього приводу на зустрічах із партнерами не було (...).

Також Зеленський додав, що на початку війни та навіть до повномасштабного вторгнення на Заході хотіли, щоб Україна сіла за стіл переговорів із РФ. Але зараз, наголосив президент, ніхто не тисне на Україну з метою домовитися з окупантами і тим паче щось їм віддати (...).

Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба запевняє, що Київ не веде жодних таємних переговорів з країною-агресором ([Укрінформ](https://ukrinform.com)).

Про це він заявив в ефірі ранкової програми телеканалу ZDF у п'ятницю, 3 листопада.

«Ні», - коротко відповів Кулеба на запитання модераторки, чи не веде Україна переговорів з РФ «за закритими дверима».

Глава української дипломатії зауважив, що основою Мирної формули є повага суверенітету та територіальної цілісності України (...).

Міністр закликав вірити в Україну, підтримувати Україну, й тоді її перемога стане також перемогою Німеччини.

Коментуючи ситуацію з ракетами великої дальності Taurus, які Україна просить ФРН передати ще з весни, Кулеба зазначив, що «питання відкрите, але Німеччина потребує часу». Цей аргумент партнери наводять як публічно, так і в конфіденційних розмовах з українськими колегами. Міністр повторив, що Україна відбудувала довірливі відносини з партнерами, отже, їм не варто турбуватися, що надана зброя буде використана не так, як вони про це просять.

Водночас Дмитро Кулеба подякував уряду ФРН за другу систему ППО Patriot, яка допоможе захистити українську інфраструктуру.

Загалом у Києві не відчувають зниження підтримки з боку західних партнерів, але через війну на Близькому сході до війни в Україні знизилася медійна увага, визнав глава МЗС.

США і ЄС обговорюють з Україною можливість переговорів з росією – ЗМІ ([Слово і діло](#)).

Посадовці з США та ЄС почали неопублічно обговорювати з Україною питання можливих переговорів з російською федерацією.

У виданні пишуть, що ці розмови включали дуже широке обговорення того, від чого Україні, можливо, доведеться відмовитися, щоб досягти угоди з росією. Востаннє, така розмова могла відбутися на минулій зустрічі з оборони України у форматі Рамштайн. У повідомленні наголошують, що ці дискусії є відображенням ситуації на фронті та політичної ситуації у Європі та США.

Американські і європейські посадовці почали обговорювати можливість переговорів між Україною та РФ на тлі того, що війна зайшла у глухий кут, а також сумнівів у змозі продовжити допомогу Україні. Зокрема, в уряді США занепокоєні тим, наскільки менше уваги громадськості привертає війна в Україні з моменту початку конфлікту між Ізраїлем і ХАМАС.

Посадовці також вважають, що Україна матиме час до кінця року або трохи більше, поки дискусії про мирні переговори не стануть гучнішими. При цьому, в адміністрації президента Джо Байдена не бачать жодних ознак того, що російський президент Володимир Путін готовий до переговорів (...).

Путін вірить у досягнення цілей на полі бою і не готовий сумлінно розпочати переговори – ISW ([OBOZ.UA](#)).

Глава країни-агресора Росії Володимир Путін досі вірить, що зможе досягти своїх цілей у війні проти України. Тому про жодні переговори, які передбачають припинення вогню, не може йтися.

На це вказав американський Інститут вивчення війни (Institute for the Study of War, ISW) у зведенні за 4 листопада. Аналітики відреагували на статтю NBC про те, що Сполучені Штати Америки та країни Європейського

Союзу нібито почали обговорювати із Києвом можливі переговори з Москвою.

Хоча згідно з публікацією NBC, офіційні особи США не мають жодних даних і навіть ознак того, що Путін готовий вести переговори з Україною або сумнівається в тому, що Росія зможе продовжувати війну доти, доки західна допомога ЗСУ не припиниться.

В ISW зазначили, що також не помітили жодних ознак того, що Москва готова сумлінно розпочати мирні переговори з Києвом (...).

На думку аналітиків Інституту, атаки російських військ довкола Авдіївки теж вказують на те, що Кремль продовжує вірити у можливість досягнення своїх цілей за допомогою військової сили та навряд чи вступить у мирні переговори. За винятком того, що агресору потрібно просто виграти час для підготовки до майбутніх наступальних операцій (...).

«Час ще не настав»: міністр оборони Італії висловився щодо проведення мирних переговорів між Україною і РФ ([OBOZ.UA](https://oboz.ua)).

Міністр оборони Італії Гвідо Крокетто висловив думку про те, що час для мирних переговорів між Україною та Росією поки що не настав. Проте він наголосив на їхній необхідності та додав, що «надія помирає останньою».

Про це Крокетто заявив в інтерв'ю газеті *Quotidiano Nazionale*. Італійський міністр зазначив, що підтримка Києва з боку Заходу та Європейського Союзу залишається незмінною.

Також він визнав, що наразі інтерес до воєнного конфлікту між Росією та Україною зменшився, проте це стосується переважно інформаційної сфери, а не політичного рівня (...).

Не сядуть за один стіл: у якому форматі можливі перемовини між Зеленським і Путіним ([24канал](https://24kanal.com)).

Усі війни рано чи пізно закінчуються за столом переговорів, але військово-політичне керівництво України не раз говорило про неможливість цього, поки при владі у Росії Володимир Путін. Проте дедалі частіше іноземна преса повідомляє про умовний мирний процес.

Політолог Андрій Вігірінський розповів, що у ЗМІ можуть з'являтися різні повідомлення, однак українцям треба зважати лише на позицію офіційних осіб. Відтак, усім має бути добре відомо, що наша влада заперечує будь-які переговори з країною-агресоркою.

На ситуацію з перемовинами мають вплив різні фактори, через які позиція України може змінюватися. Також не варто забувати про факт проведення переговорів між представниками Росії та України в межах зернової угоди чи комунікацію наших омбудсменів, чи розвідників щодо обміну полоненими.

Може існувати не тільки формат переговорів на рівні президентів. Переговори можливі, але це точно будуть не переговори лідерів країн, бо в обидвох сторін є позиція, яка їх відкидає.

Владімір Путін мотивує своє небажання домовлятися тим, що Київ нібито підвладний Заходу. Тому він готовий до переговорів з іншими країнами, які начебто визначають політику України (...).

Міністр закордонних справ Литви Габріелюс Ландсбергіс застеріг від будь-яких мирних угод із Росією, адже Кремль скористається ними лише як паузою для переозброєння ([Укрінформ](#)).

Міністр закордонних справ Литви Габріелюс Ландсбергіс:

Для Росії «мирна угода» означає лише «час переозброїтися». Ми небезпечно близькі до того, щоб утратити нагоду покласти край багатовіковій імперській агресії Кремля і забезпечити майбутнє кількох континентів. Наші діти проклинатимуть нас в окопах, які ми риємо для них.

Плани повоєнного відновлення України

В Україні повністю відновлено понад 800 пошкоджених Росією мед закладів ([Цензор.НЕТ](#)).

В Україні повністю відновили 411 об'єктів медичних закладів, пошкоджених унаслідок збройної агресії РФ, ще 412 об'єктів відновили частково.

За даними МОЗ, загалом російські загарбники пошкодили в Україні 1455 об'єктів медзакладів, ще 190 зруйнували вщент. Окупанти атакують лікарні, пологові, амбулаторії тощо.

Найбільших втрат зазнали медзаклади Харківської, Донецької, Миколаївської, Київської та Чернігівської областей.

Також від початку повномасштабної війни російські війська знищили 253 автомобілі екстреної медичної допомоги, 103 пошкодили, ще 125 захопили.

«Попри це в Україні тривають роботи з відновлення медичних закладів, які були пошкоджені ворогом. У першу чергу йдеться про об'єкти на деокупованих територіях, які внаслідок ворожих обстрілів та бомбардувань зазнали невеликих ушкоджень», – наголосили в МОЗ.

Компенсації за ремонти: що передбачає новий закон ([Українформ](#)).

Президент Володимир Зеленський підписав закон про виплати компенсацій громадянам, які відремонтували зруйноване житло власним коштом.

Йдеться про зміни до закону № 2923-ІХ, яким регулюється порядок виплати компенсацій громадянам, житло яких було пошкоджене або зруйноване в результаті російської агресії.

Основна зміна – розширення форм компенсації за програмою «Відновлення». Відтепер її зможуть отримати українці, які зробили ремонт за власний кошт, повідомляє Урядовий портал.

Це буде третій етап комплексної програми відновлення житла, який розпочнеться з 1 січня 2024 року.

У Мінінтеграції нагадали, перший етап передбачав ремонти пошкоджених будинків вартістю до 200 тисяч гривень. Під час другого можна було отримати компенсацію за повністю знищене житло.

«Запуск третього етапу планували давно з огляду на відповідні запити від громадян, які зробили ремонт самотужки. Адже вони так само претендують і мають право на державну компенсацію», – зазначили в Мінінтеграції.

Майже 19 тисяч родин отримали виплати за пошкоджене майно (Радіо Свобода).

Майже 19 тисяч українських родин отримали 1,5 млрд гривень за пошкоджене майно за програмою «єВідновлення».

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль:

Найбільша потреба – на Харківщині, Київщині та Миколаївщині. Саме там місцева влада має докласти всіх зусиль, аби оперативно фіксувати збитки та вчасно розглянути заявки.

Він поінформував, що від громадян надійшло майже 5 тисяч звернень щодо знищеного майна.

«У «Дії» згенеровано 346 сертифікатів. Середня сума кожного близько 2 млн грн. Це ресурс для купівлі нового житла, і незабаром люди зможуть цим скористатися», – наголосив Шмигаль.

За його словами, третім компонентом програми є компенсації за зроблені власним коштом ремонти, президент Володимир Зеленський уже підписав відповідний закон.

«Виплати розпочнуться у 2024 році. Механізм буде простим, зрозумілим, аналогічним до інших компонентів «єВідновлення», – зауважив прем'єр-міністр.

Крім того, він нагадав, що ще одним способом придбати житло є пільгова іпотека «єОселя».

«Понад 4,3 тисячі українських сімей уже ним скористалися, отримали пільгові кредити на суму 6,3 млрд грн. 30% отримувачів купили квартири у забудовників. Таким чином ми стимулюємо галузь будівництва. Саме ця галузь має бути провідною у повоєнні роки, аби компенсувати втрати в житловому фонді, яких завдав ворог», – наголосив Шмигаль.

ЄІБ виділить Україні гроші на два проекти відновлення (Укрінформ).

Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) виділить Україні гроші на два проекти відновлення; перші два транші по 100 млн євро з запланованих загальних 450 млн євро можуть бути затверджені до кінця 2023 року.

У Міністерстві відновлення зазначають, що кошти будуть розподілені на два проекти. Перший - Ukraine Recovery III FL (250 млн євро, перший транш – 100 млн євро). Кошти будуть спрямовані на фінансування критично важливої соціальної та міської інфраструктури. Йдеться про відновлення інфраструктури, пошкодженої внаслідок російської агресії, та будівництво нової базової інфраструктури для забезпечення гідних умов життя для переміщених осіб та приймаючих громад.

Другий - Ukraine Water Recovery FL (200 млн євро, перший транш – 100 млн євро). Кошти у межах цього проекту будуть спрямовані на фінансування інвестицій у критично важливу водну інфраструктуру в районах, які безпосередньо постраждали від війни або в яких проживає значна кількість ВПО. Йдеться про відновлення водопостачання та водовідведення,

включаючи заходи, спрямовані на подолання наслідків руйнування Каховської дамби.

«Гроші від Європейського інвестиційного банку (ЄІБ) виділяються в рамках співпраці з Україною, принципи якої закладено у Меморандумі про взаєморозуміння, що підписаний 21 червня 2023 року у Лондоні на полях конференції URC 2023. Меморандумом передбачено виділення загалом близько 840 млн євро кредитних коштів на реалізацію пріоритетних проєктів відновлення інфраструктури України», - йдеться в повідомленні.

За умови остаточного затвердження Радою директорів ЄІБ та Комітетом донорів EU4U, перші транші у розмірі 100 млн євро будуть підписані до кінця цього року.

В Україні відновлено понад 500 пошкоджених Росією освітніх закладів ([Цензор.НЕТ](#)).

В Україні вже відновлено понад 500 освітніх закладів, які постраждали від російських атак.

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль:

Російськими військами атаковані понад 3,5 тисячі освітніх об'єктів, з них половина – це середні школи.

За його словами, за час повномасштабної війни вдалося відбудувати понад 500 освітніх закладів.

«Працюємо над цим спільно – уряд, регіональна та місцева влада, міжнародні партнери, громадянське суспільство», - додав прем'єр-міністр.

Жителям Донеччини виплатили €159 мільйонів за програмою «ЄВідновлення» ([Укрінформ](#)).

На сьогодні жителям Донецької області, чиє житло було пошкоджено в результаті збройної агресії РФ, виплатили 159 мільйонів гривень.

Голова Комітету ВР з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Олена Шуляк:

Донеччина – сумний лідер за кількістю об'єктів, внесених у державний реєстр пошкодженого і знищеного в результаті збройної агресії РФ майна. Так, на сьогодні там вже більше ніж 54 тисячі таких об'єктів. Найбільше в Краматорській та Бахмутській громадах, найменше - у Старомлинівській та Званівській.

Вона зазначила, що Донеччина входить до першої п'ятірки областей за сумою виплат компенсації за програмою «ЄВідновлення». На сьогодні жителям області, чиє житло було пошкоджено в результаті збройної агресії РФ, виплатили 159 мільйонів гривень.

Шуляк повідомила, що загалом від жителів Донеччини отримано 3917 заяв на компенсацію, по 1894 з них погоджено виплату. Найбільше заяв подали у Слов'янській і Краматорській громадах, найменше - у Білозерській, Гродівській та Мирноградській.

Область, на території якої воєнні дії велись ще з 2014 року, також «лідирує» за кількістю об'єктів, внесених у державний реєстр пошкодженого та знищеного майна.

«Ми бачимо також позитивну динаміку і щодо подання заяв не лише на пошкоджене житло на Донеччині, але і на знищене. Так, з 1 листопада 2023 року, коли розпочався цей етап «Відновлення, мешканці Донеччини подали 321 заяву на компенсацію за знищене житло», - зауважила політик.

За її словами, процент їх відпрацювання по деяких громадах дуже високий, зокрема у Новогродівській та Селидівській громадах відпрацювали 100% заяв, а в Дружківській - 83%.

«Загалом по Україні процент відпрацьованих заяв становить приблизно 20%», - зауважила Шуляк.

Вона додала, що за результатами розгляду заяв уже сформовано перші 50 житлових сертифікатів, які мешканці Донеччини обмінюють на нове житло.

Нині парламент працює над тим, щоб запуснути етап «Відновлення для громадян, чие житло розташоване на територіях, які були тимчасово окуповані протягом 2022 року, розташованих у районі проведення воєнних дій або які перебувають в оточенні. Тож на Донеччині кількість жителів, які подаватимуть заяви на компенсацію за програмою, невдовзі може зрости.

«Наразі ми фіксуємо тисячі заявок із таких міст, як Маріуполь, Бахмут. Зараз є всі технічні можливості підтверджувати пошкодження житла завдяки супутниковим знімкам і іншим технічним можливостям», - зауважила голова парламентського комітету.

Комісія перевірила процес відбудови багатоповерхівок в Ірпені (Укрінформ).

В місті Ірпінь Київської області комісія перевірила низку об'єктів, які відновлюють коштом Фонду ліквідації наслідків збройної агресії.

Голова Київської обласної військової адміністрації Руслан Кравченко:

Вулиця Ярославська, 14. Були на цій локації минулого тижня. Тут триває масштабний капітальний ремонт дев'ятиповерхівки на 144 квартири. Під час першої перевірки було багато скарг від мешканців. Відставання від графіка робіт на два тижні, будівельників періодично бачили напідпитку. У людей були претензії й до якості робіт. Старий дах демонтували, новий не встановили. У результаті кілька квартир затопило.

На виправлення ситуації, за його словами, давав тиждень і сьогодні переконався особисто, що недоліки виправили.

«Гостомельське шосе, 24/1. Це один із найвідоміших будинків Ірпеня – ЖК «Ірпінські Липки». До війни тут мешкали 560 людей. Окупанти пошкодили фасад, міжповерхові перекриття, зруйнували внутрішні інженерні мережі та комунікації. Вікна і двері були вибиті», - повідомив Кравченко.

За його словами, зараз тут триває капітальний ремонт, який передбачає відновлення перекриттів, мурування й утеплення фасаду, встановлення вікон та дверей, внутрішнє оздоблення квартир і коридорів загального користування. На пошкоджених ділянках влаштують внутрішні мережі електро-, водопостачання й опалення.

На об'єкті роботи виконуються за графіком. На відновлення будинку виділили 18 місяців, і вже до кінця цього року буде облаштований дах. «Водночас висловив зауваження щодо кладки цегли біля віконних отворів. Також є низка незначних зауважень щодо безпеки праці. До середини наступного тижня дав час усе виправити», - додав очільник ОВА.

Також він повідомив, що підрядник звернувся з проханням сприяти повторному обстеженню об'єкта щодо наявності можливих вибухонебезпечних предметів, адже днями під час робіт виявили снаряд. «Вдячні, що працівники ДСНС спрацювали дуже оперативно», - підкреслив Кравченко.

«Гостомельське шосе, 22. Капітальний ремонт будинку на 42 квартири, де до війни мешкали 126 людей. Будівля значно постраждала під час бойових дій. Пошкоджені фасад, зовнішні стіни та перекриття, вибиті вікна і двері, понижені квартири, а також пошкоджені інженерні мережі», - зауважив голова ОВА.

За його словами, пошкоджені частини будинку демонтують, відновлять й утеплять фасади і зовнішні стіни, влаштують перекриття. Також у будівлі замінять вікна і двері, виконають опорядження внутрішніх приміщень, оновлять внутрішні інженерні мережі та комунікації

Кравченко зазначив, що термін робіт становить 7 місяців, але вже є відставання від графіку на 2 тижні. Причиною є недостатня кількість працівників.

Крім того, зауваження висловили і представники Держпраці: неналежним чином облаштовані будівельні риштування, відсутній належний спецодяг. Для виправлення всіх недоліків надано 10 днів.

«Гостомельське шосе, 7а. Теж капітальний ремонт багатоквартирного будинку (22 квартири, де мешкали 60 людей). Підрядник зобов'язався зробити утеплення та оздоблення фасадів будинку, утеплення покриття, замінити пошкоджені вікна та двері, замінити та підсилити основні конструктивні елементи, виконати електромонтажні роботи тощо», - поінформував Кравченко.

За його словами, у сусідньому будинку на 30 квартир, за адресою Гостомельське шосе, 7б, де мешкали 90 людей, роблять схожий капремонт.

Ці два будинки відбудовує один підрядник, є незначні відставання від графіку в частині проведення внутрішніх робіт. Так само не вистачає працівників, але підрядник гарантував, що все виправить.

Як повідомив Кравченко, загалом уже перевірили 17 із 56 об'єктів, які відбудовують за кошти Фонду ліквідації наслідків збройної агресії. За цими 56 об'єктами замовником робіт є Київська обласна військова адміністрація.

Для участі у пілотному проєкті з планування відновлення відібрали 10 громад (Укрінформ).

Міністерство відновлення та UNDP оголосили 10 громад-переможців відкритого конкурсу оцінки потреб та планування відновлення на місцевому рівні.

За результатами конкурсу для участі в проєкті було відібрано Білоцерківську, Богодухівську, Валківську, Вижницьку, Куяльницьку, Нововолинську, Охтирську, Прилуцьку, Хмельівську та Чернечинську територіальні громади з більш як 100 учасників.

До участі в конкурсі запрошувалися громади, що знаходяться не ближче ніж за 30 км від зони активних бойових дій.

Віцепрем'єр-міністр з відновлення – міністр розвитку громад, територій та інфраструктури України Олександр Кубраков:

Саме громади мають лідерську роль у процесах відновлення. Одним із наших головних завдань є допомогти їм, не чекаючи перемоги, відбуватися і стати сильнішими. Вони отримають фахову підтримку у розробці планів відновлення, проведенні оцінки корупційних ризиків, посиленні спроможності місцевої влади реагувати на кризи тощо.

Імплементация проєкту здійснюється за підтримки міжнародної аудиторської компанії KPMG Ukraine та підтримки UNDP Ukraine / ПРООН в Україні і фінансування Уряду Японії.

Коментарі європейських та американських політиків

([Цензор.НЕТ](#))

На зустрічі на Мальті з обговорення української «формули миру» був відсутній представник Китаю.

Речник МЗС КНР Ван Веньбін:

Позиція Китаю щодо кризи в Україні послідовна і чітка. Ми завжди відіграємо конструктивну роль для припинення вогню й політичного врегулювання кризи.

За його словами, Китай продовжуватиме по-своєму сприяти мирним переговорам і працювати над політичним врегулюванням «кризи в Україні».

([Українська правда](#))

Міністр оборони Німеччини Борис Пісторіус:

Ми повинні звикнути до думки, що в Європі може виникнути загроза війни.

Він вважає, що конфлікт на Близькому Сході та війна Росії проти України повинні мати наслідки і в німецькому суспільстві. Зокрема, Німеччина має бути здатна захистити себе – і це стосується як Бундесверу, так і суспільства.

([Укрінформ](#))

Державна міністерка з питань Індо-Тихоокеанського регіону Великої Британії Енн-Марі Тревельян:

Той шок, коли Путін вирішив вдертися в Україну, був загальним ударом по всьому світу. Велика Британія впродовж кількох місяців заявляла про нарощування російських військ. І ми очікували, що Путін може порушити цю лінію суверенітету. Те, що ми бачили відтоді, демонструє, що є незаконним вторгненням на територію суверенітету іншої держави. Якщо Путін може це зробити, то це можуть зробити й інші.

Завдання, з яким ми всі стикаємося, — це постійна підтримка української хоробрості в боротьбі з цим вторгненням доти, доки не буде досягнуто мирного результату.

Я думаю, що це великий виклик. У будь-якому випадку Індо-Тихоокеанський регіон далекий від Європи. Відтак те, що зробив Путін, — не лише незаконне вторгнення, але й варварська війна, яку він приніс на українську землю, — може статися будь-де. Якщо ми не продемонструємо свою відданість захисту наших суверенних кордонів, інші країни світу можуть очікувати такої загрози.

Вона підкреслила, що «існує 141 країна, які сказали, що порушення статуту ООН є неприйнятними (мається на увазі резолюція Генасамблеї ООН

«Про справедливий і сталий мир в Україні», затверджена 23 лютого 2023 року. — ред.)».

[\(Українська правда\)](#)

Державний секретар Святого Престолу П'єтро Паролін у зверненні до учасників третьої зустрічі щодо української «формули миру» на Мальті зауважив, що попередні дві зустрічі щодо «формули миру» у Данії та Саудівській Аравії – це «похвальні зусилля, які заслуговують на підтримку», оскільки заохочують «не розглядати збройне протистояння як неминучий інструмент для вирішення конфліктів».

«Заклик до миру з безпрецедентною наполегливістю поновлював Папа Франциск, як у своїх незліченних виступах, так і через дії на підтримку України... Пошук рішення – це відповідальність не лише України, але й спільна відповідальність», – сказав Паролін у зверненні.

Він додав, що потрібні ще більші та креативні «зусилля на всіх рівнях», оскільки Україна поки не може захистити цілісність своєї території, забезпечити громадянам безпеку й необхідні для життя речі, а також досягти миру.

Державний секретар Святого Престолу запевнив у підтримці «у вирішенні гуманітарних питань, як-то продовольча безпека та збереження довкілля», а також готовність «продовжувати свої зусилля, спрямовані на полегшення страждань українського народу та повернення полонених і дітей в Україну».

[\(Цензор.НЕТ\)](#)

Глава міноборони Великої Британії Грант Шеппс:

Путін сподівається, що світ забуде про нагальну потребу підтримати Україну. Велика Британія ніколи не дозволить цьому статися.

Він запевнив, що Велика Британія надасть більше військової підтримки та об'єднає своїх союзників, аби Україна отримала те, що їй потрібно для перемоги.

[\(Укрінформ\)](#)

Речник Держдепартаменту США Метью Міллер:

Під час зустрічей із Ваном Ї в четвер і п'ятницю держсекретар (Блінкен – ред.) порушував питання війни РФ проти України й чітко заявив: якщо Китай хоче йти продуктивним шляхом, ми вітатимемо це.

Він також нагадав, що Україна зі свого боку також чітко заявляла про це.

[\(Українська правда\)](#)

Представниця російського МЗС Марія Захарова заявила, що антиєврейський погром у Махачкалі стали наслідком «спланованої і здійсненої ззовні провокації», в якій ключову роль зіграв «київський режим».

Речник Державного департаменту США Метью Міллер:

Я бачив їхні заяви зі звинуваченням України. Це абсурд, звісно ж.

Він додав, що Росія повинна притягти до відповідальності винних в антиєврейських заворушеннях у Дагестані напередодні.

(Укрінформ)

Росія звинуватила Україну в організації антиєврейського погрому в Махачкалі.

Офіційний представник Білого дому Джон Кірбі:

Це класична російська риторика, коли в вашій країні відбувається щось погане, і ви звинувачуєте когось іншого, звинувачуєте в цьому зовнішній вплив.

Він наголосив, що жодна країна Західного світу не мала до цього жодного відношення.

«Це просто ненависть, фанатизм і залякування, що є очевидним», - зазначив представник адміністрації Байдена.

(Цензор.НЕТ)

Лідер меншості в Сенаті республіканець Мітч Макконнелл заявив, що перемога України у війні з Росією є в інтересах США і всього вільного світу:

Думайте про це як про вісь, вісь зла - Китай, Росія та Іран. Тож це не просто випробування для України. Це випробування для Сполучених Штатів і вільного світу. А шлях до більшої безпеки для всіх нас простий - допомогти Україні виграти війну.

Він зазначив, що Америка підтримує Україну «не з альтруїзму», а з розумінням того, що загрози, які постали перед союзниками США, постають також і перед самою Америкою, а «свободи, які ми цінуємо, потрібно постійно захищати».

«Прямо зараз гучні голоси з обох боків політичного спектра говорять про те, що американське лідерство чомусь не варте цих витрат. Дехто каже, що наша підтримка України відбувається коштом більш важливих пріоритетів. Але, як я казав щоразу, коли мав можливість, це хибний вибір, хибний вибір», - зауважив сенатор.

«Згадаймо, що тут стоїть на кону. Перемога Росії в Україні поставить під загрозу безпеку та економіку всієї Європи, нашого найбільшого торгового партнера та стратегічного союзника з часів Другої світової війни, і поставить під загрозу двигун нашого власного економічного зростання тут, вдома. Якщо Росія переможе, немає сумнівів, що апетит Путіна до абсолютної влади фактично пошириться на НАТО, посилюючи загрозу для трансатлантичного альянсу США та ризик війни для нас. Такий результат вимагав би значно більшого розгортання нашої військової сили в Європі та більших витрат, ніж та підтримка, яку ми надаємо Україні. І, звичайно, перемога Росії заохотить дедалі зростаючий альянс Путіна з іншими

авторитарними режимами в Ірані та Китаї. Вороги за кордоном уважно спостерігатимуть і чекатимуть, поки Америка похитнеться. Тільки наша конкретна та надійна підтримка може стримати наших супротивників у майбутньому та відновити безпеку», - підсумував сенатор.

([Укрінформ](#))

Президентка Європарламенту Роберта Мецола:

Наша підтримка України не повинна слабшати ні в якому разі. Це має бути протилежність тому, що думає собі Путін. Ми не дамо йому комфортно почуватись і руйнувати безпеку Європи, як він намагається руйнувати Україну. Ця війна, яка точиться на нашому континенті, завжди залишається на першому плані.

Вона висловила жаль з приводу того, що торговельні відносини з Москвою, зокрема постачання російського газу, «для багатьох виглядали як фактор стабільності». На думку Мецоли, європейці вже усвідомили цю помилку, а «правда виявилася в тому, що ніщо не завадило Росії напасти на Україну в найбрутальніший та протизаконний спосіб».

Мецола вважає, що Європа повинна озброюватись, аби захищатись і відповісти на найважливіше питання - наскільки її демократія сильна, щоб протистояти тотальним загрозам. «Тепер це питання виживання для Європи», - констатувала президентка ЄП.

«У нас немає іншого вибору, як захищати наше право, наші цінності, наші демократичні моделі. У нас немає альтернативи», - додала вона, зауваживши, що «залишити Україну буде помилкою моральною та політичною. Тому ми зараз знаходимо всі шляхи, щоб підтримувати Україну так потужно, як ми можемо»

Роберта Мецола також закликала Францію як одного з головних гравців на європейській сцені займати зрілу та відповідальну позицію, з якою разом Європа повинна еволюціонувати та змінюватися, щоби не ослабнути.

([Цензор.НЕТ](#))

Конгресмен-республіканець Майк Гарсія:

Ізраїль та Україна мають перемогти, це зрозуміло. Однак американські платники податків втомилися фінансувати нескінченну тупикову ситуацію в Україні без бачення перемоги. Щоб заспокоїти американців, ми визначили дванадцять розумних і раціональних умов, які необхідно виконати, перш ніж хоч один долар буде відправлено в Україну.

Гарсія вважає, що президент України Володимир Зеленський та президент США Джо Байден повинні надати Конгресу «стратегію перемоги». Вона повинна містити точні оцінки, кінцеву мету і критерії завершення війни. Також Гарсія очікує більшої звітності щодо наданої Україні зброї.

Байден та глава Пентагону Ллойд Остін повинні чітко інформувати американський народ про стан війни в Україні. Зокрема, інформування

громадськості про прогрес України на сьогодні, причини «нинішньої безвиході» та надання оновленої інформації щодо контрнаступу.

Також вони повинні пояснити необхідність подальшої військової підтримки України, зокрема те, яка зброя відправляється та як вона допоможе Україні перемогти. Крім того, адміністрація Байдена повинна опублікувати список озброєння, яке ще не побувало в Україні, але яке зможе змінити «патову ситуацію на фронті».

Від Казначейства та Мінфіну США вимагають звіту перед Конгресом про рівень виконання санкцій проти росії. Також Гарсія наполягає на жорсткій санкційній політиці проти рф з боку США та НАТО.

([Радіо Свобода](#))

30 жовтня республіканці в Палаті представників внесли пропозицію виділити Ізраїлю 14,3 мільярда доларів, скоротивши для цього фінансування федеральної податкової служби.

Речниця Білого дому Карін Жан-П'єр:

Політизація інтересів нашої національної безпеки не має сенсу. Вимога компенсації за задоволення основних потреб національної безпеки Сполучених Штатів, таких як підтримка Ізраїлю та захист України від звірств і російського імперіалізму, була б порушенням нормального двопартійного процесу і могла б мати руйнівні наслідки для нашої безпеки та альянсів у наступні роки.

([Укрінформ](#))

Державний секретар США Ентоні Блінкен:

Конфлікти в Україні і на Близькому Сході мають чіткий зв'язок.

Він пояснив, оскільки традиційні канали РФ для забезпечення її військових потреб були перекриті міжнародними санкціями й обмеженнями, вона дедалі більше звертається за допомогою до Ірану. Це означає двосторонній рух, тож Москва пропонує Ірану передові військові технології, які становлять загрозу безпеці Ізраїлю.

«Якщо дозволити Росії перемогти за підтримки Ірану, це підбадьорить і Москву, і Тегеран», - наголосив Блінкен.

Держсекретар також підкреслив, що противники Америки і країн Заходу «визнають, що наші стратегії працюють, і вони продовжують робити все можливе, щоб завадити нам».

Блінкен зауважив, що зараз багато хто знову робить ставку на те, що Сполучені Штати втратять об'єднану позицію або відволічуться на внутрішні проблеми. І саме цьому, за його словами, запобігає запит президента Байдена на додаткове фінансування національної безпеки, який передбачає одночасну підтримку як України, так і Ізраїлю.

Крім того, за його словами, запит має вирішальне значення, щоб випередити стратегічних конкурентів Америки, таких як КНР, та посилити стримування в інших регіонах. Він також допоможе зменшити вплив

наслідків російської війни для продовольчої та енергетичної безпеки у світі і зміцнить внутрішню безпеку для американців у власній країні.

[\(Цензор.НЕТ\)](#)

Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг:

Вторгнення в Україну є стратегічною поразкою Росії. Чим сильнішою Україна буде на полі бою, тим сильнішою вона буде за столом переговорів. І коли війна все-таки закінчиться, ми повинні забезпечити, щоб історія не повторилася, щоб Росія не продовжувала відбирати від України її шматки (території).

(...). На саміті у Вільнюсі ми ухвалили три важливих рішення, щоб це сталося. По-перше, ми прибрали один із двох етапів процесу членства. Ми усунули вимогу Плану дій щодо членства, і таким чином зробили шлях набагато коротшим. По-друге, ми створили абсолютно нову політичну платформу. Ми створили Раду НАТО-Україна, де ми зустрічаємося на рівних для консультацій і можемо ухвалювати рішення. І по-третє, ми ухвалили комплексний пакет, який гарантує повноцінну взаємодію України та сил НАТО.

При цьому Столтенберг висловив упевненість, що інвестиції в безпеку України – «це також інвестиції в нашу безпеку. Якщо Путін переможе в Україні, це буде трагедією для українців. Але це також небезпечно для нас. Це зробить нас більш уразливими. Послання Путіну та іншим авторитарним лідерам полягатиме в тому, що якщо вони застосують військову силу, вони отримують те, що хочуть», - пояснив генсек.

Він також вважає: війна в Секторі Гази «не повинна призвести до ослаблення нашої волі та здатності підтримувати Україну. Наближається нова зима, і ми повинні очікувати нових атак на енергопостачання та іншу критично важливу інфраструктуру. Немає жодних ознак того, що Росія планує мир. Навпаки, вони планують нову війну. Тому ми повинні продовжувати підтримувати Україну. Це означає більше зброї. І я кажу це, тому що хочу миру в Україні», - наголосив Столтенберг.

При цьому генсек зазначив, що саме президент РФ Путін «може зупинити війну сьогодні, переставши нападати на сусіда. В Україні немає такої можливості. Якщо Україна перестане захищатися, вона буде окупована. А окупація - це не мир», - констатував він.

Столтенберг зазначив, що українці воюють «з мужністю і рішучістю. Але сміливість не зупиняє бомби. Рішучість не перехоплює ракети. Це робить зброя високого гатунку і у великих кількостях. Танки, ППО, винищувачі та боєприпаси. Наша підтримка має значення», - переконаний генсек НАТО.

У цьому зв'язку він нагадав, що коли Росія вторглася в Україну, були побоювання, що Київ впаде за кілька днів. «Цього не сталося. Натомість українці звільнили свою землю, повернули половину землі, яку російські війська захопили під час вторгнення минулого року. Україна зберіглася як

нація. Зберегла свою свободу і незалежність. І вони ще можуть обрати свій шлях. Це велика перемога. Росія програла. Вона втратила десятки тисяч солдатів, втратила велику кількість військової техніки. Вона втратила політичний вплив і стає все більш ізольованою», - сказав Столтенберг.

(Укрінформ)

Президент Франції Емманюель Макрон:

Ми поділяємо щодо України ту саму позицію, що і Європейський Союз, і ми в цьому єдині, ми будемо непохитно підтримувати її і надалі і робити все необхідне в межах Європейського Союзу.

Президент Європарламенту Роберта Мецола заявила про «солідарність і єдність» з Україною, яка продовжує тримати «східний фронт» Європи, від якого не можна відволікатись навіть на тлі загострення на Близькому Сході.

(Українська правда)

Управління верховного комісара ООН з прав людини 31 жовтня оприлюднило доповідь «Напад на поминальний прийом у Грозі, 5 жовтня 2023 року».

Сьогодні ми публікуємо звіт про події 5 жовтня, в якому робиться висновок, що є достатні підстави вважати, що ракета була запущена російськими збройними силами, і що під час атаки не було жодних ознак присутності військовослужбовців або будь-яких інших легітимних військових цілей у кафе або поруч із ним.

Представники ООН з'ясували, що загиблі – 36 жінок, 22 чоловіки і хлопчик 8 років – були цивільними особами, які прийшли на прийом після похорону і перепоховання місцевого жителя, військовослужбовця Збройних сил України.

Вибух повністю зруйнував кафе і невеликий магазин.

У результаті ракетного удару 15 сімей втратили двох або більше членів сім'ї.

У багатьох випадках ідентифікація спиралася на ДНК-тести останків тіл, оскільки інакше встановити особи загиблих було неможливо. Одну з жінок вдалося упізнати лише за манікюром.

«Російські збройні сили або не зробили все можливе, щоб переконатися, що ціль була військовим об'єктом, або навмисно обстрілювали цивільних осіб чи цивільні об'єкти. Будь-який з цих сценаріїв є порушенням міжнародного гуманітарного права.

Ми закликаємо Російську Федерацію провести повне і прозоре розслідування для притягнення винних до відповідальності і вжити заходів для запобігання подібним атакам у майбутньому.

Ми також закликаємо Російську Федерацію забезпечити доступ до ефективних засобів правового захисту, включно з належним відшкодуванням, для жертв та їхніх родин», – йдеться у доповіді.

([Радіо Свобода](#))

У Сенаті США відбулися слухання щодо запиту президента Джо Байдена на понад 105 мільярдів доларів оборонної допомоги для України, Ізраїлю та безпеки кордонів США.

Міністр оборони США Ллойд Остін:

Я можу гарантувати, що без нашої підтримки Путін досягне успіху.», – сказав Остін 31 жовтня під час слухань у Сенаті щодо запиту «Якщо ми зараз їх підведемо, Путін тільки зміцніє, і він досягне успіху в тому, що хоче робити.

([Цензор.НЕТ](#))

Міністр оборони США Ллойд Дж. Остін III:

Через майже 20 місяців після невдалої завойовницької кампанії Путіна російська армія сильно ослабла, а Україна надихнула світ. Але Путін досі не припинив свою агресію. Україна все ще зазнає нападу і повинна захищатися.

([Укрінформ](#))

У Сенаті США відбулися слухання щодо запиту президента Джо Байдена на понад 105 мільярдів доларів оборонної допомоги для України, Ізраїлю та безпеки кордонів США.

Міністр оборони США Ллойд Остін наголосив, що перемога України й Ізраїлю в протистоянні збройній агресії Росії й тероризму ХАМАС визначатиме безпеку у світі, в якому житимуть наступні покоління.

«І в Ізраїлі, і в Україні демократії борються з жорстокими ворогами, які прагнуть їх знищити. Ми не дозволимо ХАМАС чи Путіну перемогти», - наголосив глава американського оборонного відомства.

Він підкреслив, що ця битва проти агресії й тероризму «визначатиме глобальну безпеку на довгі роки». Тож, за його словами, продовження твердого лідерства США допоможе гарантувати, що тирані, головорізи й терористи по всьому світу не схиятимуться до ще більшої агресії та звірств.

«Отже, те, як ми діятимемо сьогодні, сформує світ, який успадкують наші діти та онуки», - підкреслив глава Пентагону.

У цьому контексті він виступив на підтримку термінового запиту з додатковими асигнуваннями на потреби національної безпеки Америки, а також підтримки партнерів США та інвестицій в оборонну промислову базу.

([Укрінформ](#))

Директор відділу координації Управління ООН з гуманітарних питань Рамеш Раджасінгхам:

Важливо, щоб ми не втрачали уваги до інших криз, особливо до такої жорстокої і тривалої, що спричинила війна в Україні.

За його словами, конфлікт спричиняє «немислимі страждання»: щодня тривають авіаудари, артилерійські атаки, обстріли.

«У житті людей домінує постійний звук сирен повітряної тривоги, такий самий безжальний, як масовані удари, що руйнують цивільні об'єкти. В один день це може бути поштове відділення, в інший – кав'ярня, у третій – продуктовий магазин», – сказав Раджасінгхам.

За останніми підрахунками ООН, від початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну було вбито понад 9900 мирних жителів.

Водночас руйнування об'єктів інфраструктури «викликає особливе занепокоєння» ям нямближенні зимових холодів.

ВООЗ підтвердила, що від початку вторгнення було здійснено понад 1300 нападів на об'єкти охорони здоров'я України. «Це понад 55% усіх нападів на охорону здоров'я у світі. За той самий період 111 медичних працівників і пацієнтів були вбиті і ще більше поранені», – додав представник ООН.

Він нагадав про важливість функціонування українських морських портів, що «безпосередньо впливає на світові ціни на продовольство і, як наслідок, на глобальну продовольчу безпеку».

За даними ООН, на сьогодні 40% населення України потребує тієї чи іншої форми гуманітарної допомоги. 10 мільйонів людей є переміщеними особами.

Раджасінгхам зауважив, що близько пів тисячі гуманітарних організацій за дев'ять місяців 2023 року надали життєво необхідну допомогу 9 млн осіб, що стало можливим завдяки внескам донорів. У межах плану заходів допомоги Україні на 2023 рік уже було отримано понад 2 млрд дол. при річному запиті 3,9 млрд дол., сказав він.

«Гуманітарне співтовариство вводить у дію план реагування на зиму, що спрямований на підтримку прифронтових громад», – зазначив Раджасінгхам.

Зокрема, йдеться про надання людям допомоги з ремонтом домівок, забезпеченні функціонування систем централізованого водопостачання та опалення. «Мета полягає в тому, щоб забезпечити кожному цивільному доступ до безпечного і теплого місця протягом майбутньої зими», – додав представник ООН.

За його словами, в ООН украї стурбовані тяжким становищем цивільних на окупованих територіях, куди гуманітарні організації не мають доступу. «За оцінками, 4 млн чоловік у цих районах гостро потребують допомоги, особливо з наближенням зимових місяців... Гуманітарне співтовариство продовжуватиме докладати всіх зусиль, щоб допомогти народів України», – наголосив Раджасінгхам.

(Укрінформ)

Постійний представник ЄС при ООН Олаф Скоог:

За даними ООН, майже чотири мільйони людей, які проживають на тимчасово контрольованих Росією територіях, перебувають поза зоною досяжності гуманітарної допомоги. Ми закликаємо Росію гарантувати

безпечний й безперешкодний гуманітарний доступ до усіх регіонів, що перебувають під її тимчасовим контролем. Не можна відмовляти у допомозі тим, хто її потребує.

(...). ЄС підтримує усі зусилля ООН із доставки гуманітарної допомоги на території, які не контролює уряд України. Нам прикро, що жоден міжагенційний гуманітарний конвой не зміг потрапити з контрольованої урядом території на неконтрольовану, попри неодноразові спроби та інформування Російської Федерації.

(...). Росія та її керівництво мають бути притягнені до відповідальності за ведення агресивної війни проти України та вчинення інших серйозних злочинів, відповідно до міжнародного права.

([Українформ](#))

Координатор Ради нацбезпеки Білого дому Джон Кірбі:

Ці два питання – Україна й Ізраїль – переплетені. Путін і ХАМАС можуть бути різними загрозами, але, як сказав президент у своїй промові в прайм-тайм близько тижня тому, вони обидва прагнуть знищити сусідні демократії.

За його словами, з історії ми знаємо: коли терористи й диктатори не платять за рахунками, це «призводить до ще більшого хаосу, смертей і руйнувань, вони просто йдуть далі». Через це рівень загроз для Сполучених Штатів продовжує зростати.

У цьому контексті Кірбі нагадав про позицію Білого дому щодо оприлюдненого в понеділок законопроекту республіканців-консерваторів у Палаті представників з підтримкою лише Ізраїлю за рахунок фінансування Податкової служби США. Він знову застеріг окремі групи республіканців від політичних ігор із національною безпекою.

([Українська правда](#))

Координатор зі стратегічних комунікацій Ради національної безпеки Білого дому Джон Кірбі ухилився від прямої відповіді на питання, чи готовий Байден застосувати вето, якщо Конгрес проголосує за власний бюджетний законопроект, у якому не будуть передбачені витрати для України.

«Я думаю, що ми дуже чітко дали зрозуміти, наскільки глибоке занепокоєння викликає законопроект республіканців у Палаті представників і наскільки він не відповідає нашим потребам у національній безпеці», – сказав Кірбі.

«І як верховний головнокомандувач, президент ніколи не зробить нічого, що не відповідає нашим ключовим потребам національної безпеки», – додав він.

([Українська правда](#))

Лідер демократичної більшості в Сенаті Чак Шумер заявив, що республіканський законопроект (про допомогу Ізраїлю окремо від допомоги Україні, – ред) буде «мертвим» після прибуття до верхньої палати, навіть якщо він пройде Палату представників.

«Суть в тому, що це несерйозна пропозиція», – сказав Шумер.

У Байдена теж дали зрозуміти, що президент накладе вето на такий законопроект, якщо він потрапить на його стіл.

«Цей законопроект поганий для Ізраїлю, для регіону Близького Сходу і для нашої власної національної безпеки», – заявили в Адміністративно-бюджетному управлінні Білого дому.

Сенатор Мітч Макконнелл, лідер республіканців у Сенаті, сказав, що він вважає, що всі чотири питання потребують вирішення.

«Ми повинні розглянути всі ці чотири питання, всі чотири – Україна, Ізраїль, Тайвань і кордон», – сказав Макконнелл.

([Укрінформ](#))

Координатор Ради нацбезпеки Білого дому Джон Кірбі:

Ми закликаємо Конгрес продовжити роботу над усім пакетом задоволення додаткових потреб, внесеним президентом, з усіма чотирма напрямками (фінансування – ред.), які, вочевидь, включають Україну й Ізраїль разом.

Він також підкреслив, що цей пакет підтримує, в тому числі, керівництво республіканців у Сенаті.

«Ви чули, як лідер меншості, сенатор Макконнелл заявив, що він повністю згоден з тим, що їх усі (напрями фінансування – ред.) слід об'єднати так, як подав президент, і що ситуація в Україні й Ізраїлі є взаємопов'язаною та серйозною. І ми, звісно, погоджуємося з цим», – зазначив Кірбі.

([Цензор.НЕТ](#))

Речник Держдепартаменту США Метью Міллер:

Ми вважаємо практичним питанням, що коли запит на фінансування для України буде висунуто на голосування – він пройде в обох палатах Конгресу.

Речник Держдепу підкреслив, що підтримка України Сполученими Штатами продовжує бути, як і раніше, важливою: «Сполучені Штати допоможуть Україні захиститись від жахливих атак, які Росія здійснювала і продовжує здійснювати проти українців».

Міллер зауважив, що США «в жодному разі не втратили уваги до потреби підтримувати Україну».

«Ось чому ви бачили, як президент в Овальному кабінеті виголосив промову про нашу підтримку України. Ми й надалі залишатимемось зосереджені на цьому», – додав речник Держдепу.

(Укрінформ)

Міністр оборони ФРН Борис Пісторіус зазначив, що Німеччина не втрачатиме уваги до війни Росії проти України, адже вважає своїм обов'язком підтримувати Україну.

«Це позиція, яка не підлягає дискусії», - підкреслив політик.

Відповідаючи на запитання, чи може Ізраїль розраховувати на таку ж військову підтримку, як Україна, він зауважив, що наразі це питання не виникає.

«Ізраїльтяни потребують матеріалів у дуже обмеженому обсязі», - сказав міністр.

Міністр назвав солідарність з Ізраїлем «зобов'язанням щодо політичної солідарності».

(Українська правда)

Високий представник ЄС із зовнішньої політики та політики безпеки Жозеп Боррель зауважив, що за останню добу Росія обстріляла 100 міст і сіл України, що стало «новим піком жорстокості» російської агресії.

«Москва не повинна мати ілюзій: інші кризи не відвернуть нашу увагу від України. Наша підтримка триватиме стільки, скільки буде потрібно», - запевнив топ-дипломат ЄС.

(Цензор.НЕТ)

Президент Литви Гітанас Науседа визнав, що затримки з наданням Києву обіцяних ЄС артилерійських снарядів пов'язані з недостатніми можливостями військово-промислового комплексу.

«Ми повинні визнати, що ми ще не досягли тих обсягів, які необхідні для продовження надання цієї військової підтримки Україні», - зазначив Науседа.

Говорячи про фінансовий пакет у 50 млрд євро з боку ЄС на підтримку Києва, Науседа запевнив, що політична воля для його ухвалення є. Він висловив сподівання, що консенсус щодо цього питання буде знайдений протягом декількох місяців.

«Питання в тому, чи вистачить цих грошей, адже мова йде про більш тривалий період часу, а це означає, що (сума) також повинна бути розділена на роки. Тоді ми отримаємо середньорічну суму, яка буде меншою, ніж 18 млрд (євро), виділених цього року», - зауважив Науседа.

Водночас він наголосив, що країни домовилися повернутися до цього питання, якщо Києву дійсно знадобиться більше коштів.

(Укрінформ)

Речник Державного департаменту США Метью Міллер:

Ми вважаємо, що підтримка України залишається необхідною, і надалі важливо, щоби Сполучені Штати були поруч для того, аби допомогти

Україні захиститися від цих жахливих атак, які РФ вчинила та продовжує чинити проти них.

Він також висловив переконання, що Конгрес підтримає додатковий пакет з фінансуванням допомоги Україні, якщо по ньому відбудеться голосування.

([Українформ](#))

Міністр закордонних справ ФРН Анналена Бербок:

Ми як Євросоюз чітко заявили: нам потрібна Україна як член ЄС.

Вона висловила сподівання, що в грудні Європейська рада дасть чіткий сигнал щодо цього.

Вона також згадала слова українських друзів про те, що «серце Європи лежить у Києві» і зізналася, що ще років 5 тому, питання розширення в аспекті України здавалося нереальним або дуже далекою перспективою.

Бербок оцінила те, що Україна під час війни продовжує проводити реформи. Вона нагадала, що Росія веде агресивну війну проти України вже 616 днів, і зауважила, що в багатьох є відчуття засмучення, втоми, проте саме зараз не можна допустити втоми та засмучення. Як не можна допустити зниження солідарності та єдності.

«Розширення ЄС – це політична необхідність... Розширення зробить нас сильнішими», - констатувала Бербок.

Вона переконана, що нові члени нададуть нового динамізму Євросоюзу.

Водночас очільниця МЗС ФРН наголосила на важливості не лише на словах заохочувати країни-кандидати, а також супроводжувати на їх шляху до ЄС – фінансово та структурно. Процес вступу – не те, що відбувається само собою, але не можна допустити, щоби цілі покоління жили в очікуванні, додала вона.

Німецька міністр також застерегла, що президент РФ Володимир Путін продовжить намагатися відірвати країни, які прагнуть європейського майбутнього, від Європи, намагатися дестабілізувати їх, як Росія це робила багато років і продовжує робити, зокрема, за допомогою дезінформації та пропаганди. Але, підкреслила дипломат, ЄС не може дозволити нових сірих зон у Європі.

([Цензор.НЕТ](#))

Спікер Палати представників США Майк Джонсон заявив про готовність підтримати допомогу Україні, але окремо від пакета для Ізраїлю. Натомість він пропонує об'єднати її з фінансуванням захисту кордону з Мексикою.

За словами республіканця, він вважає правильним об'єднати в одному пакеті додаткове фінансування України й захисту кордону, «тому що я думаю, що ми отримуємо двопартійну згоду з цих питань».

«У нас є зобов'язання, є речі, які ми можемо й повинні робити в усьому світі, але насамперед ми повинні дбати про наш власний дім. І поки наші кордони широко відкриті, ми відкриваємо себе для великої загрози. Якщо ми хочемо допомогти з кордонами в Україні, ми повинні піклуватися й про американський кордон», – пояснив Джонсон.

(Укрінформ)

Міністерка оборони Нідерландів Кайса Оллонгрєн:

Я говорила у Києві із Президентом України Володимиром Зеленським. Із наближенням зими та усвідомленням того, що жага війни у Росії не згасне, я ще раз підтвердила підтримку Нідерландів, щоб Україна могла продовжити боротьбу.

Вона також зазначила, що під час візиту в Україну також відвідала Харків.

«Образи цього сильно зруйнованого міста відображені у моїй сітківці. Я думаю про жертв і жителів, для яких російська загроза така близька», - написала міністерка.

Оллонгрєн також наголосила, що військові злочини не повинні залишатися безкарними.

(Укрінформ)

Прем'єр-міністр Чеченської Республіки Ічкерія у вигнанні Ахмед Закаєв:

Якби військового злочинця Путіна зупинили в Чечні, то сьогодні цієї варварської війни в Україні могло би не бути і було би врятовано тисячі українських дітей.

Він наголосив, що світ має домогтися притягнення до відповідальності Путіна за всі вчинені воєнні злочини.

Водночас Закаєв розповів, що за останні 25-30 років у Чечні були вбиті понад 300 тисяч людей, 40 тисяч з яких - діти. «Українці як ніхто інший розуміють, що це таке. Я звертаюся до всіх дорослих та міжнародних інституцій - не можна допустити, щоб діти страждали. Це наше майбутнє - майбутнє всього людства, яке ми маємо оберігати від всіх негараздів, не кажучи вже про війни», - підкреслив глава уряду Чеченської Республіки Ічкерія.

Закаєв також констатував, що 24 лютого 2022 року чеченський народ навіть не сумнівався, кого підтримувати у російсько-українській війні, тому згодом чеченські батальйони долучилися до відбиття російської навали разом зі Збройними Силами України у складі інтернаціонального легіону.

«Сьогодні ЗСУ допомагають всьому людству. Вони борються за всіх, хто сьогодні не охоплений імперськими амбіціями і не є частиною світового зла. Росія була такою, є такою і такою самою залишиться, якщо ми їй дамо зберегтися в такому ж вигляді. Ми всі маємо стати разом проти злочинця Путіна і домогтися того, щоб він був покараний», - підсумував Закаєв.

(Укрінформ)

Координатор Ради нацбезпеки Білого дому Джон Кірбі охарактеризував статтю генерала Залужного виданню The Economist як один із важливих аргументів, який підтверджує нагальну необхідність подальшої підтримки України.

«Я думаю, що це підкреслює, наскільки важливо, щоби ми продовжували підтримувати Україну», - зауважив представник адміністрації Байдена.

Кірбі також зазначив, що у процесі війни змінюються потреби сторін, в тому числі щодо систем озброєнь, які партнери надають Україні.

«Ми розвиваємося й уже еволюціонували в контексті того, чим ми забезпечуємо Україну, так само як розвивалася і сама війна. І я підозрюю, що цей процес триватиме», - зауважив представник адміністрації Байдена.

У цьому зв'язку він підкреслив, що задовольняти актуальні потреби було би надзвичайно легше, якби Конгрес ухвалив запит президента Байдена з додатковим фінансуванням, у тому числі з підтримкою України. Кірбі також відзначив, що цей пакет передбачає не лише нові можливості для України, але також поповнення засобів самих Сполучених Штатів.

(Укрінформ)

Незалежна міжнародна комісія ООН з розслідування порушень в Україні оприлюднила звіт про роботу з документування злочинів Росії в Україні.

Постійний представник США при ОБСЄ Майкл Карпентер:

Робота цієї організації полягає в тому, щоб допомагати людям жити краще, будь-то шляхом запобігання торгівлі людьми, захисту прав національних меншин чи підтримки постконфліктного примирення. Ось чому так боляче, коли ми стаємо свідками того, як одна держава-учасниця, Росія, перестає ставитися до людей як до людських істот.

За словами Карпентера, дійсно шокуючим є систематичне жорстоке поводження з людьми та «глибока зневага до людської гідності», що демонструє Росія в Україні.

У своєму виступі американський дипломат навів ряд прикладів катування та гендерно-обумовленого насильства на територіях, тимчасово окупованих російськими військами, що були зафіксовані в останньому звіті Комісії ООН з розслідування в Україні.

«Комісія детально описала, як військовослужбовці Російської Федерації гвалтували українців, що було частиною їх методів катування. Серед жертв згвалтувань були, зокрема, вагітна 16-річна дівчина та 83-річна жінка. Таку зневагу до людяності важко уявити. Чоловіків гвалтували та погрожували каліцтвом статевих органів. Деякі жертви повідомляли про згвалтування під дулом пістолета і згвалтування під загрозою смерті», - зазначив, зокрема, американський посол.

Він наголосив, що жорстокість, детально описана у доповіді Комісії ООН, «не повинна мати місця в нашому світі. Це – антитеза тому, що відстоює наша організація», - додав дипломат.

Він вказав на те, що подібне насильство, яке було описано в доповіді, продовжується й досі на окупованих російськими військами територіях України. За приклад він навів також жахливу трагедію, коли 27 жовтня вночі російські солдати розстріляли у Волновасі у власному будинку сім'ю з дев'яти осіб, у тому числі двох маленьких дітей.

«Ця культура насильства і пригнічення також знаходить своє вираження в Росії. 29 жовтня світ побачив, як антиєврейський натопв штурмував аеропорт в РФ, шукаючи євреїв, які прибули літаком з Ізраїлю. Цей акт ненависті, фанатизму і залякування дехто порівнює з погромами минулих століть», - додав очільник американської місії в ОБСЄ.

Він підкреслив, що «потрібно продовжувати робити все можливе, щоб притягнути Російську Федерацію до відповідальності за посягання на людську гідність».

(Укрінформ)

Речниця Білого дому Карін Жан-П'єр:

Сьогоднішнє оголошення (нового пакету допомоги – ред.) вичерпало залишки коштів USAI, які наразі доступні для підтримки України.

Вона зазначила, що адміністрація США поки має певні запаси для виділення допомоги в межах президентських повноважень (presidential drawdown). За її словами, Сполучені Штати наразі зменшують обсяги пакетів, щоби надалі задовольняти термінові потреби ЗСУ, а також «розширити нашу здатність підтримувати Україну впродовж якомога довшого періоду».

У цьому зв'язку речниця адміністрації США повторила заклик до Конгресу ухвалити масштабний запит президента Байдена з підтримкою для України та надіслати світові «важливий сигнал» про рішучість Америки.

(Укрінформ)

Президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн під час виступу у Верховній Раді України сказала:

Коли я стою у цій величній залі, моє серце сповнено емоцій. Захопленням вашою мужністю й стійкістю. Скорботою, за всі страждання, які Росія принесла вашій улюбленій країні. Повагу, - за всю неймовірну законодавчу роботу, яку цей Парламент вже просунув вперед, навіть у часи, коли ви ведете екзистенційну війну. Але найсильнішим з усіх почуттів є вдячність. Вся Європа глибоко вдячна вам за все, що ви зробили з початку цієї жорстокої війни. Ви б'єтеся не лише за вашу свободу, за вашу демократію та майбутнє, але й за наші також. Ви б'єтеся за Європу. Це те, що ми з болем усвідомлюємо. Шановні члени Ради, шановний народ України, дуже дякую!

Вона згадала про мурал, який створив на стіні Верховної Ради французький художник Крістіан Гемі на честь полоненого українського солдата Олександра Мацієвського, який перед розстрілом просто в обличчя російським катам вимовив свої останні слова – «Слава Україні!».

«Коли Олександр дивився на своїх вбивць, на його обличчі не було страху. Він з гідністю стояв просто перед ними, і сказав два простих слова. Слова свободи. Слова гордості. Слова, які означають, що Росія ніколи не переможе у цій війні. І віднині ці слова назавжди закарбувалися на цій стіні та у серцях всіх вільних людей світу: Слава Україні!», - сказала фон дер Ляєн.

Вона зауважила, що Олександр Мацієвський став народним героєм, тому що всі українці поділяють його дух, вони постали проти російської жорстокості. Перед проявом такої мужності є лише одна річ, яку мають зробити люди у решті Європи: стояти поряд із Україною так довго, як це буде необхідним.

«Європа багато чого навчилася від України. Це те послання, яке ви чуєте недостатньо часто. Люди в Україні не мають потреби навчатися від європейців. Ви самі є європейцями. З початку цієї війни Україна довела так багато речей. Ви продемонстрували силу демократії. Ви показали силу своєї винахідливості. І ви продовжуєте демонструвати силу Європейських цінностей» - додала президентка Єврокомісії.

Реакція представників української громадськості

У Луцьку Сергій Жадан презентував свою книгу і збирав гроші на ЗСУ ([ВолиньПост](#)).

На зустрічі поет декламував нові та старі твори, котрі стали взірцем сучасної поезії. Організатори провели благодійний аукціон, на якому збирали гроші на потреби ЗСУ.

У концертному холі розважального центру «Промінь» зібралися поціновувачі творчості сучасного поета і музиканта Сергія Жадана.

На початку заходу всі охочі могли взяти участь у благодійному аукціоні, організатори збирали кошти на систему ППО для оборонців з Харківщини. Його проводив актор, комік Олександр Сердюк («Колмен»). Серед лотів була книга «Скрипнівка» з автографами письменника і генерала Валерія Залужного (...).

«Гроші на ЗСУ»: у Черкасах знову мітингують під міськрадою ([Про все](#)).

Сьогодні, 4 листопада, кілька сотень черкащан зібралися на суботню акцію «Гроші на ЗСУ» під стінами Черкаської міської ради.

Люди традиційно закликають владу сфокусуватися на допомозі армії.

Мер Черкас Анатолій Бондаренко проігнорував запрошення активістів прийти на сьогоднішній захід і публічно відзвітувати перед громадою, зазначивши, що звітуватиме перед міською радою.

За словами керівника «Черкаського інституту міста» Івана Подоляна, протягом цього тижня в мерії відбулося «кілька важливих зрушень». Серед таких – надходження нових запитів від військових, які тепер має задовольнити влада (...).

У Хмельницькому відбулася перша акція «Гроші на ЗСУ» ([Поділля](#)).

Під стінами міської у Хмельницькому сьогодні вранці, 4 листопада, зібрались містяни. Близько 70 учасників акції «Гроші на ЗСУ» вимагали від влади обласного центру припинити недоцільно використовувати державні кошти, спрямувавши натомість їх на допомогу Збройних Сил України. Свої вимоги люди написали на плакатах, які тримали у руках.

Подібні протестні акції відбуваються в різних регіонах України. Хмельничани ж планують збиратись таким чином біля будівель органів місцевої влади щосуботи о 10 годині.

Небайдужі громадяни вважають недоцільним витрати значних коштів з бюджету на благоустрій міста під час війни (...).

«Якщо військові не встоять, жодні дороги й дерева нам не допоможуть». У Кропивницькому відбулася акція «Гроші на ЗСУ» ([Суспільне.Новини](#)).

У Кропивницькому влаштували акцію «Гроші на ЗСУ». Її учасники просять, щоб гроші з бюджету витрачали не на благоустрій, а на допомогу військовим. Це добровільна акція. Долучаються українці, які хочуть підтримати Збройні сили України. Ініціаторкою акції є киянка Марія Барабаш. Її підтримали в різних містах (...).

У Франківську відбувся пікет з вимогою скеровувати більше грошей на ЗСУ ([ZAXID.NET](#)).

У суботу вранці, 4 листопада, близько сотні мешканців Івано-Франківська вийшли на мітинг на площу перед адмінбудівлею міської ради. Активісти вимагали у керівництва міста та області виділяти більше коштів з бюджету на потреби ЗСУ і припинити чи зменшити некритичні витрати в час повномасштабної війни.

Участь в акції взяли здебільшого жінки, деякі з малими дітьми. Люди тримали намальовані власноруч плакати з написами «Бруківка не захистить», «Гроші на ЗСУ», «Мені потрібні живі друзі з фронту, а не ваші тендери». Учасники акції скандували «Нам потрібні живі герої!» (...).

Кременчуцьких чиновників просять віддавати премії на ЗСУ та пересісти на велосипеди: біля мерії відбувся другий пікет у підтримку тих, хто на фронті ([Кременчуцька газета](#)).

Проте ніхто, як попереднього разу, до протестуючих із мерії не вийшов.

4 листопада у Кременчуці вдруге біля міської ради розпочався пікет, учасники якого звернулись із своїми вимогами до місцевої влади – більше коштів міста націлювати для Збройних сил України. А в тому числі – не розтратити їх на потреби, які можуть наразі почекати: ремонт спортмайданчиків, автівки для мерії, новий комунальний транспорт у кредит, новорічну ілюмінацію та так далі.

У деяких присутніх у руках були плакати з написами: «Коли на мою хату нападають, її не білять, а захищають», «Мертвим гроші не потрібні», «Тролейбуси не рятують життя», «2 млн грн на авто для мерії. А скільки для авто військовим?». Цікаво, що до присутніх підходили громадяни, які проходили повз, а побачивши плакати, ставали поруч. Ініціаторка запланованого одиночного пікету Алла Буліна зауважила, що політичних забарвлень у сьогоднішній зустрічі немає, а серед присутніх чимало дружин військових, рідних, просто небайдужих містян, які добре знають ситуацію на фронті (...).

Вторгували на ЗСУ: у місті на Волині учні на ярмарку зібрали 177 тисяч гривень (ВСН).

За виручені гроші учні і вчителі ліцею №11 міста Ковеля мають намір купити дрони-камікадзе.

Благодійний ярмарок – це частина заходів, які ліцей постійно влаштовує, аби мати можливість допомагати війську, – пише у фейсбуці Ковельський міський голова Ігор Чайка (...).

На Прикарпатті висадили 3600 дерев у пам'ять про загиблих воїнів (Укрінформ).

На Прикарпатті висадили 3 600 саджанців дуба у пам'ять про загиблих військових. Дерева висаджували в рамках акції «Мільйон дерев пам'яті та життя».

«Карпатський лісовий офіс 28 жовтня організували висадку дерев в рамках Всеукраїнської акції «Мільйон дерев пам'яті та життя». Після інструктажу від фахівців лісового господарства про процес висадки однодворічних саджанців за допомогою спеціального обладнання 32 учасники заходу за кілька годин на площі 0,9 га висадили 3600 саджанців дуба звичайного. Важливо, що кожне висаджене дерево приурочене пам'яті загиблих воїнів, які поклали життя за Україну, її незалежність, наш мир та спокій», - повідомляє Івано-Франківська ОВА.

Дерева висадили на території Отинійського лісництва філії «Коломийське лісове господарство». В акції взяли участь народні обранці, посадовці та лісівники з метою підтримки ініціативи Президента України Володимира Зеленського «Зелена країна».

Українці переконані, що вибори наразі не на часі – КМІС (Українська правда).

Абсолютна більшість українців вважають, що національні вибори варто проводити після закінчення війни, нині вони не на часі.

Про це свідчать результати опитування Київського міжнародного інституту соціології, проведеного 30 вересня – 13 жовтня

«Станом на жовтень 2023 року 81% респондентів вважають, що вибори мають проводитися після війни і зараз вони не на часі. Вважають, що вибори вже мають проводитися попри війну – 16%», – зазначили у КМІС.

Хоча українці вважають доцільним відкласти проведення виборів на період після війни, але при цьому 88% наполягають, що в Україні має будуватися розвинена демократична система відповідно до норм Європейського Союзу. За обмеження прав громадян на період відновлення після війни виступають лише 7% респондентів.

Проти обмежень на період відновлення виступає абсолютна більшість опитаних у всіх регіонах України.

Дослідження тривало з 30 вересня до 13 жовтня. Методом телефонних інтерв'ю на основі випадкової вибірки мобільних номерів опитали 2 007 респондентів, що мешкають у всіх регіонах України, підконтрольних органам державної влади України.

У Житомирі для військових придбали дрони більш як на €1,2 мільйона ([Укрінформ](#)).

У Житомирі волонтерці Юлії Толмачовій передали шість дронів, придбані коштом місцевого бюджету для українських захисників.

«Волонтерці Юлії Толмачовій передали дрони для захисників... Загальна вартість двох квадрокоптерів DJI Mavic 3 Fly More Combo та чотирьох квадрокоптерів DJI Mavic 3T – 1 млн 247 тис. 600 грн. Обладнання придбали за кошти місцевого бюджету», - йдеться у повідомленні Житомирської міської ради.

За словами Толмачовій, військові сформували замовлення саме на такі дрони. П'ять із них передадуть одному з полків ССО, а один - бійцям на важливий напрямок фронту.

На позачерговій сесії Житомирської міської ради з місцевого бюджету додатково виділили ще 84 млн грн на потреби військових.

Загалом із початку повномасштабної війни з бюджету Житомира на допомогу ЗСУ спрямували п'яту частину усіх видатків.

Реакція представників світової громадськості та бізнесу

Майже 98% фінських компаній повністю пішли з Росії ([Укрінформ](#)).

Нове опитування експортних директорів торгових палат свідчить, що лише 2% фінських експортних компаній все ще ведуть бізнес у Росії.

На момент початку російського вторгнення в Україну в лютому 2022 року близько 80% експортних компаній працювали у Росії.

Зазначається, що 18% компаній повідомили, що вони зіткнулися із спробами обійти санкції проти Росії.

Особливо багато було запитів із країн Центральної Азії.

Опитування директорів торгових палат проводилося з 24 по 27 жовтня. Відповіді було отримано майже від сотні експортних компаній.

У Берліні відбувся концерт на підтримку України ([Укрінформ](#)).

У Червоній ратуші в центрі німецької столиці, де працює, зокрема, мер Берліна та керівництво району Мітте, відбувся концерт на підтримку України.

«Дипломатичний хор» Берліна під управлінням Барбари Ляйфер, який після початку повномасштабної російської війни поповнився кількома українськими виконавцями, представив публіці відомі українські музичні твори, пісні, а також інтернаціональну музику.

Ініціатором виступило Посольство США в ФРН, яке не вперше проводить музичні акції на підтримку України.

Відомі міжнародні діячі закликають передати Україні заморожені російські активи ([Укрінформ](#)).

Понад 30 відомих міжнародних діячів закликають світових лідерів й уряди країн передати Україні заморожені російські активи.

«Станом на сьогодні загальний обсяг заморожених суверенних російських активів становить приблизно 300 мільярдів євро. Це включає близько 200 мільярдів євро в Європейському Союзі. Ми закликаємо лідерів держав Групи Семи та Європейського Союзу схвалити довгоочікуване рішення, щоб дозволити Україні використовувати суверенні російські активи та спрямовувати їх на відшкодування збитків, завданих Україні та українцям», - зазначають автори.

Звернення, ініційоване головою Київського безпекового форуму Арсенієм Яценюком, підписали понад 30 відомих міжнародних діячів, серед яких колишні керівники урядів європейських країн, відомі американські дипломати, члени Європейського парламенту, голова Мюнхенської безпекової конференції, експрезидент Світового Банку, представники

Гарвардського, Стенфордського, Колумбійського та Єльського університетів, члени Атлантичної ради - провідного аналітичного центру США.

Автори підкреслюють, що українці, як безпосередні жертви російської агресії, мають право отримати від Росії повну компенсацію за завдану їм шкоду.

«Поки Росія не повернеться на шлях дотримання міжнародного права і повністю не виплатить Україні та українцям юридично призначених репарацій, Україна та українці мають стати отримувачами суверенних російських активів», - наголошують вони.

У зв'язку з цим підписанти закликають світових лідерів вжити всіх необхідних кроків, у тому числі законодавчих, для передачі Україні цих коштів.

«Суверенні російські активи мусять бути внесені в спеціальний Фонд відновлення України, яким керуватимуть представники держав Групи Семи за консультацій з Урядом України», - йдеться у документі.

Звернення до світових лідерів й урядів також було опубліковане у впливовому британському виданні Financial Times.

Експертні оцінки

(ЛІГА.Фінанси)

Член Українського товариства фінансових аналітиків Віталій

Шапран:

Не переймайтесь, гривня не потоне. Хоч місцеві няньки її вже заняньчили, але ліки від західних родичів надходять в обсягах, що призводять до зростання золотовалютних резервів, до речі, не тільки валових, але й чистих.

Держборг до ВВП на рівні 100% і більше не проблема. Зовнішній борг від офіційних кредиторів (США, ЄС та МВФ і т.д.) витісняє внутрішній, за умови стабільного курсу гривні чи ревальвації це призводить до зниження витрат на обслуговування державного боргу. Якщо Туреччина позичає зараз під 10-11-12%, то в нашому портфелі запозичення до 5%, і то через зростання рівня ставок у ЄС та США. Тему нових запозичень або списань боргів Уряду варто розвернути на переговори про конфіскацію російських активів: це вигідно і справедливо.

П'ять головних проблем НБУ:

1) Зависока облікова ставка НБУ відібрала у бюджету десь 20 млрд грн прибутку НБУ та пригальмувала економічне відновлення.

2) Малювання наддохідності по ОВДП в портфелі НБУ із збитками Держбюджету на рівні десь 18 млрд грн.

3) Перекриття каналу запозичень Мінфіну за адекватною ціною через ОВДП десь на 200 млрд грн.

4) Нерозуміння природи інфляції та оптимальності її рівня під час війни.

5) Порушення стандартів корпоративного управління командою Пишного («Ощадизація» не тільки штату НБУ, але і Ради НБУ, яка несе в собі контролювальну функцію, а також МТСБУ і державних банків).

Я б висвітлив ще 5 проблем, але нехай вирішать хоча б ці.

Виклики для НБУ.

Тактичний – нарешті почати реформи фінансового сектору, які унормують рівень конкуренції та забезпечать появу нових секторів (ринків), зроблять умови кредитування в Україні більш прийнятними.

Стратегічний – підготовка монетарного середовища для прийняття допомоги для відновлення України в сумі завданих збитків.

За обома напрямками активність відсутня.

(Європейська правда)

Колишній генеральний секретар Північноатлантичного Альянсу

Андерс Фог Расмуссен вважає, що для НАТО настав час надіслати Україні

запрошення на вступ, і це повинно статись на його наступному саміті у Вашингтоні.

На думку експерта НАТО, якщо Україні сказати, що її не можна запросити до членства в Альянсі, поки триває повномасштабна війна з боку Росії, Володимиру Путіну дадуть «виправдання для нескінченного продовження війни».

Расмуссен вважає, що Альянс повинен чітко заявити: Україна стане членом НАТО незалежно від того, що робитиме Путін.

«Чим швидше ми це зробимо, тим швидше ми завершимо війну», – додав він, тому спершу, на його думку, має бути вирішене питання членство України в Альянсі, а вже потім може настати завершення війни з Росією.

Колишній голова НАТО переконаний, що члени Альянсу зможуть досягти єдності в цьому питанні.

На питання, як у разі вступу України вирішити проблему статті 5 Північноатлантичного договору щодо колективної самооборони, Расмуссен згадав про один із варіантів – коли дія статті поширюється лише на підконтрольну територію України.

Він вважає, що таке рішення фактично захистить майже всю територію України від російської агресії й дозволить залучити українські сили, які займаються операціями не на лінії зіткнення, для тиску на окупаційні війська РФ.

Расмуссен підкреслив, що проміжок між запрошенням України в НАТО та її членством має бути максимально коротким. І в цей час Україна повинна мати гарантії безпеки від Альянсу.

«Так само, як було зроблено у випадку Фінляндії та Швеції», – підсумував колишній генсек.

[\(Еспресо\)](#)

Політолог із Вашингтону Андрій Піонтковський:

Не будемо перебільшувати роль спікера Палати представників США. Вона важлива у процедурних питаннях. Він може затягувати, але він не змінить фундаментальних речей, які стосуються фінансової допомоги Україні. За неї виступають 3/4 членів Палати представників. Всі демократи - 100%, і як мінімум приблизно половина республіканців. Він вже сформулював те, що він згоден голосувати за допомогу Україні за двох умов - якщо буде контроль. Цю пісню нам два роки співають всі путінські агенти.

За словами політолога, процедурні труднощі можуть бути, але допомога Україні нікуди не подінеться.

«А друга умова, що президент Байден має окреслити чітку мету цієї допомоги. Вважаю, що за Байденом це не затримається. Тим більше, що в його історичній промові він говорив про те, що допомога надається Україні для того, щоб вона змогла викинути російських агресорів з усієї території. Тож, якісь процедурні труднощі будуть, але фундаментально питання у тому,

що 3/4 Палати представників підтримають допомогу Україні нікуди не подінеться», - підкреслив Піонтковський.

(24 канал)

Керівник Центру громадської аналітики «Вежа» Валерій Ключок:

Зустріч лідерів двох країн подається як налагодження торгово-економічних зв'язків, оскільки мовиться про великий товарообіг. Він сягає понад 600 мільярдів доларів на рік. А з Європою – 800 мільярдів. Тому Китаю важливі відносини як з Європою, так і з США.

Проміжною була зустріч між Джо Байденом та Сі Цзіньпіном в рамках саміту G20 минулого року на Балі. Зараз ми відзначаємо низку візитів до Китаю американських представників. Своєю чергою Ван Ї зараз працює в США. Китай пішов на зустріч США контактувати і відновлювати відносини.

Зустріч саме на форумі – привід Сі поїхати до США без зобов'язань. Але це дає можливість йому особисто поспілкуватися з американським президентом, почути побажання та зіставити компроміси.

Сі Цзіньпін може їхати з певними особистими положеннями. Зокрема, форум у Пекіні, який відвідав Владімір Путін, показує, що Китай тримає Росію на контакті – це перше. Друге – заяви Сі щодо Тайваню можуть свідчити про його все ще претензії на ці території. Крім цього може обговорюватися співпраця Китаю з Іраном щодо нафти.

На цьому тлі вибивається Путін, який погрожує ядерними випробуваннями, вихід з договору про непроведення ядерних випробувань, зустріч з терористами ХАМАС – це низка дій, які відбуваються за мовчазної згоди Китаю. Тобто майбутній саміт АТЕС важливий. Його лідери визначатимуть геополітичну конструкцію майбутнього світу.

Але на мою думку, це вказує на повний крах планів Путіна, який колись намагався будувати багатополлярний світ.

(Еспресо)

20 жовтня 2023 року президент США Джо Байден виступив із зверненням до нації щодо допомоги Україні та Ізраїлю.

Політолог Андрій Піонтковський:

У величезній історичній промові Байден намалював картину світу - триває війна сил добра проти сил абсолютного зла, проти осі зла – Іран, Росія та Китай. Іран хоче знищити Ізраїль, Росія хоче знищити Україну, а Китай хоче знищити Тайвань. І цілі цих злочинних держав однакові. Байден почав з фрази Putin and Hamas. Ця пара, Путін і ХАМАС, проходила рефреном через усю промову. Також Байден сказав, що ми будемо підтримувати our critical partners - Israel and Ukraine. У цьому контексті переклад означає, що наші головні й основні союзники є Ізраїль та Україна. Це новий статус України.

Ізраїль має так званий статус Major Non-NATO Ally of USA (головний союзник США поза НАТО, - ред). Україна давно домагалася цього статусу і

фактично Байден його надав. Цією політичною заявою та допомогою, яку анонсували для України. Зняттям останніх обмежень, останніх табу, які американці наклали на самих себе. Постачання озброєння – це АТАСМС, це винищувачі F-16. Презентація АТАСМС на полі бою в Україні пройшла прекрасно.

[\(Український кризовий медіа-центр\)](#)

Директор Інституту національної пам'яті, військовослужбовець ЗСУ Антон Дробович:

Ймовірність нашої перемоги – 40 %, і це дуже оптимістичний прогноз. У березні 2022 року ця цифра складала б не більше 20 %. Тобто у нас великі шанси перемогти, але більше шансів, що програємо, бо ми в рази менше, в нас не дуже ефективна держава, вона корумпована, в нас є купа проблем. Єдина суперсила, завдяки якій маємо такий відсоток шансів на перемогу – це наш неймовірний український народ, який відчув, що не хоче здаватися, і змусив увесь світ в це повірити. На самому початку світ не вірив. Більшість людей у Збройних силах, яких я знаю, готові зробити все від них залежне, щоб при таких не дуже високих шансах перемогти. Що стосується мого внутрішнього передчуття, ми перемаємо, бо якщо програємо, парадигма добра і зла, що закріплена в релігії, етиці, юриспруденції, міжнародному праві, зламається.

(...). Всьому світу зараз хочеться ендорфінів. Покажіть нам великі швидкі перемоги, яскраві битви, жахливі трагедії, і ми будемо дивитись і за вас вболівати. Ми переходимо в таку стадію, де цього буде менше. Повинні бути мудрими і готові створювати круті несподівані ендорфінні перемоги. Не завжди вони мають бути військовими. По-друге, повинні навчитися триматися між тими перемогами у стані рути, якогось випробування довгий час. Зараз у нас плюс мінус є світло, ми захистили енергетичні об'єкти, але хто знає, що буде завтра, отже повинні бути готові.

[\(РБК-Україна\)](#)

Головнокомандувач Збройних сил України Валерій Залужний у інтерв'ю для The Economist визнав деякі прорахунки, пов'язані з контрнаступом, а також попередив про ризики позиційної війни.

Військовий експерт, майор ЗСУ в запасі Олексій Гетьман:

В інтерв'ю The Economist Залужний назвав помилкою розрахунок на те, що Росія відмовиться від агресивної війни, якщо втратить 150 000 військових. Причому він наголошує, що в Україні ліквідовано не менше цієї цифри. Чому 150 000, а не понад 300 000, згідно з даними Генштабу? Бо наші партнери аналізують підтвержені російські втрати. Швидше за все, цифра 150 000 вважається на 100% підтвердженою. Залужний називає її навмисно, щоби не було зайвих питань.

Чи взагалі є критична кількість втрат для росіян? Є, але вона розраховується не так числом загиблих, як числом тих, хто загине в майбутньому. На сьогодні у загальних втратах велика кількість людей із в'язниць, мобілізованих із окупованого Донбасу та депресивних регіонів. Для великих міст Москва, Санкт-Петербург тощо втрати серед них майже непомітні.

Проте зараз росіянам доводиться залучати більше резервів. Втрати зростатимуть, як і негативні відчуття у Росії. Я гадаю, скоро фронтові втрати почнуть сильно впливати на російські настрої.

Якщо Залужний каже, що помилився у деяких рішеннях, то це добре, бо на війні немає тих, хто не помиляється. За його словами, план контрнаступу передбачав за чотири місяці як мінімум перенесення бойових дій до Криму. Цього не сталося, але я не думаю, що наш контрнаступ повністю провалено. Він пішов не за планом з багатьох причин, зокрема тому, що росіяни побудували дуже потужні фортифікації та щільно замінували територію. Західні розвідки та аналітики також визнали недооцінку РФ. Я б не вважав контрнаступ провальним, наші дії не досягли цілей, але певне просування та отриманий досвід будуть неоціненними.

Залужний стверджує, що очікувані на 2024 рік літаки F-16 будуть не такі корисні, як раніше, оскільки росіяни наростили свою ППО. Це правда, не варто сподіватися, що західна авіація відразу дасть змогу перемогти противника. Ті ж очікування щодо танків і ракет ATACMS виявилися багато в чому перегрітими.

По-друге, нам потрібно набагато більше зброї, ніж дають партнери. Щоб прорвати російську оборону та просунутися. Для порівняння - США передали лише танковий батальйон Abrams, всього 31 танк. А російські війська в Україні можна порівняти з іракськими силами в Кувейті на початку 1990-х. Якщо не рахувати всього іншого, в операції «Буря в пустелі» коаліція задіяла 4000 танків і приблизно стільки ж бронемашин. Перед наземною атакою іракські об'єкти атакували 280 ракет Tomahawk, крім того, що була повна перевага у повітрі. Здається, на Заході і самі повинні розуміти, чому наш наступ іде повільно.

Швидше за все, без технічної переваги над Росією та достатньої кількості зброї, війна перейде у позиційну. Деякі «стратегі» говорили, що для наступу потрібно у 3-5 людей більше, ніж у ворога. Це не обов'язково, але точно не повинно бути у 3-5 разів людей менше. Як ми можемо наступати взводом, наприклад, на батальйон? Можна, якби артилерія порівняла батальйон із землею, але в нас обмежена кількість снарядів. Можна, якби літаки рознесли в мотлох їхні оборонні споруди, але літаків у нас немає.

У позиційній війні з Росією дуже багато ризиків. Чим вона скінчиться? Можливо не дуже добре для нас. Росія встигне накопичити сили та підготуватися до наступних атак. Вона не збирається програвати війну та

зупинитися на досягнутому. Нині вони свої ресурси виснажили, їм потрібен час, щоб їх поповнити. Якщо ми найближчими тижнями та місяцями не отримаємо зброї та снарядів у необхідних кількостях, вони цей час отримують.

(УНН)

Польські перевізники погрожують блокуванням польсько-українського кордону, вимагаючи повернути необхідність для українських транспортних фірм отримувати дозволи на свою діяльність.

Віце-президент Асоціації міжнародних автомобільних перевізників України Володимир Балін:

Доба простою однієї фури може коштувати українським перевізникам в середньому від 50 до 100 євро, я думаю (...) Якщо вони дійсно заблокують і надовго, то їх будуть просто об'їжджати. У будь-якому випадку – це фактично комора на колесах, машина має заробляти, коли вона їде, коли вона стоїть, то це не зовсім правильно.

Польські перевізники оцінюють свої збитки від простою фури від 300 євро на добу, адже більшість їхніх авто у лізингу, який треба виплачувати, крім того – водії отримують вищу заробітну плату.

(...). Питання в тому, що угода про бездозвільну роботу у нас з Європейським Союзом. Вони (Польща – ред.) є членами ЄС, у них є певні правила, вони мають певним вимогам підкорюватися. На моє глибоке переконання вони хочуть повернути дозволи, щоб після перемоги мати можливість на рівних працювати на ринку України. Вони думають про те, що коли після перемоги буде суттєва кількість грошей, й будуть сюди (в Україну – ред.) на відновлення завозити, й товари, зокрема, будівельні, то це треба буде возити.

До повномасштабної війни польські перевізники здійснювали не більше 35% перевезень в Україну. Сьогодні вони здійснюють 10% перевезень, а хочуть 50%, але після війни, тому під час воєнного стану вони їздити скоріш за все не будуть.

Наразі є чітка позиція української сторони і офіційної польської сторони щодо неможливості повернення до старої дозвільної системи.

Додатки

Додаток 1

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №715/2023

Про відзначення державними нагородами України

За особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового обов'язку **постановляю**:

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

ГРИГОРЕНКА Сергія Ігоровича (помертньо) – лейтенанта

МАЛОГО Сергія Станіславовича (помертньо) – старшого лейтенанта

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

АВДЄЄВА Антона Олександровича (помертньо) – старшого солдата

АНДРЕЙЧУКА Сергія Володимировича (помертньо) – солдата

АНДРІЯША Івана Олександровича (помертньо) – солдата

АНДРУСЕВИЧА Олексія Костянтиновича (помертньо) – солдата

БЕДІЧЕНКА Сергія Петровича (помертньо) – солдата

БЕРЧУКА Сергія Олексійовича (помертньо) – солдата

БІЛОШАПКУ Ігоря Олександровича (помертньо) – солдата

БОБИРА Олександра Івановича (помертньо) – солдата

БОБУХА Богдана Миколайовича (помертньо) – солдата

БОГАЧИКА Михайла Володимировича (помертньо) – молодшого сержанта

БОРИСОВА Михайла Миколайовича (помертньо) – солдата

БУЗУНА Олексія Юрійовича (помертньо) – солдата

БУРЛАКУ Миколу Вікторовича (помертньо) – старшого солдата

ВАЙНЕРА Родіона Руслановича (помертньо) – солдата

ВАЙПАНА Анатолія Дмитровича (помертньо) – старшого солдата

ВЕРЕЩАКА Андрія Леонідовича (помертньо) – солдата

ВИНОГРАДОВА Артема Сергійовича (помертньо) – солдата

ВЛАДИКІНА Дмитра Володимировича (помертньо) – старшого солдата

ГАВРІША Володимира Івановича (помертньо) – солдата

ГАМОВА Максима Олександровича (помертньо) – солдата

ГАНДЖУ Владислава Володимировича (помертньо) – солдата

ГАСАНОВА Максима Олександровича (помертньо) – солдата

ГВІНІАШВІЛІ Олексія Миколайовича (помертньо) – солдата

ГИЧКА Михайла Геннадійовича – старшого солдата

ГЛАДКОГО Володимира Романовича (помертньо) – солдата

ГОГІЮ Гелу Геннадійовича (помертньо) – солдата

ГОЛОХУ Любомира Любомировича (помертньо) – солдата

ГОРШКАЛЬОВА Ярослава Михайловича (помертньо) – старшого солдата

ГОШИНА Владислава Вікторовича (помертньо) – молодшого сержанта
ГРЕСЯ Євгенія Віталійовича (помертньо) – солдата
ГРИБА Андрія Івановича (помертньо) – молодшого сержанта
ГРИЩЕНКА Станіслава Валерійовича (помертньо) – солдата
ДАВИДЕНКА Анатолія Олександровича (помертньо) – сержанта
ДАНИЛЮКА Максима Петровича (помертньо) – солдата
ДОРОШЕНКА Анатолія Володимировича (помертньо) – солдата
ДРАГАНА Руслана Юрійовича (помертньо) – солдата
ДРАГАНА Сергія Сергійовича (помертньо) – старшого солдата
ДРОЗДА Олександра Євгеновича (помертньо) – солдата
ЄФІМЧУКА Андрія Анатолійовича (помертньо) – солдата
ЖЕРЕБКОВА Олександра Сергійовича (помертньо) – солдата
ЖИДКОВА Євгена Миколайовича (помертньо) – солдата
ЗАМАХАЄВА Володимира Миколайовича (помертньо) – сержанта
ІВАНИЦЬКОГО Юрія Васильовича (помертньо) – солдата
ІВАНОВА Віталія Сергійовича (помертньо) – старшого солдата
ІЛІЗЮКА Ігоря Володимировича (помертньо) – солдата
КАРАНЮКА Андрія Вікторовича (помертньо) – солдата
КІНДРАЦЬКОГО Ігоря Михайловича (помертньо) – солдата
КОМІСАРА Сергія Володимировича (помертньо) – солдата
КОРНІЙЧУКА Андрія Олександровича (помертньо) – солдата
КОРНІЛОВА Олександра Віталійовича (помертньо) – солдата
КОРОВ'ЯНСЬКОГО Віктора Володимировича (помертньо) – молодшого сержанта
КОРОЛЬСЬКОГО Вадима Віталійовича (помертньо) – солдата
КОРОМИСЛА Андрія Володимировича (помертньо) – солдата
КОСТЮКА Дениса Валерійовича (помертньо) – солдата
КОТІНА Віктора Володимировича (помертньо) – солдата
КОЦЮБУ Андрія Олександровича (помертньо) – солдата
КРАСЮКА Михайла Сергійовича (помертньо) – старшого солдата
КРИВЕНКА Дениса Олеговича (помертньо) – старшого солдата
КРИВОГО Віктора Вікторовича (помертньо) – солдата
КУЛАКОВА Віталія Степановича (помертньо) – солдата
КУЧЕРА Дениса Петровича (помертньо) – солдата
ЛАЗАРУКА Михайла Олександровича (помертньо) – солдата
ЛАЗАРЧУКА Миколу Васильовича (помертньо) – солдата
ЛИННИКА Миколу Миколайовича (помертньо) – солдата
ЛІТКЕВИЧА Дениса Володимировича (помертньо) – солдата
ЛЯШКА Олексія Павловича (помертньо) – солдата
МАКЕЄВА Сергія Івановича (помертньо) – солдата
МАЛЮТУ Олександра Олександровича (помертньо) – солдата
МАНЖЕЛІЯ Костянтина Юрійовича (помертньо) – солдата
МАНИЧА Владислава Олександровича (помертньо) – солдата

МАРУХНА Миколу Олеговича (помертньо) – старшого солдата
МАРЧЕНКА Володимира Борисовича (помертньо) – головного сержанта
МАРЧУКА Віталія Омеляновича (помертньо) – солдата
МАРЧУКА Дмитра Миколайовича (помертньо) – солдата
МИКУЛЬЦЯ Івана Степановича (помертньо) – солдата
МИРОШНИЧЕНКА Сергія Миколайовича (помертньо) – солдата
МОЇСЕЄВА Олександра Володимировича (помертньо) – старшого солдата
МОЙСІЄНКА Олександра Володимировича (помертньо) – старшого солдата
МОНЮ Дмитра Андрійовича (помертньо) – солдата
МУШИНСЬКОГО Володимира Петровича (помертньо) – старшого солдата
НАГОРНОГО Сергія Олександровича (помертньо) – солдата
НАТАЛЕНКА Сергія Васильовича (помертньо) – солдата
НАТОЧИЯ Максима Олександровича (помертньо) – солдата
НЕВМЕРЖИЦЬКОГО В'ячеслава Миколайовича (помертньо) – солдата
НЕНЧУКА Андрія Миколайовича (помертньо) – солдата
НЕЦВІТА Станіслава Володимировича (помертньо) – солдата
НОВАКОВСЬКОГО Володимира Івановича (помертньо) – солдата
ОКОЛЬНИЧОГО Валентина Леонідовича (помертньо) – молодшого сержанта
ОЛЕНІНА Андрія Юрійовича (помертньо) – солдата
ОМЕЛЬЧУКА Володимира Петровича (помертньо) – солдата
ОСІЄВСЬКОГО Євгенія Євгеновича (помертньо) – солдата
ОСТРОВСЬКОГО Максима Миколайовича (помертньо) – солдата
ПАЛІЄНКА Руслана Євгенійовича (помертньо) – солдата
ПАРФЬОНОВА Миколу Васильовича (помертньо) – солдата
ПІНЧУКА Ігоря Ігоровича (помертньо) – молодшого сержанта
ПОЛЕВОГО Олександра Сергійовича (помертньо) – солдата
ПРОДАЙВОДУ Григорія Юрійовича (помертньо) – солдата
ПРОХОРОВА Кирила Ігоровича (помертньо) – солдата
РИНДЕНКА Олександра Олександровича (помертньо) – солдата
РОМАНА Віталія Сергійовича (помертньо) – сержанта
РОЩІНА Дмитра Юрійовича (помертньо) – молодшого сержанта
РУДЕНКА Олександра Вікторовича (помертньо) – солдата
САВЕНКА Миколу Васильовича (помертньо) – старшого солдата
СВІНЦІЦЬКОГО Олега Вячеславовича (помертньо) – старшого лейтенанта
СЕМЕНОВА Максима Вікторовича (помертньо) – сержанта
СЕМІЛІТА Владислава Григоровича (помертньо) – солдата
СЕРГІЄВА Дмитра Володимировича (помертньо) – солдата
СИТНИКА Родіона Миколайовича (помертньо) – солдата
СІРОГО Олега Андрійовича (помертньо) – солдата
СМОРЧКОВА Едуарда Дмитровича (помертньо) – солдата
СОКОЛОВСЬКОГО Едуарда Євгеновича (помертньо) – солдата
СОТНІКОВА Михайла Дмитровича (помертньо) – солдата
СОФІІНА Ярослава Сергійовича (помертньо) – солдата

СРІБНОГО Анатолія Миколайовича (помертно) – солдата
СУХОЯРСЬКОГО Євгена Анатолійовича (помертно) – старшого солдата
СУЩЕЯ Валерія Андрійовича (помертно) – солдата
ТАРНАВСЬКОГО Володимира Вікторовича (помертно) – старшого солдата
ТОКАРЯ Руслана Володимировича (помертно) – солдата
ТЮЛЬПУ Ігоря Володимировича (помертно) – солдата
ФІЛЬЧЕНКА Володимира Івановича (помертно) – молодшого сержанта
ХАВЕРА Віталія Григоровича (помертно) – солдата
ХАРИТОНЧУКА Олександра Івановича (помертно) – молодшого сержанта
ХОМЕНКА Романа Андрійовича (помертно) – солдата
ХОМЧИНА Василя Дмитровича (помертно) – молодшого сержанта
ЧАЙКОВСЬКОГО Олексія Ілліча (помертно) – солдата
ЧЕРЕДНІКА Олександра Валерійовича (помертно) – молодшого сержанта
ЧЕРНЕЦЯ Віталія Вікторовича (помертно) – старшого солдата
ЧЕТВЕРІКОВА Костянтина Сергійовича (помертно) – молодшого сержанта
ЧУМАКА Артема Олеговича (помертно) – молодшого сержанта
ШАРАЯ Вадима Олександровича (помертно) – солдата
ШЕПТУЛЮ Віталія Андрійовича (помертно) – солдата
ЯРОВОГО Артура Сергійовича (помертно) – молодшого сержанта
Нагородити медаллю “За військову службу Україні”
КРАВЧЕНКА Віктора Сергійовича (помертно) – солдата
МОСКАЛЕНКА Михайла Володимировича (помертно) – солдата
ПЄКАЧА Олександра Миколайовича (помертно) – старшого солдата
ПРИХОДЬКА Юрія Миколайовича (помертно) – солдата
РИБАЛКУ Сергія Дмитровича (помертно) – солдата
Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”
АМОСОВА Іллю Руслановича (помертно) – солдата
БОГОМОЛОВА Михайла Олександровича (помертно) – солдата
ОЛЕЙНІЧУКА Олександра Олександровича (помертно) – солдата.
Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ
30 жовтня 2023 року

Додаток 2

[УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №719/2023](#)

Про відзначення державними нагородами України

За особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового обов'язку **постановляю:**

Нагородити орденом Богдана Хмельницького II ступеня

МАЛЮТОВА Дмитра Євгеновича – майора

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

ВОВЧЕНКА Миколу Олексійовича – молодшого лейтенанта

КУДІНОВА Миколу Сергійовича – капітана
КУРОЧКУ Павла Дмитровича (помертно) – старшого лейтенанта
ПАЛАМАРЧУКА Андрія Олександровича (помертно) – молодшого лейтенанта
ФЕДОСОВА Андрія Миколайовича (помертно) – лейтенанта
Нагородити орденом “За мужність” III ступеня
АНТИПЕНКА Вячеслава Станіславовича (помертно) – солдата
АРНАУТОВА Антона Артуровича (помертно) – молодшого сержанта
АТАМАНСЬКОГО Олега Андрійовича (помертно) – солдата
БАБІНЦЯ Руслана В’ячеславовича (помертно) – солдата
БАРАНОВСЬКОГО Петра Васильовича (помертно) – солдата
БИБИЧА Олега Олександровича – солдата
БОРТКА Миколу Сергійовича – старшого солдата
БРУСНІКА Володимира Федоровича (помертно) – головного сержанта
ВАСИЛЬЦОВА Михайла Івановича (помертно) – молодшого сержанта
ВАСЮКОВА Володимира Вячеславовича (помертно) – молодшого сержанта
ГАРАНА Павла Миколайовича (помертно) – штаб-сержанта
ГОНЧАРА Артема Сергійовича (помертно) – старшого солдата
ГОНЧАРУКА Олександра Васильовича (помертно) – молодшого сержанта
ГУМЕНЮКА Дениса Юрійовича (помертно) – солдата
ГУРКАЛЛА Миколу Васильовича (помертно) – солдата
ДЄДОВА Владислава Сергійовича – солдата
ДІРЕНКА Олександра Борисовича (помертно) – солдата
ДОВГУНА Сергія Миколайовича (помертно) – старшого солдата
ДРАГАНА Сергія Васильовича (помертно) – штаб-сержанта
ЖИЛІНА Олександра Володимировича (помертно) – молодшого сержанта
ЗАБОЛОТНЬОГО Олега Григоровича – солдата
ЗМИСЛОГО Івана Ігоровича (помертно) – солдата
ІВАНИЦЬКОГО Дмитра Валентиновича (помертно) – старшого солдата
КЛЕЩА Олексія Сергійовича (помертно) – солдата
КОБИЛЬЧАКА Олександра Владиславовича (помертно) – солдата
КОВАЛЕНКА Олександра Анатолійовича (помертно) – солдата
КОВАЛЬЧУКА Олексія Леонідовича (помертно) – солдата
КОВАЛЬЧУКА Сергія Володимировича (помертно) – старшого солдата
КОЛЕСНИЧЕНКА Вячеслава Михайловича (помертно) – солдата
КОЧУБЕЯ Валерія Васильовича (помертно) – солдата
КРАВЧЕНКА Юрія Миколайовича – солдата
КРИВОРУЧКА Ростислава Олександровича (помертно) – солдата
КРІКОВА Андрія Володимировича (помертно) – сержанта
КУДЛІНСЬКОГО Юрія Анатолійовича (помертно) – молодшого сержанта
КУЗНЄЦОВА Владислава Анатолійовича (помертно) – старшого солдата
КУПІНСЬКОГО Сергія Володимировича (помертно) – сержанта

КУРЧЕНКА Євгенія Олександровича – солдата
ЛИПКА Олександра Вікторовича – солдата
МАЛИНУ Андрія Ярославовича (помертно) – молодшого сержанта
МЕДЯНИКА Дмитра Геннадійовича (помертно) – солдата
МИЗОВЦЯ Анатолія Петровича (помертно) – солдата
МИРОНЕНКА Артема Олександровича – молодшого сержанта
МІТАКІ Валерія Валерійовича (помертно) – солдата
МІХА Дмитра Георгійовича – старшого солдата
МОРОЗОВА Антона Вадимовича (помертно) – старшого солдата
МЯКОТУ Павла Федоровича (помертно) – солдата
НАБОКА Сергія Олександровича – старшого солдата
НІКОЛАЄВА Олександра Михайловича (помертно) – солдата
НОСКОВА Максима Едуардовича (помертно) – солдата
ОСІКОВА Олександра Сергійовича (помертно) – солдата
ОСТРОПОЛЬЦЯ Олега Євгенійовича (помертно) – солдата
ПАВЛЕНКА Миколу Вікторовича – солдата
ПЕТРИЦЬКОГО Сергія Валентиновича – солдата
ПИЛИПЕНКА Василя Михайловича (помертно) – солдата
ПОСТІРНАКА Михайла Михайловича (помертно) – солдата
ПОТУРАЯ Сергія Володимировича (помертно) – старшого сержанта
ПРАССА Дмитра Миколайовича (помертно) – старшого солдата
ПРИЙМАКА Артема Віталійовича (помертно) – молодшого сержанта
ПРОЦЮКА Віталія Романовича (помертно) – старшого солдата
РУДЕНКА Всеволода Ярославовича – старшого солдата
САКОВЕНКА Андрія Олександровича (помертно) – солдата
СІМАНОВИЧА Олександра Сергійовича – солдата
СКОРОХОДА Артура Едуардовича (помертно) – молодшого сержанта
СОБОЛЄВА Вячеслава Вікторовича (помертно) – старшого солдата
СОКОЛЕНКА Дениса Дмитровича (помертно) – солдата
СТОНОГУ Костянтина Сергійовича – солдата
СТРЮКА Сергія Володимировича (помертно) – солдата
ТЕРЕЩЕНКА Павла Олексійовича – старшого солдата
ФЕСЮКА Володимира Петровича (помертно) – старшого солдата
ФІЛОНЕНКА Анатолія Миколайовича – солдата
ХАЛУПКА Володимира Михайловича (помертно) – старшого солдата
ХАРЧЕНКА Олександра Вікторовича – старшого сержанта
ШИШКОВА Віктора Олеговича – молодшого сержанта
ШКУРОПІНСЬКОГО Кирила Володимировича (помертно) – солдата
Нагородити медаллю “За військову службу Україні”
АБРАМОВА Антона Вадимовича – старшого солдата
АЛТУХОВА Олександра Васильовича – старшого лейтенанта
БЕРВІНУ Дмитра Васильовича – солдата
БІНЕВИЧА Євгена Вадимовича – молодшого сержанта

БОРСУКА Богуслава Миколайовича – молодшого лейтенанта
БУТЕНКА Віктора Олександровича – солдата
ВАЛУЙСЬКОГО Олега Віталійовича – молодшого сержанта
ВАСІНА Андрія Ігоровича – старшого лейтенанта медичної служби
ВОЙТОВИЧА Андрія Олеговича – солдата
ГОРБЕНКА Геннадія Івановича – капітана медичної служби
ГРАЧОВА Олексія Васильовича – молодшого лейтенанта
ЖЕЛТОУХОВА Олександра В'ячеславовича – солдата
ЗАРІЦЬКОГО Владислава Володимировича – молодшого лейтенанта
ЗОМБА Іва Олександра – солдата
КРУПСЬКОГО Богдана Олеговича – молодшого лейтенанта
КУЛІНІЧА Андрія Олеговича – молодшого сержанта
МАЛИШЕНКА Романа Георгійовича – старшого солдата
МАСЛОВСЬКОГО Олексія Валерійовича – сержанта
МАЦІЄВСЬКОГО Тараса Ігоровича – молодшого сержанта
ОБДУЛЛУ Леоніда Олександровича – солдата
ПАЛАМАРЧУКА Сергія Володимировича – молодшого сержанта
ПРИШЕДЬКА Олега Леонідовича – сержанта
САНДУЛЯКА Сергія Ігоровича – солдата
САХНА Олександра Володимировича – капітана
СЕМЕНЧЕНКА Миколу Сергійовича – солдата
СІДЕЛЬНИКОВА Євгена Геннадійовича – солдата
СУКОВАЧА Миколу Володимировича – солдата
ТИМОФЕСВА Юрія Анатолійовича – головного сержанта
ФОСТИКА Олександра Миколайовича – молодшого сержанта
ЧЕРНОВА Олександра Олександровича – старшого солдата
ЩЕРБИНУ Максима Олександровича – молодшого лейтенанта
Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”
ГАСВОГО Владислава Валерійовича – старшого лейтенанта
ГЕРАСИМЕНКА Віталія Васильовича – старшого сержанта
ГЕРАСИМЕНКА Олександра Олексійовича – молодшого сержанта
ГОЛУБА Максима Вікторовича – солдата
ЄПКА Олександра Сергійовича – старшого солдата
КРИВОРУЧКА Сергія Павловича – капітана
КРЮЧКОВА Дениса Олександровича – солдата
МАЛОГО Сергія Володимировича – солдата
МАЛІЦЬКОГО Олександра Володимировича – солдата
МЕЛЬНИКА Сергія Миколайовича – майора
МОРОЗА Олександра Михайловича – солдата
ПІДЧЕНКА Костянтина Костянтиновича – молодшого сержанта
САВЕНКА Євгена Петровича – солдата
СОКУРА Володимира Геннадійовича – солдата
ЦИГАНКОВА Станіслава Едуардовича – старшого солдата

ШЕВЧЕНКА Олександра Олександровича – солдата.
Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ
31 жовтня 2023 року

Додаток 3

[УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №725/2023](#)

Про відзначення державними нагородами України
За особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та
територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового
обов'язку **постановляю**:

Нагородити орденом Богдана Хмельницького I ступеня

ОЛЕКСЮКА Юрія Сергійовича – підполковника

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

БАТОЖИНСЬКОГО Олексія Миколайовича – молодшого лейтенанта

ВАКАЛЮКА Олександра Вікторовича – старшого лейтенанта

ВАСЬКОВСЬКОГО Дмитра Олександровича – лейтенанта

ВЕЛІЧКА Миколу Миколайовича – майора

ГЛУХОВЕРЮ Віктора Сергійовича (посмертно) – молодшого лейтенанта

ГУМЕНЮКА Василя Васильовича – майора

ДАНІВА Василя Віталійовича – лейтенанта

ДІДКІВСЬКОГО Сергія Анатолійовича – молодшого лейтенанта

ЖУКОВСЬКОГО Юрія Казимировича – капітана

КАРАМАНА Олександра Юрійовича (посмертно) – майора

КОВАЛЬЧУКА Валерія Олександровича – майора

КОВЕРКА Тараса Ігоровича – лейтенанта

МАКАРОВА Ярослава Ігоровича – майора

МАРУ Ігоря Петровича (посмертно) – молодшого лейтенанта

НІКІТЧУКА Віталія Сергійовича (посмертно) – молодшого лейтенанта

САХНА Андрія Миколайовича – молодшого лейтенанта

СКИБУ Романа Миколайовича – лейтенанта

СПОДИНЦЯ Михайла Денисовича – лейтенанта

СТОРОЖЕНКА Андрія Олександровича – лейтенанта

ТІМЧЕНКА Максима Володимировича – капітана

ПЛАХТІЯ Романа Романовича – майора

Нагородити орденом “За мужність” II ступеня

КЕЛЮ Андрія Аркадійовича (посмертно) – молодшого сержанта

РЯБУХУ Тараса Михайловича (посмертно) – головного сержанта

СЕНИЧА Миколу Миколайовича (посмертно) – молодшого сержанта

ТАРГОНІЯ Андрія Володимировича – сержанта

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

АТАМАНЮКА Сергія Миколайовича (посмертно) – солдата

БАНДУРКУ Івана Михайловича – молодшого сержанта

БАРАНОВА Олега Федоровича – молодшого сержанта
БАСАРАБА Ореста Миколайовича – солдата
БЕЗУГЛОГО Віталія Юрійовича – молодшого сержанта
БИХАЛА Дмитра Григоровича – старшого солдата
БІЛОГРАДА Сергія Сергійовича (по смертно) – солдата
БОБЕЙКА Максима Сергійовича (по смертно) – солдата
БОГОНОСА Юрія Михайловича (по смертно) – солдата
БОНДАРЕНКА Олександра Сергійовича – сержанта
БОСАКА Владислава Вікторовича (по смертно) – солдата
БУЛЬБУ Миколу Дмитровича (по смертно) – молодшого сержанта
БУНДУКИ Михайла Михайловича (по смертно) – солдата
БУРДУЖУ Євгенія Миколайовича (по смертно) – старшого солдата
БУРЯКА Романа Петровича (по смертно) – солдата
ВАСИЛЬЦЯ Олексія Васильовича (по смертно) – старшого солдата
ВАСІНА Олександра Анатолійовича (по смертно) – солдата
ВАСЮКА Романа Миколайовича (по смертно) – солдата
ВЛАСЕНКА Олексія Васильовича – солдата
ВОЙЧИКА Олександра Михайловича (по смертно) – солдата
ВОРОБЕЯ Юрія Івановича – молодшого сержанта
ГАРБАРА Олега Васильовича (по смертно) – солдата
ГЛАДЧЕНКА Олександра Олександровича – молодшого сержанта
ГОЛОВКА Андрія Андрійовича – солдата
ГОРКАВЕНКА Сергія Олександровича – молодшого сержанта
ГОРУКА Володимира Васильовича (по смертно) – солдата
ГУКА Євгена Леонідовича – молодшого сержанта
ДАВИДЕНКА Сергія Сергійовича – сержанта
ДЖУСА Миколу Юрійовича (по смертно) – молодшого сержанта
ДЗЮБУ Василя Васильовича – солдата
ДИКУНЦЯ Ігоря Миколайовича – солдата
ДОКУНОВА Дмитра Володимировича – капітана
ДУДНІЧЕНКА Олександра Вікторовича (по смертно) – солдата
ДУЄНКОВА Миколу Миколайовича (по смертно) – старшого солдата
ДУХАНА Євгенія Олександровича – молодшого лейтенанта
ЄВУША Василя Богдановича – старшого солдата
ЄФІМЕНКА Максима Сергійовича – молодшого сержанта
ЗАВ'ЯЗУНА Володимира Олексійовича – майстер-сержанта
ЗОЦЯ Олександра Миколайовича (по смертно) – старшого солдата
ІВАНИЩУКА Павла Аркадійовича (по смертно) – солдата
КОВАЛЕНКА Миколу Олександровича (по смертно) – солдата
КОВАЛЬЧУКА Івана Олеговича – солдата
КОЗЕНКА Павла Богдановича – старшого солдата
КОЛОМІЙЧУКА Анатолія Руслановича (по смертно) – старшого солдата
КОНОНЕНКА Ігоря Анатолійовича – лейтенанта

КОСТЕНКА Романа Васильовича (помертньо) – солдата
КОСТЕЦЬКОГО Максима Анатолійовича (помертньо) – солдата
КОТЛЯРОВА Вадима Вікторовича (помертньо) – солдата
КРАВЧЕНКА Олега Миколайовича (помертньо) – солдата
КРАМАРЕНКА Андрія Миколайовича – лейтенанта
КУСЯКА Юрія Сергійовича – молодшого сержанта
КУЧЕРА Сергія Володимировича (помертньо) – солдата
ЛАЛАЗАРЯНА Вадима Арсеновича (помертньо) – молодшого сержанта
ЛАПІНА Ігоря Олександровича – лейтенанта
ЛЕВИЦЬКОГО Руслана Вікторовича – сержанта
ЛЕМІША Олександра Олександровича – молодшого сержанта
ЛИМАНСЬКОГО Олексія Олександровича (помертньо) – солдата
ЛІВАКА Андрія Олександровича – солдата
ЛПІНСЬКОГО Юрія Анатолійовича – молодшого лейтенанта
ЛІСУНОВА Миколу Михайловича – лейтенанта
МАКАРЕНКА Миколу Андрійовича – молодшого сержанта
МАКОВІЙЧУКА Віталія Францовича (помертньо) – солдата
МАЛЬЧИКОВА Дмитра В'ячеславовича – солдата
МАРІЧКУ Олега Володимировича (помертньо) – молодшого сержанта
МАРЧЕНКА Юрія Олександровича (помертньо) – молодшого сержанта
МЕЛЬНИКА Євгена Миколайовича – солдата
МЕЛЬНИКА Олександра Анатолійовича (помертньо) – солдата
МЕЛЬНИКОВА Євгена Володимировича (помертньо) – молодшого сержанта
МЕРЕЖКА Андрія Дмитровича – сержанта
МИКОСЯНЧИКА Анатолія Васильовича (помертньо) – солдата
МОКРЯКА Сергія Володимировича (помертньо) – солдата
НАЗАРЕНКА Дениса Олександровича – солдата
НАЗРУКА Олександра Анатолійовича – солдата
НАУМЧУКА Миколу Миколайовича – головного сержанта
НИКИПОРЦЯ Сергія Анатолійовича (помертньо) – солдата
НИКОЛИНА Івана Мироновича (помертньо) – солдата
НОВАКА Павла Миколайовича – солдата
НОВИКА Ярослава Сергійовича (помертньо) – старшого солдата
ОПАНАСЕНКА Андрія Володимировича – молодшого сержанта
ОСПІОВА Павла Геннадійовича – старшого солдата
ОСТАПОВЦЯ Павла Петровича – старшого солдата
ПАНАСЕНКА Олександра Володимировича – солдата
ПАРХОМЧУКА Андрія Олександровича (помертньо) – солдата
ПАХОЛЮКА Арнольда Вячеславовича – солдата
ПЕЧЕНЮКА Сергія Івановича – сержанта
ППЧЕНКА Валерія Юрійовича – солдата
ПЛЕТЕНЕЦЬКОГО Володимира Миколайовича (помертньо) – молодшого сержанта

ПЛІШКУ Івана Богдановича (помертно) – солдата
ПОЛЯКА Петра Юрійовича (помертно) – солдата
ПОПОВА Дмитра Дмитровича – молодшого сержанта
ПРИСЯЖНЮКА Василя Миколайовича – солдата
РАЗД'ЯКОНОВА Павла Павловича (помертно) – сержанта
РАЗУМОВА Дмитра Миколайовича (помертно) – солдата
РАКА Миколу Павловича – молодшого лейтенанта
РИБАЛКА Владислава Олексійовича – солдата
РОГОВСЬКОГО Романа Миколайовича – старшого сержанта
РОЗГОНЮКА Віталія Васильовича – старшого солдата
САЄНКА Андрія Олександровича (помертно) – молодшого сержанта
САЛОВА Костянтина Леонідовича – старшого солдата
СЕРБЕНЮКА Олександра Володимировича – солдата
СЛАКВУ Ігоря Вікторовича (помертно) – солдата
СЛИВКУ Романа Степановича (помертно) – солдата
СЛОБОДЕНЮКА Сергія Миколайовича (помертно) – солдата
СОЛЯНИКА Олександра Леонідовича (помертно) – солдата
СОРОКУ Михайла Богдановича – старшого солдата
СОХОВИЧА Мар'яна Юрійовича (помертно) – солдата
СТАНШЕВСЬКОГО Євгенія Васильовича (помертно) – солдата
СТРЕТОВИЧА Павла Михайловича (помертно) – солдата
ТИМОШЕНКА Дмитра Петровича (помертно) – солдата
ТКАЧУКА Василя Михайловича – штаб-сержанта
ТОПОРА Романа Вікторовича (помертно) – солдата
ТОРАКА Павла Дмитровича (помертно) – молодшого сержанта
ТРОФИМЕНКА Дениса Івановича – солдата
ТЮТЮННИКА Миколу Миколайовича – старшого солдата
ФЕДИКА Ярослава Андрійовича – старшого солдата
ФЕСЮКА Руслана Володимировича – сержанта
ФІЛІП'ЄВУ Дар'ю Сергіївну (помертно) – сержанта
ФІЛОНЕНКА Сергія Віталійовича (помертно) – солдата
ХАРЧИНУ Романа Миколайовича – молодшого сержанта
ХІЛЬСЬКОГО Олексія Юрійовича (помертно) – молодшого сержанта
ХОЛОДЮКА Романа Дмитровича (помертно) – солдата
ХОРУНЖОГО Миколу Миколайовича (помертно) – молодшого сержанта
ЧЕРЕВЧЕНКА Олексія Олексійовича – солдата
ЧЕРНЕНКА Богдана Анатолійовича (помертно) – солдата
ЧЕРНИШОВА Олександра Вікторовича – солдата
ШЕВЧЕНКА Віктора Вячеславовича (помертно) – молодшого сержанта
ШЕВЧУКА Віталія Васильовича (помертно) – старшого сержанта
ШЕВЧУКА Дмитра Олександровича (помертно) – солдата
ШЕНЦЯ Анатолія Вікторовича – сержанта
ШИРОКОГО Івана Миколайовича (помертно) – солдата

ШИХОВЦЯ Олега Миколайовича (помертньо) – солдата
ШУЛЯКА Євгена Васильовича (помертньо) – солдата
ЩЕПАНІВСЬКОГО Івана Михайловича (помертньо) – солдата
ЮРЧЕНКА Сергія Васильовича – солдата
ЯНЧУКА Дмитра Михайловича (помертньо) – солдата
ЯРМУЛЬСЬКОГО Анатолія Анатолійовича (помертньо) – солдата
Нагородити орденом княгині Ольги III ступеня
МАСЛЬОНУ Аліну Михайлівну – старшого солдата
Нагородити орденом Данила Галицького
ЧАБАНА Олександра Миколайовича – підполковника
Нагородити медаллю “За військову службу Україні”
БОЛГАРА Віталія Валентиновича – солдата
БУГЛАКА Сергія Миколайовича – молодшого сержанта
ВОРОБЕЯ Миколу Івановича – солдата
ГЛАДКОВА Івана В’ячеславовича – капітана
ГУСЬКОВА Олега Ігоровича – солдата
ЗАВАЛКЕВИЧА Олександра Олександровича – солдата
ЙОВЕНКА Андрія Володимировича – старшого солдата
КАЛІСТРАТОВА Владислава Вікторовича – солдата
КОЛМИКОВА Владислава В’ячеславовича – солдата
КОРНЄВА Дмитра Станіславовича – солдата
КРАВЦЯ Олексія Ігоровича – молодшого сержанта
КУХАРА Павла Вікторовича – солдата
КУХНЮКА Богдана Олександровича – молодшого сержанта
МАКАРЕВИЧА Володимира Володимировича – молодшого сержанта
МАЛКОВА Олександра Вікторовича – молодшого сержанта
МУЖАНОВСЬКОГО Юрія Вадимовича – молодшого сержанта
НОЖЕНКА Олексія Володимировича – молодшого сержанта
НОСКОВА Дмитра Вікторовича – капітана
ПАВЛЕНКА Олега Геннадійовича – сержанта
ПАЛИНЧУКА Олександра Володимировича – солдата
ПАСЕМКІВА Михайла Дмитровича – старшого солдата
ПОЛУХІНА Євгена Дмитровича – підполковника
ПОПАДИКА Ігоря Романовича – старшого солдата
ПРЯДУНА Дмитра Сергійовича – старшого лейтенанта
ПУГАКОВА Сергія Федоровича – солдата
РАДЬКА Олега Васильовича – капітана
СКУБКА Євгенія Володимировича – майора
СЛИНЬКА Сергія Івановича – молодшого сержанта
СТАСЮКА В’ячеслава Миколайовича – старшого сержанта
СУЛЕЙМАНОВА Юрія Сергійовича – молодшого сержанта
ТАІБА Даніеля Таїбовича – сержанта
ТАРАНЕНКА Артема Миколайовича – молодшого сержанта

ТАРНАВСЬКОГО Івана Михайловича – солдата
УЛЬЯНОВА Олександра Володимировича – капітана
ФЕДОТОВА Євгенія Віталійовича – підполковника
ХЕЙМАНОВСЬКОГО Миколу Костянтинівича – капітана
ЧОБАНЮКА Миколу Богдановича – майора
ШАХСУВАРЯНА Карена Кареновича – солдата
ШУПИКА Олександра Олександровича – молодшого сержанта
ШУТОГО Михайла Олеговича – молодшого сержанта
ЯКИМЕНКА Олександра Васильовича – старшого лейтенанта
Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”
ГАСАНОВА Анара Асіфа огли – молодшого сержанта
ГУРЯНОВА Сергія Анатолійовича – старшого солдата
КОНДРАТЕНКА Євгенія Вікторовича – молодшого сержанта
Нагородити медаллю “За врятоване життя”
ДРОБОТА Леоніда Вадимовича – солдата
КИРИЧКА Олександра Олександровича – молодшого сержанта
ОНИЩЕНКА Андрія Івановича – молодшого сержанта.
Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ
3 листопада 2023 року

Додаток 4

[УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №726/2023](#)

Про відзначення державними нагородами України
За особисту мужність і самовідданість, виявлені у захисті державного
суверенітету та територіальної цілісності України, сумлінне та бездоганне
служіння Українському народові **постановляю:**

у Національній гвардії України:

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

ЄВСЄЄВА Сергія Олеговича – підполковника
МІХОВА Олександра Анатолійовича – майора
СІЛЬЧЕНКА Михайла Олександровича – капітана
СТОРОЖЕВА Євгенія Олександровича – підполковника

Нагородити орденом “За мужність” II ступеня

БАБЕНКА Олександра Володимировича (по смертно) – солдата
БІЛОГО Владислава Сергійовича (по смертно) – старшого солдата
БОГАЧУКА Едуарда Володимировича – старшого лейтенанта
БУКАРЬОВА Дмитра Євгеновича (по смертно) – підполковника
ГВОЗДИНСЬКОГО Володимира Миколайовича (по смертно) – молодшого
сержанта
ГРИШКЕВИЧА Богдана Євгеновича (по смертно) – старшого сержанта
ДМИТРУКА Олексія В’ячеславовича (по смертно) – старшого сержанта
ПАРФЬОНОВА Дениса Анатолійовича (по смертно) – старшого солдата

РАКОВСЬКОГО Сергія Валерійовича (помертно) – сержанта
СКОРІКОВА Владислава Сергійовича – старшого лейтенанта
Нагородити орденом “За мужність” III ступеня
АГАНІНА Миколу Володимировича (помертно) – старшого солдата
АНДРІЙЧУКА Володимира Ігоровича (помертно) – старшого солдата
АРСЕНЬЄВА Едуарда Віталійовича – сержанта
АРТЬОМЕНКА Станіслава Олександровича (помертно) – солдата
БАІСА Ярослава Фарідовича (помертно) – старшого лейтенанта
БАРАБАША Олексія Вікторовича – солдата
БАРАНОВСЬКОГО Миколу Володимировича (помертно) – сержанта
БАРНІНЦЯ Григорія Володимировича (помертно) – сержанта
БАРТОША Єгора Тимофійовича (помертно) – старшого сержанта
БАЦКОВА Антона Олександровича – солдата
БЕБКА Владислава Петровича (помертно) – сержанта
БЕРЕЗУ Андрія Олександровича (помертно) – старшого солдата
БІЛЬДІЯНА Віталія Віталійовича (помертно) – солдата
БОГДАНОВА Володимира Володимировича – солдата
БОЗДУГАНА Андрія Юрійовича (помертно) – штаб-сержанта
БУКРЕЄВА Сергія Вікторовича – молодшого сержанта
ВОЛКОВА Владислава Олександровича (помертно) – солдата
ВОЛОШИНА Ярослава Ігоровича (помертно) – солдата
ВОРОЖБИТА Богдана Олександровича (помертно) – солдата
ГАМАЮНОВА Ігоря Івановича (помертно) – головного сержанта
ГЕЛЕТІЯ Любомира Богдановича (помертно) – солдата
ГОРБАТОГО Євгенія Сергійовича (помертно) – солдата
ГРАБКА Дмитра Васильовича (помертно) – молодшого сержанта
ГРИНЬКА Олександра Івановича (помертно) – головного сержанта
ГУДЗЕНКА Володимира Валерійовича (помертно) – солдата
ГУКА Петра Богдановича (помертно) – старшого лейтенанта
ГУРТОВОГО Олександра Олександровича – майора
ДЕГОДЮКА Олександра Івановича – штаб-сержанта
ДІДИКА Руслана Володимировича (помертно) – солдата
ДОБРОВОЛЬСЬКОГО Івана Павловича (помертно) – старшого солдата
ДОВБНЮ Максима Васильовича (помертно) – молодшого сержанта
ДОВГОПОЛА Дмитра Олександровича (помертно) – старшого солдата
ДОМАШИЧА Владислава Олексійовича (помертно) – старшого солдата
ЄШКА Ігоря Вікторовича (помертно) – старшого солдата
ЖУГАЙСТЕРА Артура Олександровича – сержанта
ЗАФТОНОВА Вадима Юрійовича – сержанта
ЗАХАРЧЕНКА Миколу Миколайовича – сержанта
ЗІНЧУКА Віталія Олександровича (помертно) – старшого солдата
ЗУСІНА Сергія Михайловича (помертно) – старшого сержанта
ІБАДУЛЛАЄВА Володимира Бахтіяровича – капітана

ІВАНЕНКА Володимира Олександровича (помертно) – старшого лейтенанта
КАРАСЯ Миколу Олександровича (помертно) – головного сержанта
КАРНОВИЧА Сергія Анатолійовича (помертно) – майора
КАСАПА Івана Борисовича – капітана
КЛІМЕНТОВИЧА Артура Кімовича (помертно) – старшого солдата
КОНОВАЛОВА Віктора Миколайовича (помертно) – солдата
КОНЯЄВА Андрія Леонідовича (помертно) – старшого солдата
КОРЕНЯ Вадима Володимировича – майора
КОТЕЛЕВСЬКОГО Артема Ігоровича – старшого солдата
КРАВЧЕНКА Сергія Павловича – капітана
КРІПАКА Євгена Юрійовича (помертно) – солдата
КРУКОВСЬКОГО Дмитра Олександровича (помертно) – старшого солдата
КРЮКОВА Віталія Олександровича (помертно) – солдата
КУЖЕЛІВСЬКОГО Владислава Сергійовича (помертно) – солдата
ЛАП'ЮКА Олександра Борисовича – капітана
ЛИТВИНА Віталія Анатолійовича (помертно) – солдата
ЛІТВІНА Олександра Олександровича – молодшого лейтенанта
ЛУГІВСЬКОГО Олександра Миколайовича – молодшого сержанта
МАГУРУ Артура Ігоровича – молодшого лейтенанта
МАКАРЕНКА Станіслава Олександровича – молодшого сержанта
МАКСИМЧУКА Миколу Миколайовича (помертно) – сержанта
МАЛЄЄВА Андрія Сергійовича – молодшого сержанта
МАЛЮКА Георгія Дмитровича (помертно) – старшого солдата
МАЛЯРА Ігоря Андрійовича (помертно) – солдата
МАРІНЕНКА Сергія Станіславовича – молодшого сержанта
МАРТИНОВА Дмитра Юрійовича (помертно) – солдата
МАТЧЕНКА Сергія Миколайовича (помертно) – молодшого сержанта
МЕЛЬЧЕНКА Віталія Івановича – лейтенанта
МЕРІНОВА Віталія Олександровича (помертно) – старшого солдата
МОСКАЛЕНКА Сергія Володимировича – молодшого лейтенанта
НЕДРЮ Сергія Сергійовича (помертно) – старшого солдата
НОВИКОВА Олексія Дмитровича (помертно) – сержанта
НОСКОВА Владислава Владиславовича – майора
ОБРЄЗАНОВА Костянтина Олександровича (помертно) – солдата
ОВОДА Олександра Миколайовича – молодшого лейтенанта
ОНИЩУК Катерину Миколаївну – сержанта
ОНУФРІЄВА Валентина Вячеславовича – майора
ОСИЧНЯКА В'ячеслава Сергійовича – майора
ОТРОКА Ярослава Анатолійовича (помертно) – солдата
ПАВЕЛКА Владислава Вікторовича – майора
ПАВЛІЧЕНКА Сергія Миколайовича (помертно) – майора
ПАНЧИШИНА Владислава Ігоровича (помертно) – солдата

ПАШНЮКА-ПАШНЄВА Євгена Сергійовича (помертно) – головного сержанта
ПЕЛЕХАТОГО Миколу Васильовича (помертно) – старшого солдата
ПЕТРИКА Миколу Миколайовича – старшого солдата
ПЕЧЕНЮКА Анатолія Васильовича – сержанта
ПЄВНЄВА Сергія Миколайовича (помертно) – солдата
ПИРОГІВСЬКОГО Вячеслава Васильовича – майора
ПЛЕЧІЯ Ростислава Зіновійовича (помертно) – молодшого лейтенанта
ПОЗНЯКА Сергія Станіславовича – молодшого лейтенанта
ПОЛТАВЧЕНКА Володимира Григоровича (помертно) – солдата
ПОНОМАРЕНКА Олега Олексійовича – молодшого сержанта
ПРИЛІПУ Владислава Ігоровича – майора
ПРОКОПЦЯ Сергія Сергійовича – солдата
РИХЛЮКА Юрія Юрійовича (помертно) – солдата
РОМАНЕНКА Микиту Миколайовича (помертно) – солдата
РУШЕЛЮКА Вадима Вікторовича (помертно) – старшого солдата
САВЛУЧИНСЬКОГО Руслана Григоровича (помертно) – молодшого сержанта
САВЧУКА Артема Віталійовича – молодшого лейтенанта
САРАХМАНА Ігоря Зіновійовича – старшого солдата
СЕРДЕШНОГО Артема Миколайовича (помертно) – сержанта
СОЛОНСЬКОГО Владислава Володимировича (помертно) – старшого лейтенанта
СТАВИЦЬКОГО Едуарда Едуардовича (помертно) – солдата
СУСЛА Віталія Сергійовича – старшого лейтенанта
СХАБИКА Олександра Олексійовича (помертно) – солдата
ТИХОМИРА Вячеслава Миколайовича – солдата
ТКАЛЕНКА Владислава Валерійовича – старшого солдата
ТКАЧОВА Олексія Сергійовича (помертно) – солдата
ТОЛСТОГО Віктора Анатолійовича (помертно) – молодшого сержанта
ТРАЧУКА Романа Станіславовича (помертно) – старшого солдата
ТРЕГУБА Дмитра Валентиновича (помертно) – сержанта
ТРОФИМЧУКА Андрія Петровича (помертно) – солдата
ТРОХИМЕНКА Сергія Антоновича (помертно) – старшого сержанта
ТРОЩИНСЬКОГО Олега Вікторовича (помертно) – солдата
ТУРЧИНА Юрія Дмитровича – штаб-сержанта
ХАРАЧКА Володимира Михайловича (помертно) – старшого солдата
ХОЛОДНЯКА Ігоря Анатолійовича (помертно) – штаб-сержанта
ХОМОВСЬКОГО Богдана Юрійовича (помертно) – старшого солдата
ХРЯБЧЕНКА Андрія Олександровича (помертно) – солдата
ЦЕЛИКОВА Івана Васильовича – полковника
ЦЕЧОЄВА Олександра Магометовича (помертно) – молодшого сержанта
ЦЬОМИКА Івана Сергійовича – молодшого сержанта

ЧНЯКОВА Лева Артуровича – старшого солдата
ШЕЛОМІЄНКА Владислава Юрійовича (помертно) – молодшого сержанта
ШКВАРКА Дем'яна Михайловича (помертно) – солдата
ШОВКУНА Сергія Петровича – сержанта
ШУМАКОВА Олександра Івановича (помертно) – солдата
ЮРЧЕНКА Андрія Олександровича – майора
ЯКОВЕНКА Євгенія Івановича – старшого солдата
ЯНКОВСЬКОГО Леоніда Юрійовича – підполковника
Нагородити орденом Данила Галицького
МАЙФАТА Миколу Миколайовича – підполковника
ПЕДЬКА Юрія Валерійовича – полковника
ТОЛОКА Олександра В'ячеславовича – капітана
Нагородити медаллю “За військову службу Україні”
АНДРЕЄВА Олександра Володимировича – полковника
БАВИЦЬКОГО Олександра Володимировича – головного сержанта
БАЗОВА Антона Сергійовича – молодшого сержанта
БАРЧУК Марію Романівну – підполковника медичної служби
БЕДРАКА Дениса Ігоровича – солдата
БЕЛЯКОВА Юрія Михайловича – солдата
БЄЛОГО Максима Юрійовича – солдата
БІЛАНА Миколу Віталійовича – старшого солдата
БОБИКА Олега Зіновійовича – старшого солдата
БОБРАКОВА Олександра Сергійовича – солдата
БОБРОВСЬКОГО Вадима Вадимовича – молодшого сержанта
БОДНАРА Степана Богдановича – головного сержанта
БОЙЧУКА В'ячеслава Олександровича – старшого лейтенанта
БРІГІДУ Руслана Віталійовича – старшого лейтенанта
БУГАЙЧУКА Дмитра Віталійовича – молодшого сержанта
БУЧКОВСЬКОГО Івана Олександровича – старшого солдата
ВАНСОВИЧА Вадима Сергійовича – майора
ВАСИЛЬЧЕНКА Сергія Дмитровича – старшого лейтенанта
ВОЛОШИНА Дмитра Сергійовича – солдата
ГАВРИЛОВА Олексія Олександровича – сержанта
ГАВЧИКА Володимира Володимировича – старшого солдата
ГАЖАЛУ Євгена Юрійовича – полковника
ГАЙОВИЧА Миколу Сергійовича – молодшого лейтенанта
ГАННОЦЬКОГО Сергія Івановича – солдата
ГАРМАЗІЯ Андрія Петровича – старшого солдата
ГОЛОВАТЮКА Вячеслава Олексійовича – молодшого сержанта
ГОНДУРАКА Івана Миколайовича – старшого солдата
ГОРОДЕЦЬКОГО Юрія Степановича – солдата
ГОРОШКА Богдана Вікторовича – старшого лейтенанта
ГРАБОВЕНСЬКОГО Петра Олеговича – молодшого лейтенанта

ГРИЦЮКА Тараса Григоровича – капітана медичної служби
ГУЛЮ Валерія Валерійовича – майора
ГУРГУЛОВИЧА Любомира Ігоровича – старшого солдата
ГУСАКА Артема Романовича – солдата
ДИМЧУКА Олександра Валерійовича – старшого лейтенанта
ДУДІНА Дмитра Сергійовича – майстер-сержанта
ДУШЕНКА Петра Костянтинівича – головного сержанта
ЗБАНЧЕНКА Данила Миколайовича – старшого солдата
ЗЮЗІНА Дмитра Євгенійовича – старшого солдата
ІМАМЄЄВА Дмитра Сагітовича – старшого лейтенанта
КАЛИНОВСЬКОГО Назарія Миколайовича – молодшого сержанта
КАШМАРА Олексія Івановича – майора
КІРІЛІНА Владислава Костянтинівича – головного сержанта
КІСЕЛЬОВА Володимира Михайловича – солдата
КОВБАТА Андрія Михайловича – солдата
КОВТУНА Олександра Сергійовича – солдата
КОДАЦЬКОГО Андрія Володимировича – підполковника
КОМ'ЯЧКА Сергія Миколайовича – солдата
КОРНІЄНКА Олександра Олександровича – старшого солдата
КОРОПА Іллю Васильовича – старшого солдата
КОСТЕНКА Максима Сергійовича – головного сержанта
КОТЕЛКА Ігоря Івановича – молодшого сержанта
КОТЕЛКА Юрія Івановича – молодшого сержанта
КРАВЧЕНКА Юрія Володимировича – головного сержанта
КРИВОКОНЯ Антона Андрійовича – солдата
КУЧЕРЕНКА Ігоря Валентинівича – старшого сержанта
ЛАРЧЕНКА Дмитра Юрійовича – старшого солдата
МАЛАМУЖА Даниїла Миколайовича – солдата
МАРКОВА Олександра Володимировича – солдата
МЕЛЕШКА Олексія Андрійовича – капітана
МІНЬКА Сергія Миколайовича – молодшого сержанта
МОКРУШИНА Євгена Михайловича – молодшого сержанта
МРАКУ Тараса Богдановича – солдата
НАГОРНЯКА Володимира Васильовича – старшого сержанта
НАЗАРЕНКА Сергія Олександровича – солдата
ОЛЕНЮКА Івана Йосиповича – молодшого сержанта
ОЛЕНЮКА Вадима Ігоровича – молодшого сержанта
ОТИЧЕНКА Іллю Миколайовича – старшого солдата
ПАВЛЕНКА Анатолія Вікторовича – старшого солдата
ПІТЛИКА Володимира Петровича – молодшого лейтенанта
ПЛАХОТУ Руслана Васильовича – майора
ПОЛЯКОВА Олега Валерійовича – головного сержанта
ПОПЕЛЯ Остапа Арсенівича – молодшого сержанта

ПОТЬОМКУ Віктора Володимировича – майора
ПРИЙМАКА Володимира Ярославовича – солдата
РОГОВОГО Євгена Івановича – солдата
РОССИХІНА Сергія Сергійовича – старшого сержанта
СІВІХА Анатолія Федоровича – сержанта
СИДОРЕНКА Микиту Сергійовича – старшого лейтенанта
СЛАВІТИНСЬКОГО Володимира Ігоровича – молодшого лейтенанта
СУЧКОВА Ігоря Володимировича – солдата
ТАРАСЕНКА Сергія Олексійовича – солдата
ТЕРОСИПОВА Євгена В'ячеславовича – старшого лейтенанта
ТРИЖОНА Володимира Дмитровича – старшого сержанта
ТУРЧИНА Івана Вікторовича – капітана
УКРАЇНЦЯ Олександра Олеговича – штаб-сержанта
УСЕНКА Олексія Олександровича – старшого лейтенанта
ФЕДОТОВА Артема Володимировича – лейтенанта
ФІЛОНЕНКА Юрія Вікторовича – сержанта
ХАРЧЕНКА Сергія Миколайовича – капітана
ЦИБУЛЬКА Вадима Івановича – солдата
ЧЕРНЕГУ Романа Вікторовича – підполковника
ЧЕРНИША Артема Віталійовича – майора
ШЕЛУДЬКА Олександра Миколайовича – полковника
ШЕРСТЮКА Євгенія Леонідовича – майора
ШПИЛЬОВОГО Артура Сергійовича – капітана
ЮРОЧКА Івана Петровича – старшого солдата
Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”
БОГДАНОВА Олега Вікторовича – солдата
БОЛГОВА Іллю Ігоровича – сержанта
БРАГІНА Семена Володимировича – головного сержанта
БУХАНЧЕНКА Павла Івановича – старшого солдата
ВИШИНСЬКОГО Володимира Ігоровича – солдата
ГОНЧАРУКА Івана Георгійовича – солдата
ГУБЕРНАТОРА Дениса Ігоровича – солдата
ГУЦАЛА Анатолія Анатолійовича – штаб-сержанта
ЗАЙЦЕВА Олександра Юрійовича – старшого сержанта
КАЛАШНИКА Руслана Юрійовича – капітана
КОХАНЦЯ Сергія Володимировича – майстер-сержанта
КРАМАРЕНКА Сергія Олександровича – старшого солдата
КУРЯНА Петра Володимировича – головного сержанта
ЛАТИША Олександра Олександровича – солдата
ЛИСЕНКА Євгена Олексійовича – старшого лейтенанта
МАКОГОНА Богдана Степановича – молодшого сержанта
МАРТИНЮКА Олександра Васильовича – майора
НАГОРНЯКА Михайла Ігоровича – солдата

ОЛЕНИЧА Олега Сергійовича – старшого солдата
ПАВЛЕНКА Євгена Олександровича – сержанта
ПАВЛЮКА Андрія Івановича – капітана
ПАНЧЕНКА Олександра Олександровича – солдата
ПЕТРАША Олександра Васильовича – солдата
ПЕТРУШЕНКА Андрія Валерійовича – солдата
ПЛИСКУ Тихона Івановича – молодшого сержанта
ПОЗНІКА Євгенія Миколайовича – головного сержанта
ПУДЕНКА Андрія Юрійовича – молодшого лейтенанта
ПУШКАРЯ Володимира Сергійовича – солдата
РІПНОГО Антона Петровича – солдата
РОМАНЧЕНКА Михайла Олександровича – солдата
САВІЛОВА Володимира Вікторовича – солдата
СОЛОШЕНКА Артема Валерійовича – старшого солдата
СПІЦІНА Антона Вадимовича – сержанта
СПІЦІНА Олександра Вадимовича – молодшого сержанта
СУВОРОВА Володимира Олександровича – молодшого сержанта
ТКАЧЕНКА Руслана Васильовича – солдата
ТУРИКА Андрія Богдановича – солдата
УШКВАРКА Ігоря Володимировича – капітана
ЦВІГУНА Павла Олександровича – сержанта
ЦУРКАНА Іллю Павловича – головного сержанта
ЧАЙКІВСЬКОГО Олеса Тарасовича – молодшого сержанта
ЧЕРНИХ Антона Євгеновича – підполковника
ШАВКУНА Анатолія Ігоровича – старшого солдата
ШУБІНА Олександра Олександровича – солдата
ЮРАСА Федора Богдановича – солдата
ЯКОВЛЕВА Дениса Олександровича – солдата

Нагородити медаллю “За врятоване життя”

РОМАНЬКА Андрія Миколайовича – майора медичної служби
ТУНІКА Вадима Валентиновича – головного сержанта
УСЕНКА Олега Володимировича – старшого сержанта
ЧИЖА Віталія Анатолійовича – солдата

у Національній поліції України

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

АНДРІЄНКА Олександра Олександровича – капітана поліції
АРАБАДЖИ Сергія Сергійовича – старшого сержанта поліції
ДУМУ Романа Володимировича – рядового поліції
ЧОРНОГО Костянтина Володимировича (посмертно) – лейтенанта поліції

у Державній прикордонній службі України:

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

БАСОВИЧА Володимира Валерійовича – підполковника
БОРЕЙКА Нікіту Денисовича – молодшого сержанта

ВОЛОЧАЄВА Олександра Сергійовича – солдата
КОРОТКОРУЧКА Олександра Володимировича – сержанта
КУРИЛА Дмитрія Олександровича – молодшого сержанта
НАСІННИКА Юрія Валерійовича – молодшого сержанта
САВЧУКА Олександра Володимировича – сержанта
ТЕСЛЕНКА Сергія Миколайовича – солдата
ЯВТУШЕНКА Віктора Івановича – полковника

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

ГАРАНА Олега Романовича – молодшого сержанта
ВЛАСОВА Олександра Олександровича – молодшого сержанта
ЄНАКІЄВА Миколу Вікторовича – майстер-старшину
ІВАШИНЕНКА Олега Григоровича – солдата
ЛИНКА Нікіту Віталійовича – молодшого сержанта
МАРЕНИЧА Владислава Юрійовича – молодшого сержанта
РОДІНА Андрія Борисовича – майора медичної служби
ТЕВСА Івана Віталійовича – солдата

Нагородити медаллю “За військову службу Україні”

БАРАБАША Ігоря Володимировича – солдата
БІГВАВУ Костянтина Бесікійовича – лейтенанта
БРЕЗИНСЬКОГО Сергія Юрійовича – старшого солдата
ГОНДУРАКА Миколу Миколайовича – молодшого сержанта
ДАЛАДУДУ Руслана Васильовича – солдата
ДЕЙНЕКА Андрія Васильовича – полковника
ЛЕВКІВСЬКОГО Володимира Сергійовича – старшого сержанта
МАЗУРЕНКА Олександра Анатолійовича – сержанта
МЕВШУ Вадима Вадимовича – капітана
МУЛЬКА Павла Васильовича – сержанта
НОВИЦЬКОГО Олександра Ігоровича – старшого сержанта
ОРЛОВА Івана Сергійовича – молодшого лейтенанта
РАКИТЯНСЬКОГО Олександра Михайловича – лейтенанта
СОКОЛОВСЬКОГО Сергія Леонідовича – полковника
СТОЦЬКОГО Івана Олександровича – сержанта
УЛІТКА Олександра Миколайовича – старшого сержанта
ФЕДЧАКА Андрія Анатолійовича – майора
ЧИСТЯКОВА Володимира Олексійовича – старшого сержанта

Нагородити медаллю “За бездоганну службу” II ступеня

КОЙДУ Костянтина Анатолійовича – полковника

Нагородити медаллю “За бездоганну службу” III ступеня

РАЗУМОВА Юрія Сергійовича – полковника
ТЕРЕЩЕНКА Віктора Валентиновича – полковника
ХІМІЧУКА Олександра Володимировича – підполковника

Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”

БОЙЧУКА Сергія Федоровича – лейтенанта

ВИХРИСТЮКА Олександра Миколайовича – старшого сержанта
ГОРБЕНКА Івана Анатолійовича – солдата
ДОЛІНСЬКОГО Назара Васильовича – старшого солдата
КУБАРИЧА Віталія Петровича – капітана 2 рангу
НАГОРНОГО Ігоря Анатолійовича – старшину 2 статті
ОЛЕФІРА Максима Миколайовича – старшого сержанта
ПІСАКА Геннадія Ігоровича – лейтенанта
РЯЗАНОВА Артура Дмитровича – старшого лейтенанта
САРАЄВА Сергія Ігоровича – старшого матроса
СЕРКОВА Владислава Сергійовича – солдата
СМІРНОВА Руслана Леонідовича – головного сержанта.

Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ

3 листопада 2023 року

Додаток 5

[УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №731/2023](#)

Про відзначення державними нагородами України

За особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового обов'язку **постановляю**:

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

КОМПАНІЙЦЯ Вячеслава Анатолійовича – старшого лейтенанта
КРИЖАНОВСЬКОГО Павла Петровича – підполковника
ФЕДАНА Савелія Дмитровича (помертньо) – лейтенанта
ФЕДОРЕНКА Іллю Сергійовича (помертньо) – молодшого лейтенанта
ХАРЧЕНКА Максима Олеговича (помертньо) – молодшого лейтенанта
ЦЕЛУЙКА Володимира Станіславовича (помертньо) – полковника

Нагородити орденом “За мужність” I ступеня

ХРИСТЮКА Ярослава Андрійовича (помертньо) – молодшого сержанта

Нагородити орденом “За мужність” II ступеня

КАЛЕНІЧЕНКА Павла Олексійовича (помертньо) – солдата
КАРПЦЯ Володимира Олексійовича (помертньо) – солдата

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

АБУШИКА Дмитра Володимировича (помертньо) – старшого солдата
БАХМЕТОВА Руслана Камілійовича (помертньо) – старшого лейтенанта
БЕЗДУДНОГО Владислава Віталійовича (помертньо) – старшого солдата
БІЛАНА Артема Павловича (помертньо) – солдата
БЛИКА Сергія Володимировича – молодшого сержанта
БОТВІНА Олександра Олександровича (помертньо) – старшого матроса
БУРМИЧА Миколу Васильовича (помертньо) – солдата
ВАВЕЛЮКА Володимира Анатолійовича (помертньо) – матроса
ВЕДЕНЕВА Максима Олеговича (помертньо) – солдата

ВІТЮКОВА Андрія Юрійовича (помертно) – молодшого сержанта
ГАЛАГУЗА Сергія Миколайовича – старшого матроса
ГЕРАСИМЕНКА Іллю Ігоровича – солдата
ГЛАДКИНА Ігоря Вікторовича – головного сержанта
ГОНДЕРУКА Михайла Олександровича – молодшого сержанта
ГРИБАНА Олега Сергійовича (помертно) – старшого солдата
ГРИНЮКА Андрія Юрійовича (помертно) – старшого солдата
ДИШЛЮКА Юрія Олександровича (помертно) – солдата
ДЗЮБУ Павла Костянтинівича – солдата
ДУМАНА Юрія Васильовича (помертно) – старшого матроса
ЖИТОМИРЦЯ Григорія Олександровича (помертно) – солдата
ЖОВЧАКА Дмитра Григоровича (помертно) – солдата
ЗАГИНАЙЛОВА Романа Володимировича (помертно) – молодшого сержанта
ЗАХАРЧУКА Андрія Петровича (помертно) – солдата
ЗНАЙКА Олексія Леонідовича (помертно) – старшого солдата
ІБРАГІМОВА Анатолія Руслановича (помертно) – старшого матроса
КАРМАЗИНА Вадима Віталійовича (помертно) – солдата
КІСЕЛЬОВА Максима Олеговича (помертно) – солдата
КОВАЛЕНКА Івана Валерійовича – молодшого сержанта
КОВАЛЕНКА Олександра Михайловича (помертно) – молодшого лейтенанта
КОВАЛЯ Назарія Васильовича – лейтенанта
КОРКОНОСА Богдана Васильовича (помертно) – матроса
КРИВЕНЬКОГО Артура Анатолійовича (помертно) – матроса
КРИВОНОСА Ярослава Віталійовича (помертно) – солдата
КРИЛОВА Тимура Гурійовича (помертно) – солдата
КУЗЬМЕНКА Максима Володимировича (помертно) – солдата
ЛАЗАРЄВА Віктора Петровича (помертно) – солдата
ЛИХАЦЬКОГО Данила Станіславовича (помертно) – матроса
ЛОПУШИКА Михайла Івановича (помертно) – солдата
ЛЮБИНЕЦЬКОГО Євгена Леонідовича (помертно) – солдата
МАКОВСЬКОГО Дмитра Ігоровича – майстер-сержанта
МАЛЯРЕНКА Олексія Андрійовича (помертно) – матроса
МАРІТЧАКА Володимира Васильовича (помертно) – солдата
МАРЧУКА Андрія Ігоровича – молодшого сержанта
МАТВІЄНКА Володимира Володимировича (помертно) – солдата
МАТЮНІНА Олександра Сергійовича (помертно) – солдата
МАЦАПУРУ Віталія Вікторовича (помертно) – сержанта
МЕЛЬНИЧЕНКА Олександра Васильовича (помертно) – молодшого сержанта
МЕРЕЖКА Сергія Івановича (помертно) – старшого солдата
МИКОЛАЄНКА Олександра Андрійовича (помертно) – старшого солдата

МІЩЕНКА Дмитра Олеговича (помертньо) – головного сержанта
МОРГУНА Олександра Олександровича – молодшого сержанта
МОРОЗА Андрія Миколайовича (помертньо) – солдата
МУРІНА Дмитра Сьматовича (помертньо) – солдата
НІКІТЕНКА Максима Івановича (помертньо) – сержанта
НОВИКОВА Вячеслава Віталійовича (помертньо) – старшого солдата
ОВЧИННИКОВА Володимира Геннадійовича (помертньо) – матроса
ОЛСІЙНИКА Ігоря Анатолійовича (помертньо) – матроса
ОЛІФЕРЧУКА Дмитра Михайловича (помертньо) – солдата
ОПРУНЕНКА Івана Едуардовича (помертньо) – лейтенанта
ОХРІМЕНКА Микиту Сергійовича – молодшого сержанта
ПАВЛІКА Руслана Юрійовича (помертньо) – солдата
ПАНОВА Олега Володимировича (помертньо) – старшого лейтенанта
ПЕТРОВСЬКОГО Андрія Валерійовича (помертньо) – старшого солдата
ПЛАКУЩОГО Дениса Вікторовича (помертньо) – солдата
ПОКОЛОДІНА Анатолія Анатолійовича (помертньо) – молодшого сержанта
ПОПИКА Юрія Григоровича (помертньо) – солдата
ПОПОВА Олександра Олександровича (помертньо) – матроса
ПОРТНОГО Максима Миколайовича (помертньо) – матроса
ПРОДАНА Пилипа Леонідовича (помертньо) – солдата
ПРОРОКА Олександра Миколайовича (помертньо) – солдата
РАДЬКА Андрія Анатолійовича (помертньо) – солдата
РАДЬКА Сергія Леонідовича (помертньо) – молодшого сержанта
САВКА Андрія Васильовича (помертньо) – солдата
САЗОНОВА Антона Ігоровича (помертньо) – старшого солдата
САМБОРСЬКОГО Романа Васильовича (помертньо) – солдата
СЕРЕДЕНКА Анатолія Олександровича (помертньо) – солдата
СІКАЛЮКА Вадима Володимировича (помертньо) – солдата
СЛОБОДЯНЮКА Тараса Олександровича – молодшого сержанта
СЛЮСАРЯ Дмитра Вікторовича (помертньо) – солдата
СЛЮСАРЧУКА Валентина Федоровича (помертньо) – солдата
СМЕТАНУ Дмитра Сергійовича – молодшого сержанта
СНІЦАРЕНКА Ярослава Васильовича (помертньо) – солдата
СТЕШЕНКА Андрія Володимировича (помертньо) – старшого сержанта
СТОВБУРА Володимира Володимировича (помертньо) – солдата
СТРОГАНОВА Дмитра Дмитровича (помертньо) – солдата
ТЕРЛЕЦЬКОГО Олександра Георгійовича (помертньо) – штаб-сержанта
ТИХОНЮКА Андрія Дмитровича – старшого лейтенанта
УКРАЇНЦЯ Сергія Миколайовича (помертньо) – штаб-сержанта
ФАЯ Романа Миколайовича (помертньо) – солдата
ФЕДАКА Василя Михайловича – старшого матроса
ФЕДОРОВИЧА Дениса Юрійовича (помертньо) – лейтенанта
ФІЛОНЕНКА Олега Борисовича (помертньо) – старшого солдата

ФІЦАЯ Андрія Андрійовича (помертно) – молодшого сержанта
ХОМЕНКА Віктора Миколайовича – сержанта
ЧЕКМАРЬОВА Вячеслава Володимировича (помертно) – старшого матроса
ЧЕРНИЦЬКОГО Андрія Леонідовича (помертно) – молодшого сержанта
ЧЕРНУХУ Віталія Петровича (помертно) – солдата
ШАНКОВСЬКОГО Руслана Федоровича (помертно) – солдата
ШЕМЕНЄВА Івана Васильовича (помертно) – молодшого сержанта
ШИМАНОВСЬКОГО Максима Сергійовича (помертно) – солдата
ШИШКАНИНЦЯ Юрія Михайловича (помертно) – солдата
ШТОГУНА Радіка Васильовича – сержанта
ШУЛЬГУ Сергія Олександровича – старшого матроса
Нагородити орденом Данила Галицького
ДРОЗДЕНКА Дмитра Георгійовича – полковника
НЕКОЗА Олександра Миколайовича – підполковника
Нагородити медаллю “За військову службу Україні”
АСЄЄВА Дмитра Юрійовича – старшого солдата
БОРОТЮКА Анатолія Анатолійовича (помертно) – солдата
ВАКУЛЕНКА Дениса Костянтиновича (помертно) – солдата
ВОВНЕНКА Анатолія Борисовича – молодшого сержанта
ГАЛКІНА Олега Олександровича (помертно) – солдата
ГАЛЯ Олександра Михайловича – старшого солдата
ГАНЧІЯ Олександра Івановича – солдата
ГЕРАСИМЮКА Володимира Анатолійовича – старшину
ГОЛУБЄВА Олександра Олександровича (помертно) – солдата
ГОЦИНА Юрія Федоровича – солдата
ГРЕКАЛА Василя Васильовича – майора
ГРИБА Максима Анатолійовича (помертно) – старшого матроса
ГРИНЮКА Миколу Івановича – солдата
ДАНИЛЬЧЕНКА Руслана Миколайовича – сержанта
ДЖУРІНА Максима Анатолійовича – молодшого сержанта
ДМИТРИЧЕНКА Олександра Сергійовича – старшого солдата
ЖУКОВА Андрія Вікторовича (помертно) – солдата
ЖУКОВСЬКОГО Олега Леонідовича – молодшого лейтенанта
ЗАГОРУЛЬКА Сергія Миколайовича – молодшого сержанта
ЗАХАРОВА Віктора Руслановича (помертно) – старшого солдата
ІВАНЮКА Олександра Володимировича – молодшого сержанта
КЛІЩА Олега Володимировича – старшого солдата
КОМЛЄВА Олександра Олександровича – молодшого сержанта
КОПКА Владислава Євгенійовича – солдата
КРИЛЕВЦЯ Тимура Юрійовича (помертно) – солдата
КУЛИКА Сергія Володимировича (помертно) – старшого солдата
КУТЛІКА Михайла Юрійовича (помертно) – солдата
ЛИТВИНА Романа Романовича – молодшого сержанта

МАКУХУ Олега Миколайовича – головного сержанта
МАРЧУКА Валентина Івановича – солдата
МУСІЙКА Сергія Олександровича – лейтенанта
НЕВДАХА Костянтина Валерійовича – старшого солдата
НЕГОДУ Миколу Васильовича – матроса
ПЕТРОВА Олександра Григоровича – молодшого сержанта
ПОНОМАРЕНКА Миколу Миколайовича – старшого солдата
РАТИНСЬКОГО Володимира Ростиславовича – сержанта
РЕПЕХУ Дмитра Леонідовича – солдата
РОМАНЕНКА Романа Петровича – старшого солдата
СЕВЕРИНА Сергія Миколайовича – солдата
СТАНОВСЬКОГО Олександра Григоровича – старшого солдата
СТРУЦЬКОГО Василя Олексійовича – сержанта
ТАТАРКА Павла Івановича – старшого солдата
ФЕДЧЕНКА Володимира Івановича – солдата
ФЕЩУКА Максима Васильовича – солдата
ХОБЕНКА Олександра Олександровича – старшого матроса
ЦИМБАРОВИЧА Сергія Олександровича – старшого солдата
ШАНДРУКА Василя Леонідовича – матроса
ШЕПТИЦЬКОГО Олександра Юрійовича – старшого лейтенанта
ШИНКАРЕНКА Леоніда Ігоровича – молодшого сержанта
ШПАРУ Андрія Анатолійовича – сержанта
ЩЕРБИНУ Євгена Володимировича – головного сержанта
ЮЗЮКА Володимира Володимировича – старшого сержанта
Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”
БІЛОГО Володимира Миколайовича – старшого сержанта
БОНДАРЕНКА Олександра Миколайовича – молодшого лейтенанта
БУБКУ Миколу Івановича – старшого солдата
ДІХНА Олега Юрійовича – сержанта
ДОВГАЛЯ Віктора Олександровича – капітана
ЛЯПОТУ Юрія Валентиновича – солдата
ОЛЬХОВСЬКОГО Ігоря Леонідовича – старшого солдата
ПАВЕЛКА Андрія Петровича (по смертно) – солдата
ПАСІЧНИКА Віктора Вікторовича – солдата
ПЕТРОВА Олексія Миколайовича (по смертно) – старшого солдата
ПОМАЗАНА Сергія Миколайовича (по смертно) – солдата
РАХМАНОВА Уміда Алішеровича (по смертно) – солдата
РОЖКОВА Олександра Євгеновича (по смертно) – солдата
САЄНКА Андрія Володимировича (по смертно) – солдата
СЕМЕГЕНА Петра Івановича – старшого сержанта
СЛЕСАРА Ростислав Анатолійовича (по смертно) – солдата
СОКОЛОВСЬКОГО Сергія Олеговича (по смертно) – солдата
СТАРЖИНСЬКОГО Степана Васильовича – солдата

ТЕМНИКА Євгена Олександровича – солдата
ШЕВЧУКА Сергія Васильовича (помертньо) – солдата
ШЛЯХОВОГО Сергія Сергійовича – старшого сержанта
Нагородити медаллю “За врятоване життя”
БОНДАРЕНКА Андрія Володимировича – молодшого сержанта
ЛПКАНА Іллю Юрійовича – старшого солдата
МАКАРЕНКА Олександра Миколайовича – молодшого сержанта
ШАПОВАЛОВА Сергія Володимировича – сержанта.
Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ
3 листопада 2023 року

Додаток 6

[УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №732/2023](#)

Про відзначення державними нагородами України
За особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та
територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового
обов'язку **постановляю:**

Нагородити орденом Богдана Хмельницького II ступеня

ВАВРИКА Мар'яна Васильовича – капітана
ДАЦКІВА Артура Ігоровича – капітана
РУДЕНКО Владлену Олександрівну – майора

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

БЛАЖКА Віталія Володимировича – старшого лейтенанта
БОНДАРЕВА Івана Михайловича – майора
ДУБІЧЕНКА Ярослава Сергійовича (помертньо) – лейтенанта
КМЕТЮКА Володимира Мирославовича – молодшого лейтенанта
ПОПЕЛУХУ Олексія Миколайовича – лейтенанта
РАГАЧОВА Олега Володимировича – старшого лейтенанта
РУДАКА Андрія Тарасовича (помертньо) – лейтенанта
ЧАБАНА Володимира Ігоровича – майора

Нагородити орденом “За мужність” II ступеня

ЄСЬКОВА Романа Анатолійовича – старшого лейтенанта
ПАЛАМАРЧУКА Олександра Сергійовича – сержанта
СКОТАРЯ Володимира Антоновича (помертньо) – старшого солдата
ТРОФІМЮКА Артура Юрійовича (помертньо) – старшого сержанта

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

БАСАРАБА Руслана Михайловича – солдата
БЛАГОДІРА Олега Олексійовича (помертньо) – молодшого сержанта
БОГАЧА Богдана Васильовича – солдата
БОЙКА Андрія Ярославовича – солдата
БОРОДАЄНКА Ярослава Олександровича – старшого солдата
БУРДИЯНА Ігоря Васильовича – старшого солдата

ВАКУЛІНА Андрія Ігоровича (помертньо) – солдата
ВАСІЛЬЄВА Костянтина Миколайовича – молодшого сержанта
ВАТАМАНА Миколу Сергійовича – старшого солдата
ВІЗНЮКА Дениса Степановича – старшого солдата
ВОЛОЩУКА Сергія Валентиновича – сержанта
ГАВРІЛОВА Максима Юрійовича (помертньо) – майстер-сержанта
ГОРБА Миколу Володимировича – солдата
ГОРПІНЮКА Михайла Вікторовича – сержанта
ДЕРЕНА Олега Юрійовича (помертньо) – молодшого сержанта
ДЕРКАЧА Максима Олександровича (помертньо) – солдата
ДЕРКУЦУ Володимира Ярославовича – солдата
ДМИТРИКА Євгенія Олександровича – солдата
ДОБЖИНЕЦЬКОГО Миколу Тарасовича – старшого солдата
ДОСИНА Дмитра Миколайовича – старшого сержанта
ДРОЗДОВСЬКОГО Дмитра Сергійовича – головного сержанта
ДРУЧКІВА Василя Васильовича – сержанта
ЄРМАКОВА Андрія Вікторовича (помертньо) – старшого сержанта
ЗАГОРОДНЬОГО Євгенія Михайловича – старшого лейтенанта
ЗОЗУЛЮ Віталія Вікторовича – солдата
ЙОВЕНКА Олексія Олександровича (помертньо) – солдата
КАЛІНБЕТА Олега Вікторовича – головного сержанта
КАРТАМИШЕВА Максима Григоровича – солдата
КИРИЛЮКА Петра Івановича – молодшого сержанта
КІНДЯКА Андрія Ярославовича – солдата
КЛИМА Івана Ярославовича – старшого сержанта
КОВАЛЯ Євгенія Олександровича (помертньо) – солдата
КОЗАКА Віталія Валентиновича – старшого солдата
КОЗУЛЮ Сергія Юрійовича – молодшого сержанта
КОРОЛИКА Миколу Ігоровича – старшого солдата
КОРЧУНА Богдана Анатолійовича (помертньо) – солдата
КОРШНЕВСЬКОГО Владислава Олеговича (помертньо) – молодшого сержанта
КРАВЧУКА Сергія Леонідовича (помертньо) – солдата
КУКУЛУ Івана Ярославовича – старшого сержанта
КУШКА Олега Олеговича – солдата
КУЩА Олександра Валентиновича (помертньо) – старшого солдата
ЛАВСЬКОГО Валерія Михайловича (помертньо) – солдата
ЛЕВЧУКА Юрія Васильовича (помертньо) – солдата
ЛИСОГОРА Валентина Вікторовича (помертньо) – солдата
ЛОЗИНСЬКОГО Євгенія Олександровича – солдата
МАЗУРА Михайла Романовича – сержанта
МАРЧЕНКА Олександра Сергійовича (помертньо) – молодшого сержанта
МЕЛАНЮКА Михайла Михайловича – старшого солдата

МЕЛЬНИКА Богдана Ярославовича – солдата
МЕЛЬНИКА Миколу Васильовича – старшого солдата
МИХАЙЛЕНКА Руслана Васильовича (по смертно) – солдата
МИХАСЮКА Андрія Васильовича – старшого солдата
МОЧАЛОВА Юрія Миколайовича – солдата
НИКОЛАЙЧУКА Петра Петровича (по смертно) – солдата
ПАВЛОВА Сергія Олександровича (по смертно) – солдата
ПАВЛЮКА Юрія Івановича – солдата
ПАНЧЕНКА Миколу Миколайовича (по смертно) – солдата
ПЕРЕГІНЦЯ Ігоря Дмитровича – солдата
ПЕТРЕНКА Олександра Миколайовича (по смертно) – солдата
ПЕТРОВСЬКОГО Сергія Миколайовича (по смертно) – сержанта
ПІТЛЮКА Володимира Володимировича – молодшого сержанта
ПРОКОПІВА Олександра Михайловича – молодшого сержанта
ПРОЦІВА Самуїла Дмитровича – солдата
РАВЧУКА Богдана Анатолійовича (по смертно) – солдата
РИБИТВУ Ігоря Вікторовича (по смертно) – солдата
РОСКОША Івана Олеговича – старшого солдата
РУДОГО Дмитра Євгеновича (по смертно) – солдата
РУДИКА Сергія Антоновича – старшого сержанта
САВЧЕНКА Олександра Олександровича (по смертно) – солдата
САВЧИНА Віталія Ярославовича – старшого солдата
САТІНА Олексія Олександровича (по смертно) – старшого сержанта
СЕВЕРІНА Миколу Валерійовича – старшого солдата
СЛОТЮКА Віталія Сергійовича – солдата
СОКОЛА Андрія Володимировича – лейтенанта
СТАРОСТІНА Артема Володимировича (по смертно) – солдата
СТАШЕНКА Анатолія Володимировича (по смертно) – солдата
СУББОТІНА Петра Сергійовича – старшого солдата
СУРЖИКА Руслана Юрійовича – солдата
ФЕДІРКА Владислава Володимировича – молодшого сержанта
ЦУБЕРУ Михайла Михайловича (по смертно) – старшого солдата
ЦЮПАКА Володимира Богдановича – молодшого сержанта
ЧЕРНЕЛИЦЬКОГО Ігоря Миколайовича – старшого сержанта
ЧУПА Едуарда Юрійовича (по смертно) – молодшого сержанта
ШВЕЦЯ Дмитра Богдановича – старшого солдата
ШЕВЦОВА Андрія Володимировича – старшого солдата
ЮХНЕНКА Руслана Миколайовича (по смертно) – молодшого сержанта
ЯРОЩУКА Володимира Вікторовича – солдата
ЯХА Віктора Олександровича – солдата
Нагородити медаллю “За військову службу Україні”
АНДРУЩАКА Сергія Мірчовича – капітана
БЕНЯ Віктора Олександровича – капітана

БЄЛЯКОВА Юрія Вікторовича – капітана
ГРАБАРА Олександра Сергійовича – старшого лейтенанта
ГУЗЯ Данила Ігоровича – старшого лейтенанта
ДІДИКА Назара Романовича – старшого солдата
ДЯКУНА Василя Володимировича – солдата
ІВОНЯКА Володимира Васильовича – старшого солдата
КИРИЛЮКА Ярослава Михайловича – старшого лейтенанта
КОЛЕСНІЧЕНКА Сергія Володимировича – солдата
КОРОТКОГО Олександра Миколайовича – підполковника
КОТОВА Валерія Олександровича – молодшого сержанта
КОШАРСЬКОГО Володимира Володимировича – майора
МАКОВІЙЧУКА Анатолія Дмитровича – солдата
НЯГУ Юрія Івановича – солдата
ПЛІСКА Валерія Ігоровича – старшого солдата
ПОКИНЬБОРОДУ Олександра Сергійовича – старшого солдата
СТУПНИЦЬКОГО Дмитра Володимировича – капітана
ТОКАРЯ Олександра Олександровича – сержанта
ТРИНЯК Іванну Василівну – молодшого лейтенанта
ФЕДУНЯКА Романа Тарасовича – солдата
ШЕВЧЕНКА Володимира Сергійовича – молодшого сержанта
Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”
БОДНАРА Євгена Дмитровича – старшого сержанта
БУЧАЦЬКОГО Миколу Володимировича – старшого солдата
ГОРДЮКА Олександра Олександровича – солдата
ЄРЕМЕНКА Володимира Олександровича – солдата
КМЩИКЕВИЧА Олега Романовича (по смертно) – солдата
ЛІСОВОГО Олександра Григоровича (по смертно) – старшого сержанта
МИХНОВСЬКОГО Володимира Ігоровича (по смертно) – сержанта
ПОЛЩУКА Сергія Валерійовича (по смертно) – молодшого лейтенанта
ПРІНЬКОВСЬКОГО Віталія Станіславовича (по смертно) – старшого солдата
ПРОКОФ’ЄВА Романа Валерійовича (по смертно) – старшого солдата
ФЕДОРЕНКА Артема Миколайовича – сержанта
ЯШНОГО Сергія Володимировича (по смертно) – старшого солдата.

Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ

3 листопада 2023 року